

TUNŠKI GLAS

DECEMBER 2004

leto 10, številka 1

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto 2005
Vam že DESETIČ želi*

Uredniški odbor

Urednikov kotiček

Pred nami je jubilejna, deseta, številka našega glasila Tunški glas. Ko smo se zbrali v uredniškem odboru, smo snovali takšen časopis, ki bi zadostil potrebam informiranja in opisu dogodkov v tekočem letu ter nekaj zgodovine. Število dopisnikov se je večalo, česar smo se seveda veselili. Na ta način ohranimo marsikatero podrobnost o kraju in ljudeh, ki bi sicer utonila v pozabi časa. Želimo si, da bi časopis ohranili prav zaradi takih dragocenosti. Upamo in želimo, da ta časopis na nek način tudi povezuje krajanje, naše rojake izven Tunjic kakor tudi tiste po svetu.

Če bo vsaj nekaj tega ostalo tudi vnaprej, bo vesel tudi

Uredniški odbor.

TUNŠKI GLAS Glasilo krajanov KS Tunjice.

Izhaja enkrat letno v nakladi 400 izvodov in ga prejmejo vsa gospodinjstva KS Tunjice brezplačno.

Uredniški odbor:

Pavle Juhant, Urška Klemenc, Ivan Nograšek, Cilka Plevel, Sabina Zore - lektorica, Joži Petek in Valentin Zabavnik

Glavni in odgovorni urednik:

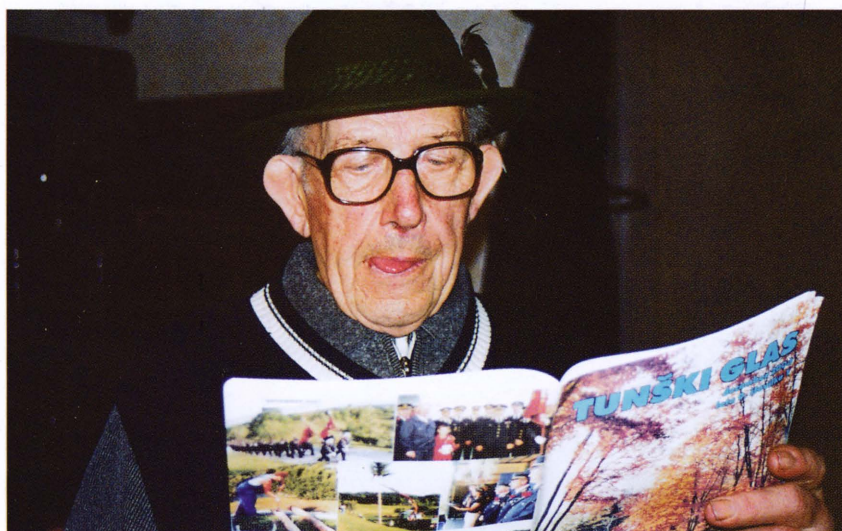
Valentin Zabavnik

Naslov uredništva:

Košiše 16, 1240 Kamnik

Tisk: Tiskarna Vovk d.o.o.

Prelom: Studio Dataprint d.o.o.

Delo v KS Tunjice

Otvoritev ceste proti Evropi oz. proti Komendi. Trak sta prerezala podžupan občine Kamnik, Dimitrij Perčič in podsekretar za okolje in prostor Bojan Mlakar.

Pa srečno pot ...

Mestna godba Kamnik prvega maja zjutraj budi Tunjičane v večjo Evropo.

Letošnje leto velja za prestopno. Pregovor pravi, da prestopno leto veliko obeta in malo da. To bo kar držalo, vsaj kar se tiče delovanja KS. Odkar nimamo več samopriskevka se zdi, kot bi se ustavil čas. Toda s tem se je treba sprijazniti in se lotiti dela na drug način. Potrebno bo še več vztrajnega nagovarjanja, prepričevanja in dogovarjanja na vseh ravneh odločanja. Prepričani smo, da se bo v prihodnjih letih komunalna opremljenost naše vasi izboljšala.

V letošnjem letu smo bili vseeno priča otvoritvi ceste proti Komendi. Ta odsek, od Mohta do Prevale, je bil zgrajen že v lanskem letu, vendar je bila otvoritev ceste odložena na čas tik pred vstopom v EU. In ker so Tunjice najbolj zahodna vas v naši občini, smo bili deležni tega simbolnega vstopa v novo skupnost. Slovesnost se je nadaljevala na Zadnjem robu v Močeradovem kotu, kjer smo izročili novemu namenu zemljišče in sadjarski dom. Aprilsko vreme je nekoliko skrajšalo prireditev, toda za to bodo še priložnosti, saj delo še ni končano, pa tudi makadama je v tem delu Tunjic še obi-

Marija in Dominik Stele sta nastopila na letošnji krajevni proslavi.

lo. Priložnosti za veselje, ko bo v ta del občine pripeljan vroč asfalt, bo še dovolj.

Teden dni pozneje je bil 1. maj. Letos še posebno prazničen. Poleg vsakoletne jutranje budnice Kamniške godbe, smo organizirali tudi celodnevno druženje na igrišču pod šolo, kjer so se najmlajši, mladi in nekaj manj mladi vse popoldne veselili pomembnega trenutka vstopa Slovenije v EU. To se bo poznalo šele čez nekaj let in bo priložnost predvsem za mlade.

Krajevni praznik. Letos smo se že desetič zbrali na igrišču pod šolo. In tudi letos je bilo lepo vreme. Hvala Bogu. Zaradi vsega truda, ki ga mnogi vložijo za ta dan srečanja krajanov, sorodnikov, prijateljev in gostov. Vsako leto prireditev popestrijo novi nastopajoči, mladi, o katerih bomo v prihodnje še pisali. Le plesna skupina Štupi, Tunjiški oktet in pa seveda mojstri ognjemeta in možnarjev so ostali isti, toda vsako leto kvalitetnejši.

Da pa ne bomo ostali samo pri proslavah, moram posebej omeniti in pohvaliti vztrajne in marljive urejevalce parka okrog nekdanje šole, pokopališča in nasploh celotnega hriba okrog cerkve sv. Ane. Več kot 500 delovnih ur se je nabralo letos samo pri vzdrževanju teh površin.

Z novim letom predvidevamo nov način zbiranja odpadkov. Na prostoru, kjer sedaj stoji zabojnik za smeti, bo stal ekološki otok. V zabojnike bomo brezplačno lahko ločeno odlagali plastiko in steklo, prostor pa bo tudi za en manjši zabojnik za odpadke samo iz

Prvi javni nastop dua bratrancev Stele.

pokopališča. Upamo pa, da s to spremembo ne bo še bolj prizadeta okolica sedanjega zabojnika ali pa katera koli druga lokacija v naši vasi, kar se žal prepogosto dogaja skoraj vsak dan.

Čiščenje »severne stene«
pod cerkvijo Sv. Ane.

Na koncu tega kratkega pregleda dogajanja v vasi Vam vsem v imenu KS Tunjice želim prijetno praznovanje božičnih in novoletnih praznikov ter obilo zdravja in osebne sreče v letu 2005.

Valentin Zabavnik

**Blagoslovljen božič in srečno
novo leto 2005 vam želi**

**Vaš župnik
Pavle Juhant**

V Močeradovem kotu

Smrekarjeva zlata parmena

Naš nadučitelj Lado Dobrovoljc pri obžagovanju starega drevesa pri Jeršinu.

V Močeradovem kotu in okrog njega se vseskozi nekaj dogaja. Letos je bilo še posebej naporno, predvsem spomladi. Dolga zima ni dovoljevala nobenega dela v novo nastalem sadjarskem domu. Mudilo se je namreč dokončati okna in vrata in pripraviti vse potrebno za slovesno otvoritev sadjarskega centra v celoti. Sneg, ki je v pozni letošnji pomladi še ležal v Smrekarjevi dolini, je gostil zanimive goste; mlade močerade, ki so se kar po snegu namenili priti do našega doma, poimenovanega prav po njih. Škoda, ker nisem imel fotoaparata pri sebi.

Kot rečeno, mudilo se nam je in

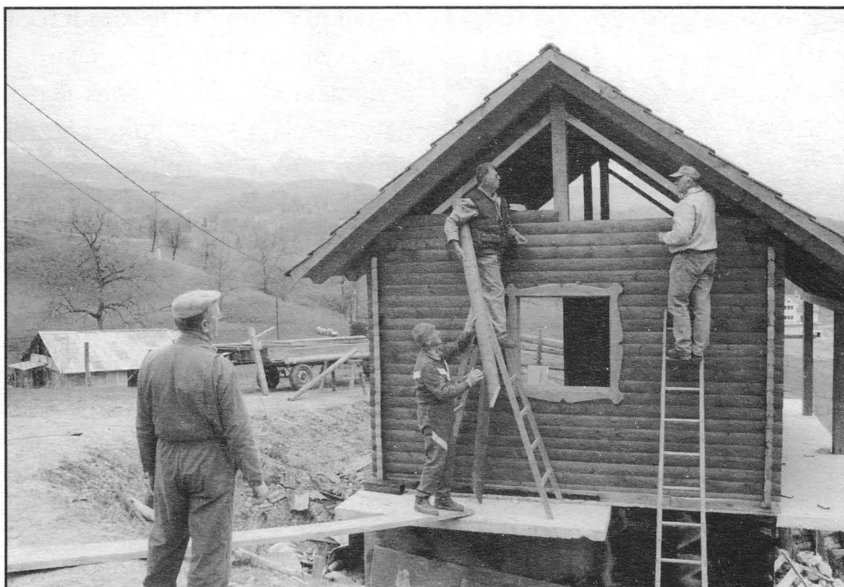
marsikje v Tunjicah je zaradi tega ostalo nekaj nedokončanega dela doma, toda takšne stvari se ponavadi delajo samo enkrat v življenju, zato je potrpljenje seveda božja mast. Veseli smo bili obiska vseh tistih, ki so bili uro prej na otvoritvi ceste proti Komen-di: podžupana Perčiča, članov občinske uprave, svetnikov občine Kamnik, gostov iz Podgore in seveda krajanov in članov društva. Posebej pa smo se po končani slovesnosti in skromnem prigrizku razveselili poštarja, ki je prinesel na naslov Močeradov kot št.1 lepo darilo, bon za notranjo opremo. Pošiljatelj pisma Andrej Lap-Grkman želi imeti dobre sosedske odnose in je seveda poskrbel za to.

Sicer pa se je za sadjarje delo začelo že pozimi. Prikaz obrezovanja starega drevja je v splošno zadovoljstvo vseh prisotnih letos opravil Lado Dobrovoljc. Jeršino-vi so bili letošnji gostitelji tega prikaza obrezovanja. Seveda ni šlo brez dobre postrežbe Ane in Slavka, za kar se jima lepo zahvaljujemo.

Letos pa je bil tudi sadjarski kongres v Krškem. En dan se ga

Dobrovoljc in dobri gostitelji, je recept za dobro voljo.

Zaključna dela v gradbeništvu.

Podelitev posebnih priznanj. Janez Golob je podaril zemljišče.

Neumorni Lado Dobrovoljc prispeva veliko cepičev. Letos je praznoval sedemdesetletnico. Čestitamo!

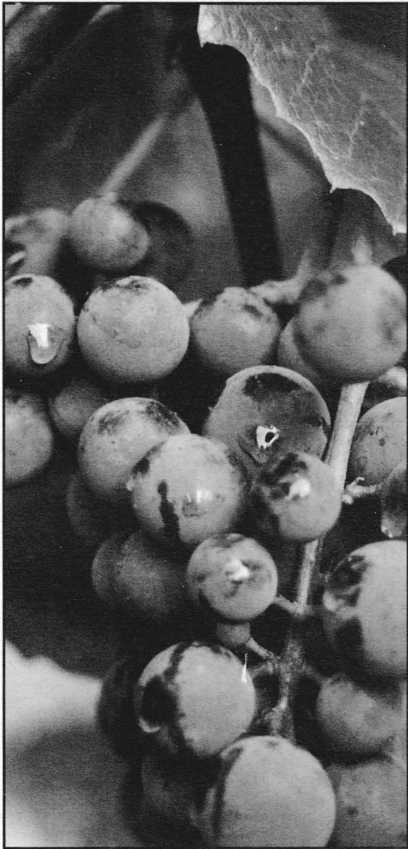
je udeležil Vid Grilc, dva dni pa sem bil sam tam. Na tem kongresu je bilo predstavljeno vse znanje zadnjih desetletij v Sloveniji, ki so ga zložili v zbornik, ki obsega več kot 800 strani, toda ves ta trud je skoraj zaman, saj se z vstopom v EU ta veja kmetijstva na eni strani sooča z neusmiljeno konkurenco z vsega sveta, na drugi pa imamo dopolnilne dejavnosti na podeželju, kamor spadamo tudi mi. Na tem področju se bo začelo vse znova in povpraševanje po starih sortah je v skokovitem porastu v vseh državah. S tem povezana varna hrana pridobiva vsa-

Ivku je pripadla čast odpreti dom. Vhodna vrata so njegovo delo.

ko leto več privržencev. To se je lepo videlo na posvetu o avtohtonih sortah jabolk v alpskem svetu, ki je bilo konec septembra blizu Pordenona v Italiji. Ponekod, npr. v Italiji znajo pridobiti velika sredstva iz EU za obnovo takšnih sadovnjakov. Smisel tega vidimo v oskrbi bližnjih mest z neoporečno kvalitetno hrano.

Sadike, vzgojene in cepljene v našem nasadu, bi hitreje morale najti prostor na naših kmetijah, saj vemo, da traja nekaj časa, da drevo zarodi, kupci pa že sedaj tr-

kajo na naša vrata in povprašujejo, kje se dobi ta ali ona sorta. Torej, te naše griče bo treba zaposliti s pridelavo tistega, kar bomo lahko prodali, saj to je ves smisel tega boja za preživetje v teh bregovih.

Pojavila se je tudi zanimiva pobuda Tugomirja Najdiča iz Ljubljane, da nam podari za preizkus okrog 170 sort namiznega grozdja iz vsega sveta. Na njegovi parceli v Tacnu pri Ljubljani v težkih pogojih vse te sorte normalno dozori. Zelo zanimivo bi bilo namreč opazovati in preizkušati vse te sorte tudi v sončnih Tunjicah. Pa saj nam nekaj pove že ime Vinški vrh, torej ta poizkus niti ne bo nekaj novega.

Delo na tem področju se nikdar ne konča in se tudi v Tunjicah ne bo.

Vsem, ki ste utegnili prebrati te vrstice, želim vesele božične praznike in uspešno novo leto,

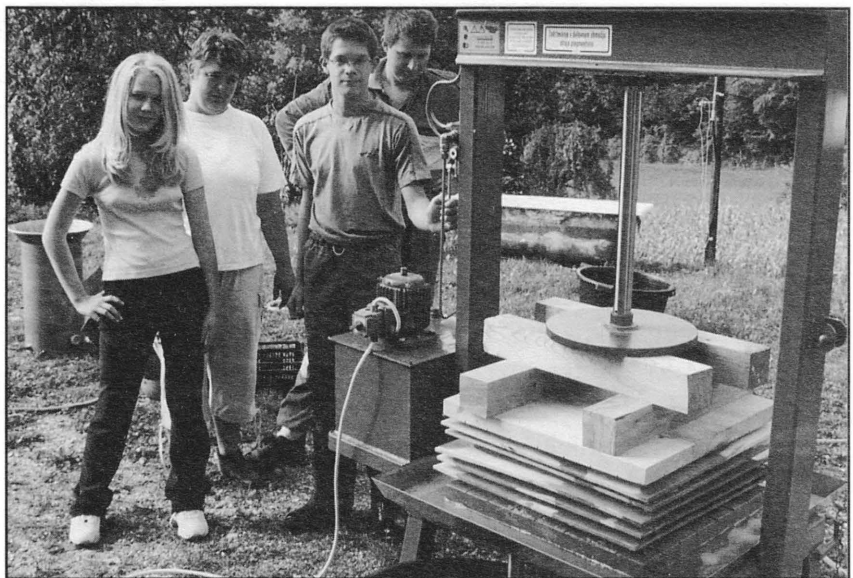
za sadjarje iz Močeradovega kота
Valentin Zabavnik

Skupina mednarodnih strokovnjakov na obisku pri Jeršinu. V sredini je Hape Grunenfelder, izvršni podpredsednik švicarske fundacije SAVE iz St. Gallena.

Tako pa izgleda urejen nasad trt pri gospodu Tugomirju Najdiču. Bomo kaj takega kdaj videli tudi v naši vasi?

Mlada družina Nograškovih pri spodnjem Naumu korajžno stopa po poti predelave sadja. Za začetek so si naredili popolnoma novo hidravlično stiskalnico.

Takoj na prvo mesto

Veterani na »višinskih« pripravah za tekmovanje.

Čakajoč na povelje za napad.

Mineva leto, ki si ga bomo v gasilskem društvu zapomnili predvsem po tem, da so se članice, ki so nekoč nastopale kot mladinke, ponovno zbrale kot desetina članic in se na občinskem tekmovanju v Kamniku zavihtele na sam vrh. To pomeni, da so osvojile prvo mesto. Še bolj pomembno pa je to, da so uresničile glavni skupni cilj, to pa je, da ponovno sestavijo člansko desetino preko katerije jih veže druženje in delovanje

na področju gasilstva.

Dejstvo je, da prisotnost članic pripomore tudi h krepitvi in ohranjanju pristnih in zdravih vrednot v gasilski organizaciji.

Tako so v letošnjem letu zgled za vse ostale desetine in ob tem naj navedem preostale rezultate, ki jih je društvo doseglo na občinskem tekmovanju v Kamniku. Pionirji in mladinci so osvojili šesto mesto ter mladinke osmo, v članski konkurenci pa takole, veterani četrto mesto, člani-B šesto in člani A-desetine šestnajsto mesto. Pomembno bo tekmovanje v letu 2005, ko vodi dobra uvrstitev na občinskem tekmovanju naprej na regijsko in če je še tam uspešen nastop, sledi državno tekmo-

vanje. Za to tekmovanje pa je potrebno trenirati celo leto. V Sloveniji je kar nekaj društev, ki zaigrano vadijo in dosegajo dobre rezultate tudi na tekmovanjih v tujini. Še posebej izstopata dva naslova olimpijskih prvakinj v članski konkurenci (PGD Begunje leta 1993 v Berlinu in PGD Hajdoše leta 1997 v Herningu na Danskem).

Na splošno je letošnje leto v društvu minilo mirno, še največ

se je dogajalo v spomladanskem času.

Tako so se v soboto, 17. aprila 2004, gasilke v okviru delovanja komisije za članice, kljub slabim vremenskim napovedim, zbrale v Tunjicah. Bilo jih 33. Prišle so iz PGD Kamnik, PGD Šmarca, PGD Tunjice, PGD Kamniška Bistrica, PGD Srednja vas, PGD Zg. Tuhinj, PGD Špitalič in PGD Motnik.

Želele so si ogledati Zdravilni gaj v Tunjicah, saj večina izmed njih še ni bila v njem, kljub temu, da je v naši bližini.

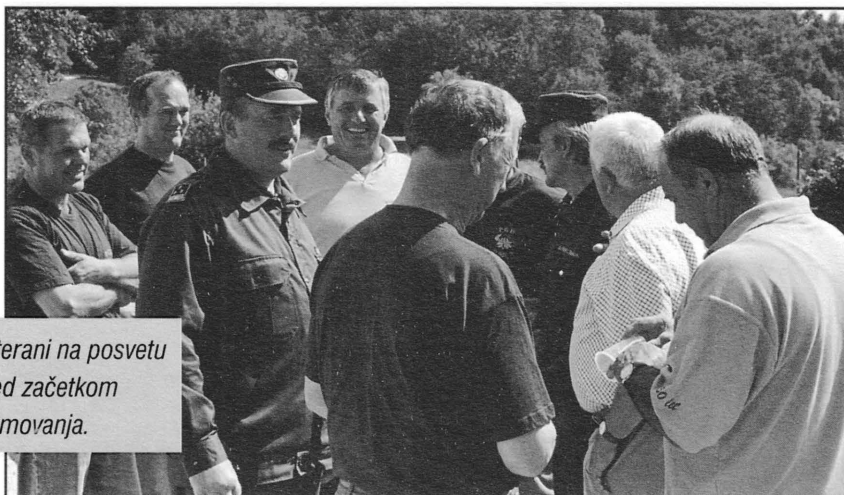
Razdeljene v dve skupini, so se sprehodile po gaju. Ob posameznih centrih, ki imajo vplive na različne organe, so se ustavile in skušale slediti navodilom vodičev.

Prijetna urica v sproščanju in tišini je hitro minila. Ob koncu obiska jim je lastnik gaja, Drago Vrhovnik, podal še nekaj informacij ter presenetil z več kot 50 odstotnim popustom.

Gasilke so bile vesele in presežene nad tako gesto. Z zadovoljstvom in v prijetnem klepetu so zapustile Tunjice. Izpolnile so še eno točko letnega plana Komisije za članice Gasilske zveze Kamnik.

Ob prijetnem klepetu so si bile enotne, da so ob hitrem ritmu vsakdana, taka srečanja prav na mestu. Če pa je to združeno z lepim naravnim okoljem, prijaznimi ljudmi in gasilsko družčino, potem si kaj takega lahko želimo tudi v prihodnje.

Nadalje je bil v našem domu občni zbor mladine GZ Kamnik, ta zbor vsako leto organizira drugo društvo, letos je bilo na vrsti za organizacijo naše društvo. Prav gotovo ima mladina velik pomen za nadaljevanje gasilske dejavnosti in njene krepitve. Z vključevanjem v gasilske vrste

Veterani na posvetu
pred začetkom
tekmovanja.

Ni lepšega kot obujanje
spominov v hladni senci.

mladina pridobi vrsto pozitivnih stvari, spoznavajo osnove gasilstva (preventiva, veščine in splošno znanje). Spoznavajo vrednote gasilca (pogum, prijateljstvo, sodelovanje, znanje, poštenost, plemenitost, strpnost, odgovornost, ustvarjalnost, povezanost, solidarnost in izjemnost). Vse to so nepozabni spomini druženja z vrstniki, ki ostanejo v najlepših spominih vse življenje.

Poleg članic in mladine pa smo v društvu organizirali še prvo srečanje veteranov gasilske zveze Kamnik. Tako je bilo 17. 6. srečanje veteranov iz sedmih društev. Ob prijetnem vzdušju, ki so si ga ustvarili, so doživeli lep popoldan. Tako je bil uvodoma pozdrav in dobrodošlica ter poudarjen pomen srečanja in delovanja veteranov v gasilstvu. Saj so s svojim življenjskim delom in izkušnja-

mi dobrodošli in željeni v vsakem društvu. V okviru srečanja so priredili gasilsko tekmovanje, tako da to ni bilo samo preprosto srečanje. Izkazati so se morali z raznimi gasilskimi veščinami in celopisni test jih je čakal. V tekmovalnem delu se domači veterani niso držali preveč gostoljubno, saj so kar zmagali. Da pa je bilo veselo in vzdušje še bolj na višku, je poskrbel trio Jure, Matej in Aleš. Slavnostno podelitev simboličnih nagrad za prva tri mesta pa je opravil naš dušni pastir Pavle.

Na pravem operativnem področju pa nas zaenkrat spremlja sreča, tako da ni bilo potrebno kakšno resno posredovanje. V Tunjicah je bil manjši dimniški požar, katerega se je kontroliralo, ni bilo potrebno uporabiti gasilskih sredstev. Drugič pa smo bili alarmirani preko pozivnikov, ko je za-

gorela delavnica v Godiču, na srečo je bil ogenj hitro omejen in ni bilo potrebno večjega števila gasilskih enot.

Sodelovali smo še na avtokros dirki, nadalje na raznih slovesnostih, ki so jih prirejela sosednja gasilska društva. Doma smo se udeležili vsakoletne Florjanove maše in pospremili na zadnjo pot Marijo Vrhovnik in ženo našega dolgoletnega predsednika Angelo Pregled. Za pogreb Angele Pregled smo vabili sosednja društva, saj je bil velik del njenega življenja povezan z gasilstvom, bila je močna opora Janezu pri njegovem delu v gasilstvu.

Jeseni pa je bistven predvsem oktober, mesec požarne varnosti, ko je več aktivnosti. Tako je bil vsakoletni gasilski obisk v osnovni šoli. Sektorska vaja je letos bila v Nevljah, kjer smo prav tako sodelovali. V domačem kraju pa smo spraznili tri vodnjake-štirne in pregledali hidrante.

Bliža se občni zbor, preteklo leto je bil 6. 3., z nekoliko manjšo udeležbo kot pretekla leta. Zavedati se moramo, da je gasilstvo v Sloveniji zelo močna tradicija, ki jo je kljub časom, ki niso namenjeni prostovoljnemu delu, škoda zapraviti. Pomembno je, da jih v delovanju društva sodeluje čim več, saj bo društvo takšno, kakršnega si bomo sami naredili, oziroma da bo takšno, kakršnega si želimo. Zatorej vabljeni na občni zbor v čim večjem številu, še prej pa se bomo zglasili pri vas z vsakoletnimi koledarji. Hvaležni smo vam za sodelovanje in pomoč pri ohranjanju gasilstva v Tunjicah in to za včeraj, danes in jutri.

Novo leto naj vam izpolni vaše želje, predvsem pa veliko zdravja in sreče.

Na pomoč!

GASILSKA NADALJEVANKA ...

Že nekaj časa se mi podi po glavi misel o ponovni oživitvi ženske gasilske desetine, a je leto vedno znova prehitro naokoli.

Dnevi neusmiljeno hitijo in nam ne pustijo ujeti stvari, ki si jih želimo. Zato ne kaže zgubljanosti časa in priložnosti za uresničitev idej.

Napišem seznam nekdanjih aktivnih gasilk moje generacije. Moram kar premisliti, da katere ne izpustim.

Grem v akcijo.

Pokličem prvo, drugo, deseto, enajsto,...

Vsaj od devetih pričakujem pritrdilen odgovor, kar pa me v bistvu sploh ne skrbi, saj smo potihem že nekajkrat govorile o tem.

Vseeno sem zelo prijetno presepečena, ko slišim, da so dekleta zelo navdušena.

Zmenimo se za sestanek.

Poleg orodja, terena za vadbo in volje potrebujemo izostreno oko nekoga, ki bo odpravljal naše napake in nerodnosti, zato povabimo Janeza in Cirila za mentorja.

Položaje in pravila hitro osvojimo, s treningi »pilimo« še tehniko in hitrost.

Tudi sapa včasih pojenjuje, a nas ne skrbi. Formo nadoknadimo doma in v službi, za to že same poskrbimo.

Srečujemo se dvakrat do trikrat tedensko, uskladimo se sproti glede na službene in »družbene« obveznosti.

Tekmovalna sobota je siva in deževna, me pa ne.

Dobro razpoložene najprej »pregledamo« konkurenco, orodje, se postavimo v položaje in NAPAD!

In to dvakrat.

Po dolgem času zmagovalni pokal.

Sanjsko moštvo

Vse se izteka nam v prid.

Kako tudi ne?

Navsezadnje še nismo pozabile časa pred dvajsetimi leti, ko smo skoraj v enaki postavi najprej kot pionirke, mladinke in kasneje članice prispevale GD Tunjice marsikateri pokal za dobro uvrstitev, letos zbirki dodajamo še enega.

Tatjana, Darja, Andreja, Joži, Nataša, Zofija, Marinka, Martina in Urša bomo v naslednjem letu nadaljevale zastavljeno, za dobro družbe upamo le, da suhe vaje ne bo potrebno prakticirati v mokri »ta zaresni« izvedbi!

NA POMOČ!

IZ NAŠE ŠOLE

ŠOLA V SOŽITJU S KRAJEM

Kolektiv s specialno pedagoginjo.

Montiranje klopi pred šolo sta opravila Justin in njegov sin.

Delovna akcija pri šoli.

V letu 2005 bo naša šolska stavba praznovala štirideset let. Količino otroških glav je prestopilo šolski prag in odšlo iz nje novim življenjskim izkušnjam nasproti? Nekateri z lepimi spomini, drugi z grenkim priokusom.

Naloga nas učiteljev je, da učimo in vzgajamo, ter skušamo šolo narediti znosno, če ne že prijazno. Želimo si šolo, v katero bi otroci radi hodili, šolo, iz katere bi učenci odhajali bogati z znanjem in vrednotami do ljudi in okolja, z občutkom za dobro in plemenito. Učitelj lahko stori veliko, a vsega postoriti sam ne more. Ob dobrem sodelovanju staršev in vsega kraja pa se uspehi množijo in učitelj zadovoljstvo deli s starši in krajanji. Učenci pa šolo zapuščajo dobro pripravljene na izzive, ki jim jih bo prineslo življenje.

O našem kraju pripovedujejo ljudje s spoštovanjem. Našteti znajo mnogo vrlin, ki odlikujejo Tunjičane. Tudi mi, delavci šole, smo deležni pomoči staršev in ostalih krajanov. Veseli nas sodelovanje s krajevno skupnostjo, prostovoljnimi gasilskim društvom, rdečim križem in drugimi vaščani, ki nam ob pripravi in izvedbi različnih šolskih dejavnosti priskočijo na pomoč.

Izredno prizadevni so starši naših učencev. Vsa leta se trudijo, da bi se njihovi otroci v šoli boljše počutili in zato radi priskočijo na pomoč. Na šoli se voli predstavnike v svet staršev, ki zastopajo interese staršev naše šole na matični šoli v Kamniku.

Letos interese zastopata gospa Nevenka Železnikar in gospa Karmen Zadnik. Organizirali sta delovno akcijo staršev za ureditev šolske okolice in urejanje kletnega prostora, ki ga bomo uporabili za kabinet.

Učitelji smo bili njune pobude izredno veseli in smo jo podprli z odprtimi rokami. Akcija je bila izredno uspešna in skupaj z učenci nestrpno čakamo pomladi, da šolska okolica zažari v cvetju.

Obema predstavnicama v svetu staršev in vsem, ki ste se pridružili njenemu vabilu, iskrena hvala.

Učitelji

IZ ŠOLSKE KRONIKE

V šolskem letu 2004/2005 obiskuje tunjiško šolo 29 učencev v dveh kombiniranih oddelkih.

V kombinaciji 1.r/9, 2.r/9, 2.r/8 (trojna kombinacija) je šestnajst učencev. Poučujeta jih učitelj Jože Ramuta in vzgojiteljica Mojca Kališnik.

Drugo kombinacijo pa sestavljajo učenci tretjega in četrtega razreda. V njej je trinajst učencev, uči pa jih Metka Mestek.

V tem oddelku pa je pri urah Angleškega jezika prisotna učiteljica Lidija Vidmar.

Z rednimi tedenskimi obiski pa nas osrečujeta tudi specialna pedagoginja in logopedinja.

Omeniti pa moramo, da imamo letos samo šest deklet, ostalo pa predstavljajo fantje. Bojimo se, da bo izrek: »da gremo v Tunco po punce« kmalu izzvenel.

Na šoli imamo pevski zbor, ki ga vodi Marjeta Kočar.

Učenci obiskujejo ustvarjalne delavnice, pod mentorstvom Mojce Kališnik. Pravljični krožek vodi Nataša Obleščak.

Šolo obiskujejo tudi najmlajši otroci v okviru cicibanovih uric.

Letošnja generacija otrok je zelo prijetna. Učitelji se trudimo, da postanejo dobri prijatelji in si med seboj pomagajo. Navajamo jih na delovnost in resnicoljub-

nost. Menim, da je to lepa popotnica za življenje.

Metka Mestek

LETEČI ČRV

Na taboru v Kamniški Bistrici smo v sobi skupaj s Tinkaro in Karmen jedle gumijaste črve. Tinkara je sedela na svoji postelji, Karmen na svoji postelji, jaz pa sem hotela odpreti vrata. Ko sem že prišla za kljuko, je Karmen rekla: »Ujemi črva!« Obrnila sem se proti Karmen, črv pa je letel mimo mene, skozi vrata, čez manjši hodnik in natanko skozi okno. Takrat smo se nasmejale za cel teden. Karmen mi je vrgla še enega črva; tokrat je mislila, da ga bom ujela. Toda nisem bila pripravljena, zato je črv priletel v radiator. Tako sta šla dva leteča črva v nič.

Maruša Klemenc

NENAVADEN OBISK

V ponedeljek, 25. 10. 2004, smo imeli v šoli nenavaden obisk. Obiskal nas je rakun z imenom Miki. Bil je Klemenov in Gašperjev. Pred vrata smo mu dali grozdje, ki ga je hitro pojedel. Miki je imel trdo dlako. Med poukom je ušel na streho. Pri športni vzgoji so ga našli učenci prvega in drugega razreda. Po pouku je šel rakun Miki s Klemenom domov. Rada bi, da bi ta rakun še kdaj prišel pred šolo na obisk.

Tinkara Novak

Rakun na obisku v šoli.

OBISK OBSERVATORIJA

V veselju so se lansko leto godile zanimive reči. Planet Venera je potoval čez Sonce. Z učenci naše šole smo se odpravili k observatoriju Rezman v Tunjicah. Venero in Sonce smo najprej gledali skozi teleskop. Paziti smo morali, da ga nismo premaknili. Nato so nam dali očala, skozi katere si lahko gledal v Sonce, ne da bi te bolele oči. Meni je bilo zelo všeč, saj me to zanima. Tam je stala tudi hiška, v kateri so bili računalniki, na katerih so bile slike vesolja. Povabili so nas na ogled planetov. Najbolj všeč mi je bila Venera. Po ogledu smo se odpravili v šolo, kjer nas je čakala malica.

Karmen Kaplja

TUDI TO SE ZGODI

Med poletnimi počitnicami sem bil na morju. Za kosilo smo imeli včasih tudi meso na žaru, ki ga je pripravil ati. Nekega dne, ko smo imeli za kosilo meso na žaru, smo ga naredili toliko, da nismo mogli vsega pojesti. Sklenili smo, da ga bomo pojedli naslednji dan. Meso smo dali v posodo in ga do polovice prekrili s pokrovko. Posodo smo odnesli v baldahin. Zvečerilo se je. Ulegli smo se na postelje in gledali film. Kmalu za tem smo zaspali. Ko sem se zjutraj zbudil, sem hotel pojesti meso. Opazili smo, da ga ni več. Atija smo obtožili, da je bil ponoči lačen in da ga je pojedel. Ati je trdil, da tega ni naredil. Nismo mu verjeli. Na polici smo zagledali oglodane kosti in mačje stopinje. Ugotovili smo, da je ponoči v baldahin prišel maček in pojedel vse dobrote. Vsi smo bili zadovoljni, ker smo izvedeli resnico, pa tudi nasmejani smo bili. Za zajtrk pa smo si naredili nekaj drugega.

Aljaž Šimenc

Naši prvošolci: Luka, Jan, Miha in Kristjan

NA MORJU

V četrtek, 4. 11. 2004, smo šli na morje. Odpeljali smo se Marija, Matej, mami, ati in jaz. Šli smo v Portorož. Ozračje je imelo triindvajset stopinj, morje pa dvajset. Hodili smo po vodi in se sončili na pomolu. Videli smo raka. Lepo nam je bilo.

Dominik Stele

MATEMATIKA

V šoli smo imeli matematiko. Iz dveh kosov papirja, smo morali sestaviti pravokotnik in ga nalepiti v zvezek. Žan je hotel vzeti lepilo iz torbe, vendar je presenečen opazil, da ima cel žep zalepljen, pokrovček je bil preluknjan, mi pa smo se mu vsi smejali.

Florjan Stele

PREMAGANI STRAH

Za rojstni dan sva z mojim bratom Jakobom dobila šotor. Še isti dan smo z očijem in atom postavili šotor. Pred šotorom sva z Jakobom postavila mizo in stole. V šotor sva prinesla igrače, knjige, radio in budilko. Na tla sva pogrnila odeje in vzglavnike. Moj cilj je bil, da prespim v šotoru. Ko se

je stemnilo, sem šel v šotor. Priznati moram, da me je bilo zelo strah. Moj strah je občutil tudi oči. Vprašal me je, če lahko prepri pri meni v šotoru. Bil sem zelo vesel. Zjutraj sem se prebudil sam, kajti oči je že odšel v službo. Naslednje dni sem sam prespal v šotoru. Spomnil sem se na Žana in Anžeta. Poklical sem ju, če bi prespala z menoj. Žana ni spustila mami, Anže pa je prišel. Skupaj sva prespala v šotoru in skupaj premagala strah. Tega tedna ne bom nikoli pozabil.

Lovro Petek

PRVI APRIL

Nestrpno sem pričakoval, da bo prvi april. Zjutraj se odpravim v šolo. Tam se preobujem in grem v učilnico. V učilnico stopi učitelj. Vsi smo bili čisto tiho. Nenadoma smo zavpili: »Učitelj, okno je razbito!« Pogledal je proti oknu. Zaklicali smo: »Prvi april!« Učitelj se je obrnil in se zasmeljal. Nato smo se še malo pogovarjali in pričeli s poukom. Ta dogodek mi je ostal v prijetnem spominu.

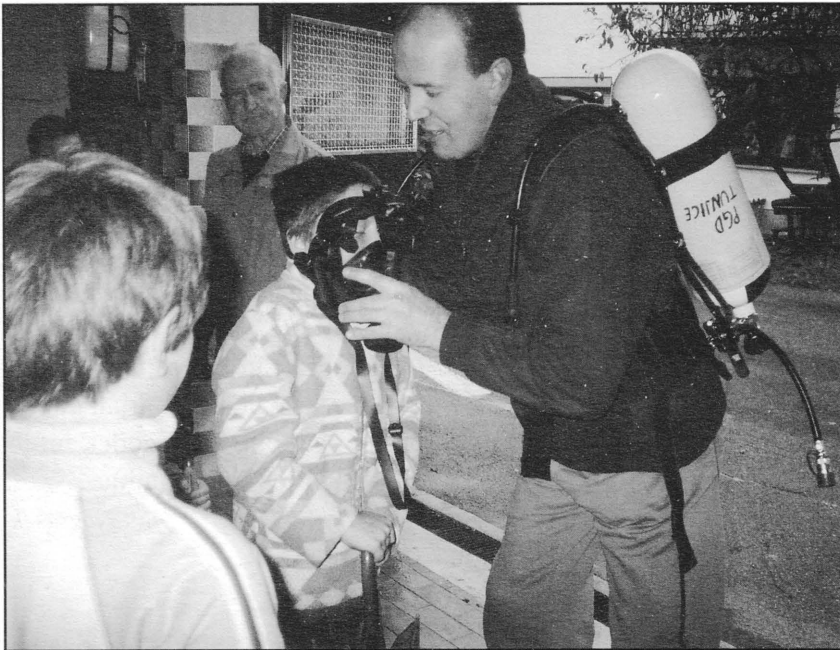
Žan Nograšek

ZASPAL SEM

Bil je ponedeljek pred dvema letoma. V nedeljo zvečer sem gledal televizijo in sem šel pozno spat. Zjutraj sem zaspal in me je oči poklical šele petnajst minut pred osmo. Hitro sem se oblekel, pripravil zajtrk in se umil. Zelo se mi je mudilo. Stekel sem v avto in z očetom sva se odpeljala proti šoli. Ko sva prišla do šole, sem stopil in opazil, da nimam torbe. Prosil sem ga, da me odpelje domov po torbo. Ko sva prišla domov, sem zgrabil torbo in stekel nazaj v avto. Hitro sva šla proti šoli. Prišla sva pravočasno, zato nisem zamudil pouka. Od takrat

Obisk policista

V gasilskem domu

nisem nikoli več pozabil torbe in tudi nikoli več zaspal.

Marko Štupar

IZLET

Šli smo na Veliko planino. Z nami so šli Koželjevi. Peljal sem se z njimi zato, ker je v našem avtu premalo prostora. Ustavili smo se pri križišču za Veliko planino. Ogledali smo si, kje se je ubil Pikušekov Stane. Bilo je zelo grozno. Ko smo si ogledali, smo šli naprej. Zavili smo v gostilno in spili sok. Videli smo zelo veliko krav. Smešno je bilo, ker je pred nami hodila ena počasna krava. Ko smo se peljali domov, smo videli veliko avtomobilov, ki so šli z avtokrosa.

Jure Stele

V ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA

V nedeljo smo šli jaz, Florjan, ati, mami, bratranec, stric in teta na Mangart. Vozili smo se tri ure. Z avtom smo se peljali zelo visoko. Ko smo izstopili iz avta, smo

čutili, da je mraz. Takoj smo se odpravili na pot. Še nikoli nisem plezal, zato me je bilo malo strah. Šli smo po italijanski poti. Videli smo tri jezera. Ko je bilo najbolj strmo, so bile žice. Kmalu smo prišli na vrh. Videl sem zelo veliko gorskih vrhov. Tudi Triglav in Jalovec. Ko smo šli nazaj, smo bili zelo previdni. Z avtom smo se odpeljali do jezera. To jezero je bilo zelo veliko. Potem smo šli še na izvir Save Dolinke. Ta izlet mi je bil najboljši do sedaj in mi bo ostal še dolgo v spominu.

Gregor Stele

POČITNICE

Na počitnicah pri mami Marini sem se imel zelo lepo. S prijatelji smo igrali košarko, namizni tenis in nogomet. Z Marino sva šla k moji prababici v Črni potok. Prababica nam je postregla z bonboni in mandarinami. Pri vhodu smo pili vročo čokolado in jedli čips. Ko sva odšla, sva zavila še k prijatelju Luku. Tam smo se lovili, skrivali in se igrali z žogo. Drugi dan sva se šla z Lukom nogo-

met in sva streljala na gol. Ko je bilo konec počitnic, sem moral spet domov.

Rok Zadnik

MUCEK

Avgusta je šel ati po službi po mucka. Moja sestra Tjaša je nestrpno pričakovala atijev prihod, vendar ga še dolgo ni bilo. Med čakanjem na očija sva se s Tjašo igrala.

Čez nekaj časa sem zaslišal avto, ampak je bil to sosedov Tone. Čez nekaj časa pa je končno prišel ati. Takoj sem stekel na hodnik, si nadel natikače in stekel h garaži. Ko je ati vzel mucka iz avta, sem bil zelo presenečen, kajti bil je čisto bel. Ampak je bil zelo žalosten. Atija sem vprašal, če ga lahko nesem gor, ati pa mi je odgovoril da ne, ker preveč praska. Ko je ati prišel gor, se je preobul in mucka odnesel v posteljo. Ko sem si ga bolje ogledal, sem bil še bolj presenečen kot prej. Opazil sem, da ima eno oko rjavo, drugo pa modro. Potem smo se odpravili spat. Naslednji dan pa smo mu izbrali ime. Dali smo mu ime Ferdi in nam je zelo všeč.

Anže Gregl

NAŠ KRAJ

Doma sem v Tunjiški Mlaki blizu Kamnika. V Tunjicah imamo šolo, ki jo obiskujem tudi jaz. Naša vas premore tudi gasilni dom, cerkev, trgovino in dve gostilni. Stanujem v zeleni hiši. Imam bratca Klemena, ki je star tri leta in je včasih prav poreden. Sestra Nataša pa hodi v peti razred. Seveda imam še mamico in atija, ki hodi ta v službo. Doma me pazita babica in dedek. V Tunjicah mi je zelo lepo.

Katja Traven

NAŠ DOM

Imamo veliko hišo. Je zelo prostorna. Mama in ata stanujeta spodaj. Jaz, Kristjan, mami in ati pa živimo zgoraj. V stanovanju imamo kuhinjo, dnevno sobo, kopalnico, shrambo, spalnico, dve otroški sobi in majhen hodnik. Vsi prostori so bolj majhni. Imamo tudi klet in kurilnico. Zunaj je še kar veliko dvorišče. Mami ima polleti vse polno rož. Tako je hiša videti lepša. To je moj dom. In tega imam najrajši.

Anita Vinšek

MOJ DOM

Živimo v dvonadstropni hiši, skupaj s starimi starši. Imam dva brata po imenu Domen in Klemen. Doma imamo domače živali.

Rok Šimenc

NAŠA HIŠA

Naša hiša stoji ob vznožju hriba. Ima klet, pritličje in mansar-

do. Spredaj ima dva velika balkona z leseno ograjo in dva dimnika na strehi. Ima tudi veliko oken. V pritličju stanujeta stara mama in ata. Po stopnicah pridemo v mansardo, kjer živim jaz skupaj z bratom, mamico in atijem. Jaz in brat imava svojo sobo za igranje, učenje in spanje.

Jan Černevšek

NAŠ DOM

Doma sem v Tunjicah. Živim na kmetiji. V hiši nas živi osem. Imamo tudi krave, teličke, tri muce, veliko kokoši in kužka.

Miha Stele

RAD-A HODIM V ŠOLO

V šolo hodim rada. Otroci se učimo, rišemo, telovadimo in še mnogo poučnih stvari. S sošolci se dobro razumemo. Jaz zelo rada računam.

Nika Železnikar

Najrajši imam matematiko

in slovenščino in rad barvam s temperami. Rad se igram. Doma najrajši delam domačo nalogo. Veseli me delo z računalnikom.

Domen Šimenc

MOJA ŽIVAL

Imam mucu Floki. Stara je dvajset let. Je sivo tigraste barve. Rada je miške, še rajši je mačje konzerve. Potepa se po bližnjih kmetijah. V hišo ne sme, ker sem jaz alergičen na mačjo dlako. Kar ji uspe smukniti v hišo, pije vodo iz bideja v kopalnici. Vedno izziva in nagaja psički Gini.

Aljoša Šček

ZELO RAD SE UČIM.

Všec mi je likovni pouk. V šoli se imamo lepo. S sošolci smo prijatelji. Z učiteljem se dobro razumem, ker je tudi za hece.

Blaž Romšak

TUNJIČANI, DOBRI LJUDJE

Ko nam je leta 1959 na svetega Petra dan udarila strela v gospodarsko poslopje, ki je pogorelo do tal, se je pokazalo, kako dobri ljudje so Tunjičani. Takrat je bila večerna maša in ko je zazvonila plat zvona, so vsi ljudje pritekli in reševali, kar se je rešiti še dalo. Takrat namreč še ni bilo sirene. Nihče ne more verjeti, kako od strele gori. Dež je tako lil, kot bi ga vliвали iz škafa, pa ni nič pomagalo. V glavnem so vsi »gasilci« uničili »ta mašne« obleke. Krave in konje smo spustili ven, pa so šle naokoli, le zadnjega teleta, ki smo ga pozabili, je prignala ven Lesnikarjeva mama tik preden se je zruši-

la streha. Živino so polovili sosedje in jih krmili, saj nam je doma pogorelo vse seno prve košnje. Takoj naslednji dan so se zbrali »cimpermani«, kot smo jih takrat imenovali. Naredili so načrt in preračunali, koliko lesa bo potrebno za obnovo. Razdelili so se po skupinah in sekali po vsej vasi. V Tunjicah je po pogodbi o samopomoči vsak dolžan pomagati v lesu ali pa z delom.

Vse delovne akcije so bile zelo dobro organizirane, zato je bil hlev pokrit v dobrih dveh mesecih. Pri tej akciji ne vem, koga bi postavila na prvo mesto in če bi začela naštevati, bi bila vrsta pre-

dolga. Ne morem pa mimo prvega sosedu Andreja Čimžarja, ki je bil vsak dan pri nas, delal je, kot bi bilo vse njegovo. Tudi njegova žena Julka mi je velikokrat priskočila na pomoč v kuhinji in mi s svojim veseljem in prijetnim značajem popestrila takrat moj sivi vsakdan.

Ker že precej pomnim vem, da Tunjičani v nesreči še nikogar niso pustili samega, zato rada vsakemu povem: »Tunjičani so dobri ljudje!«

Marija

KULTURNI KOTIČEK

Nastop Prvega slovenskega pevskega društva Lira v cerkvi Sv. Ane.

Tudi v letošnjem letu se je dogajalo marsikaj zanimivega doma in tudi naokrog. V naši cerkvi smo imeli številne koncerte že v božičnem času in sicer je bil na praznik Svetega Štefana, torej 26. decembra, koncert Lire, ki je privabil številne gledalce predvsem

od drugod, ki so cerkev napolnili. Prelepo je pela tudi dalmatinska klapa Subrenum, saj so s svojim tipičnim dalmatinskim melosom vse zelo navdušili in ker je naša cerkev tako akustična, je spremljati take koncerte tu pravo doživetje. Vrstili so se še številni

Čudoviti glas Shirley Roden je ob spremljavi flavtistke Alenke Zupan odmeval v cerkvi Sv. Ane.

koncerti. Tako smo ponovno spremljali koncert znane angleške pevke Shirley Roden, ki s svojim angelskim glasom in ljubeznijo v srcu prav izstopa. Omeniti velja seveda tudi koncert orkestra iz Trziča in jeseni še enkrat koncert Lire. Še sami marsikdaj ne vemo, kakšne prireditve se nam praktično odvijajo pred vrati. Seveda pa je tudi letos Tunjski oktet organiziral srečanje oktetov z naslovom Pozdrav Mariji.

Na letošnji veselici smo lahko spremljali, da se z glasbo ukvarjajo številni mladi Tunjičani, tako smo spremljali trio dveh mladih harmonikarjev in bariton, ki so si nadeli ime MAJ, kar pomeni: Matej, Aleš in Jure, ki ga sestavljajo. Fantje so nas prav navdušili, drugače pa s svojim igranjem poživijo marsikatero praznovanje oz. prireditev. Naj omenim še to, da se je Jure udeležil tekmovanja harmonikarjev na Veliki planini in osvojil odlično drugo mesto. Čestitamo!

Še enega mladega harmonikarja smo videli, Gregorja, pa Miha na trobenti, ter Marijo in Dominika na flavti oziroma klarinetu.

Prireditve pa so kot smo že navajeni polepšali in popestrili naši fantje Miro, Slavko in Tomaž – STM s prečudovitim ognjemtom. Fantje se udeležujejo tudi podobnih prireditev izven kraja.

Ob Miklavževanju pa v raznih krajih v občini potekajo Miklavževanja z igrico VELIKI PAKET, v kateri igrajo Tinkara Novak, Anže Slana, Anže Gregl, Rok Zandnik, Nina in Matic Uršič ter Lovro Petek, ki jo je režirala Ana Stele. Tudi za to je potrebno veliko truda in korajže, naši najmlajši pa na ta dogodek čakajo celo le-

to. Tudi z Miklavžem, parkeljni in angeli se lahko pohvalimo. Res lepo, da se je ta običaj ponovno vrnil med nas.

Kaj pa se je dogajalo izven kraja?

TUNJIŠKI OKTET JE GOSTOVAL V ITALIJI

Tunjiški oktet vstopa v jubilejno 20. leto svojega delovanja. Prav veliko letos niso nastopali, omeniti pa velja dva pomembnejša koncerta.

V maju je v naši cerkvi že šestič potekalo Srečanje oktetov, kjer smo poleg Tunjiškega okteta prisluhnili še oktetu Voglje, oktetu bratov Pirnat, Pirnat Quartetu in Kranjskemu kvintetu. Pirnat Quartet je letos v Tunjicah nastopil prvič, sestavljajo pa ga vnuki bratskega sestava Pirnat.

Tunjiški oktet je julija nastopil tudi na dobrodelnem koncertu v

Pri Pavli doma.

Ukvah (Ugovizza) v Kanalski dolini, ki ga je organiziral tamkajšnji Anni Club, ki deluje kot dobrodelni klub, seveda pa brez Pavle in Natija, ki sta za petje pripravljena veliko narediti, ne bi šlo. Vsa zahvala za številna povabila velja prav Pavli in sestrični Rosemarie. Po pripovedovanju domačinov je ta vas od vseh v zamejstvu

še najbolj slovenska, čeprav mladi te pripadnosti ne čutijo več enako in slovenščina počasi izumira. Gotovo se še vsi spominjamo, kako jih je v preteklem letu doletela huda nesreča ob silovitem neurju, ki je pred sabo podiralo vse, odnašalo domove, veliko ljudi se je začasno izselilo, saj je bilo neurje tako silovito, deroča voda pa je narasla skoraj do streh.

Prav to neurje pa jim je ob smrti dveh občanov povzročilo še dodatno tragedijo, odneslo jim je zvonik cerkve, v kateri so se zbirali ob slovenski maši in slovenskem prepevanju. Večkrat smo spremljali njihov ženski kvintet Višarska dekleta, ki so nastopile tudi v Sloveniji, prav tako pa smo želeli, da bi nastopile tudi na našem srečanju Pozdrav Mariji. To sedaj ne bo mogoče, saj je v neurju izgubila življenje njihova pevka, ki je bila tudi steber tega kvinteta. Razmere kar se tiče vzdrževanja cerkva niso take kot pri nas, ko župniki iščejo sami dobre ljudi in sponzorje, seveda pa ob pomoči krajanov takih akcij ni

Cerkev je ostala brez zvonika.

moč izpeljati. Če bi ljudje sami darovali v župnišče, ta denar ne bi bil namensko porabljen. Sedaj živijo v negotovosti, kdaj bodo zopet lahko vstopili v porušeno cerkev. Prav grozljivo je moralo biti, še vedno so na zidovih stavb opazne sledi, do kod je segala voda. Naši sorodniki, ki živijo neposredno ob reki, so se tako za nekaj dni izselili, saj življenje tam zaradi tako naraslih voda ni bilo mogoče. Ko smo opazovali slike in ko so nam pripovedovali, s kakšno silo je vse odnašalo, vidiš kako je človek nemočen. Tako so pričeli z dobrodelnimi akcijami, v katerih so sodelovali številni glasbeniki. Na tem koncertu je nastopilo veliko število različnih pevskih sestavov iz različnih krajev Italije in Avstrije. Občinstvo jih je sprejelo dobro in jih nagradilo z bučnim aplavzom. Sicer pa so različne prireditve potekale tri dni, vendar pa ni znano, kdaj bodo uspeli zagotoviti dovolj, da bi cerkev lahko obnovili.

Cilka Plevel

CANTEMUS JE GOSTOVAL V NAPOLIJU, DUNAJU IN GRADCU

Tudi z MePZ Cantemus smo v tem letu imeli kar nekaj koncertov in gostovanj. V času božičnih praznikov smo gostovali na Dunaju, natančneje v prečudoviti rdeči dvorani dunajske opere Redoutensaal Wiener Hofburg (kraljevska dvorana), kjer smo nastopili v razprodani dvorani, ki sprejme 700 obiskovalcev, pred dunajsko elitno množico skupaj s priznanimi solisti. Ta koncert je bil dobrodelne narave in so se ga udeležili številni visoki gostje, tudi slovenski velepo-

MePZ Cantemus v Neaplju.

slanik na Dunaju, g. Petrič. Med odmorom koncerta nas je pozdravil slovenski župnik, pri katerem smo že gostovali, in nam čestital ter dodal, da si tak nastop lahko štejem v veliko čast, da pojemo takemu občinstvu in s tako priznanimi solisti.

Marca smo izdali svojo prvo zgoščenko z naslovom *Most*, ki smo jo predstavili na jubilejnem koncertu ob 25 letnici delovanja zbora, sledil je še koncert v Gradcu. Tudi jesen smo pričeli z gostovanjem. Tokrat smo se odpravili na mednarodni festival v južno Italijo. Prvi koncert sakralne glasbe smo imeli v mestu Ercolano v tamkajšnji cerkvi S. Maria del Carmine skupaj z zborom *Somma Vesuviana*. Po koncertu smo bili povabljeni na večerjo, ki so se je udeležili vsi predstavniki gostiteljev z županjo na čelu. Gostitelji so res dobro poskrbeli za nas, nam čestitali k uspešnemu koncertu. Naslednji dan smo dopoldanske ure izkoristili za ogled

mesta Ercolano in si ogledali številne ostanke mesta po njegovem uničenju po izbruhu vulkana leta 79, ter se podali še na Vezuv. Pot smo nadaljevali v mesto Ercolano, kjer smo se pripravili na mednarodni festival folklorne glasbe, ki se je odvijal v Villi Compolieto. Poleg nas so se v tem večeru predstavili še dekliški zbor iz Jordanije in mešani pevski zbor iz Palerma. Naslednji dan smo ponovno nastopali na zaključku festivala, na katerem smo se predstavili vsi zbori, ki smo sodelovali v petkovem in sobotnem sporedu. Popoldan smo se odpravili še na ogled zanimivega letoviškega mesta Sorrento, zvečer pa smo nastopili še na zaključnem koncertu. Edino mi od vseh zborov smo izvedli še dodatek. Naj omenim, da sta poleg že omenjenih zborov, ki so sodelovali v sobotnem koncertu, tokrat sodelovala še priznani hrvaški zbor Ivan Zajc iz Zagreba ter zbor iz Procide (Italija).

Cilka Plevel

USPEH MePZ ODMEV NA MEDNARODNEM TEKMOVANJU

Mešani pevski zbor Odmev, v katerem prepevamo številni Tunjčani in ga vodi Ana Smrtnik (Stele) se je udeležil mednarodnega tekmovanja pevskih zborov Isola del Sole v Italiji, katerega se je udeležilo 29 zborov. Zbori so se pomerili v štirih kategorijah. Odmev pa je nastopil v dveh kategorijah, s sakralnim programom in med komornimi zbori. V prvem delu, kjer je bila konkurenca največja, saj se je tu pomerilo kar deset zborov, smo prejeli zlato priznanje, med komornimi zbori pa smo bili nagrajeni s srebrnim priznanjem. Zmagovalci in dobitniki glavne nagrade Isola del Sole so bile predstavnice iz Argentine.

Z dosežkom smo bili izjemno zadovoljni, saj takega uspeha nismo pričakovali, zato je veselje trajalo celo noč. Najprej v hotelu, kjer smo bili nastanjeni, smo se veselili z zborom iz Estonije,

MePZ Odmev po zmagovitem nastopu.

na ulicah pa smo se veselili skupaj s turisti in drugimi pevci, ki smo jih srečevali, kajti pesem nas je spremljala na vsakem koraku. Ob polnoči smo se odpravili k bližnji cerkvi, kjer smo se s pesmijo zahvalili Mariji za uspešen nastop. Navdušenje mimoidočih je bilo tako veliko, da je zbor dobil številna vabila za nastope. Po vrnitvi domov smo s tem progra-

mom nastopili v cerkvi na Šutni in resnično navdušili. Zbor planira nastop na pevskem tekmovanju Naša pesem v Mariboru in srčno upam, da bomo nadaljevali z delom, ki prinaša dobre rezultate. Naše občinstvo navdušujejo, še bolj pa nas pevce, na katere smo (vsaj nekateri) zelo dolgo čakali.

Marina Koželj

Nekaj besed o plesni skupini Štupi iz Tunjic

Začetki delovanja naše plesne skupine segajo v leto 1994, ko je naša, energije polna voditeljica Barbara Štupar, stara komaj 13 let, zbrala nekaj deklet iz svojega kraja in z njimi začela vztrajno vaditi prve plesne korake.

Prvotna zasedba se je tekom let rahlo spremenila, še vedno pa nas k enotedenskim vajam privablja veselje do plesa in glasbe, poleg tega pa nas druži iskreno prijateljstvo. Koreografije, ki so iz sezone v sezono drznejše, sestavlja voditeljica sama, ideje pa prispevamo tudi ostale članice skupine.

Nastopi na veselicah in podobnih prireditvah so vedno bolj pogosti in nam prinašajo še posebno veselje. Plesna skupina Štupi ne deluje pod okriljem nobene izmed plesnih šol, je le družčina deklet, ki uživa v medsebojnem druženju in razveseljevanju lju-

di. »Štupike« smo si edine: najlepše, kar lahko doživimo kot plesna skupina, je zadovoljna publika. Po 10-ih letih skupnega delovanja lahko z gotovostjo trdimo, da je z dobro voljo in trdim delom mogoče doseči prav vse!

Slavi Podbelšek

SPET NEKAJ LOKOSTRELSKE DUŠE

Vsem vaščanom prav lep pozdrav.

Šport se v vseh panogah iz leta v leto spreminja, pa naj bo to na tehničnem, organizacijskem ali filozofskem področju. Zaradi tehnološkega napredka prihajajo nove discipline, nove tehnike in povsem novi športi. Nekatere spremembe so nam bolj ljube druge manj. Nekatere bi morale priti pa jih zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ni.

Kakor koli že. Kljub temu se spremembam v lokostrelskem biatlonu vztrajno prilagajamo. Ta šport je najprej spadal pod okrilje mednarodne lokostrelske zveze FITA, nato smo se veselili vstopa v mednarodno biatlonsko zvezo IBU, ki spada med eno najbolje organiziranih športnih zvez na svetu. Dogajanja so bila pozitivna in negativna. Letos spet vstopamo v FITO. Ne vem več, kaj naj rečem ampak vse te spremembe so bile za same tekmovalce kot za ljudi, ki nam pomagajo, zelo težke. Zanimivo, da težje kot so razmere, več dajemo od sebe (očitno velja rek: »Vse, kar te ne uniči, te naredi močnejšega.«).

Tekmovalci lokostrelskega biatlona tudi letos navdušeno treniramo. Sam uporabljam več vrst treninga za različna obdobja treniranja: kolesarjenje, hoja ali tek v hribe, rolkanje, suhi tek, vaje za moč s streljanjem ali brez, streljanje z lokom, itd. Proti jeseni se možnosti za trening zaradi kratkega dneva zelo zmanjšajo, zato uporabljam tehniko treniranja, ki je v smučarsko-tekaških državah že dobro uveljavljena. Pomagam si z močnejšo, predelano naglavno svetilko, brez katere ob prehitro padlem mraku ni mogoče trenira-

Matej Krumpestar na tekmi.

ti. Redno opravljam tudi svojo službo, zato je stiska s časom moj vsakdanjik. Svetilka mi malenkostno osvetli cesto, predvsem pa me naredi bolj vidnega. Tako lahko treniram tudi ob večernih urah na rolgah, včasih pa tudi na snegu. Še do nedavnega je bil podoben problem pri treningu streljanja z lokom, saj zaradi tehnično-fizičnih lastnosti lokostrelca streljanje ponoči brez večje porabe energije ni bilo mogoče. Trmašti kot smo, smo našli rešitev tudi za to, tako da kakšna puščica zadane center tudi ponoči.

Z lansko sezono sem bil zadovoljen, saj je bila najboljša do sedaj. Nekaj najboljših uvrstitev: 1. svetovni pokal Premanon FRA: 3. mesto - šprint, 3. mesto - zasledovalno; 3. svetovni pokal Forni-Avoltri ITA: 6 mesto - šprint, 8. mesto - zasledovalno; Svetovno prvenstvo Pokljuka: 2. mesto v

štafeti; seštevek svetovnega pokala: 7. mesto; državno prvenstvo Jezersko: 1. mesto - skupinski štart.

Zasluge za uspešne nastope delim z mnogimi prijaznimi ljudmi okrog sebe. Eden izmed njih je vsekakor Dr. Bogo Pavlin, ki že od samega začetka vodi reprezentanco. Živilska industrija Eta in Naravni zdravilni gaj me podpirata s sredstvi, ki so nujno potrebna. Zelo pomembno pa je tudi medsebojno sodelovanje ekipe, ki zelo dobro funkcionira. Vsem se iskreno zahvaljujem!

Kako bo s prihodnostjo lokostrelskega biatlona ne vem. Šport je vsekakor zanimiv, razburljiv, lep, zdrav, seveda včasih tudi naporen. Ker pa živimo v časih potrošniško oglaševalske histerije, bi moral biti tudi tržno zanimiv. A to pa je že novo poglavje.

Matej Krumpestar

MARATON 2004

Maraton je razširjena oblika teka, ki se ga udeležuje presenetljivo število tekačev, rekreativcev, skratka ljudi, ki želijo preizkusiti samega sebe.

Tek je že v osnovi človeškega gibanja prvina, ki nam je dana v zibelko in ki jo je potrebno le še dograjevati.

Dostikrat slišimo med ljudmi, pogosteje med ženskami, marsikatero pikro na račun tekačev, češ »Vsem dedcem po štiridesetem se zmeša in tekajo naokoli, kot bi jih imeli dvajset.«.

Tudi v teh, sicer ne najbolj naklonjenih besedah do tekačev, je nekaj resnice. Moje osebno razmišljanje v zvezi s tem, ki seveda temelji tudi na izkušnjah je naslednje:

tek je relativno dolgočasen šport in če se ga lotiš sam, moraš imeti presneto veliko snovi za razmišljanje preden pretečeš deset, kaj šele dvainštirideset (42) kilometrov, kot je dolg pravi maraton. Zato midve z Darjo prvo polovico teka »prečvekava«, ko pa nama poide snov za govorjenje in »sapa« se predava svojim mislim. Vsekakor je tek v dvoje zanimivejši, večji je občutek varnosti, pa še pse družno odganjava, čeprav pri tem nisva posebej uspešni.

Pri teku je potrebno pokazati dobršno mero vztrajnosti, ki je starejši premorejo več in kar je lahko razlaga za popularizacijo tega športa med starejšimi mladinci.

Ljudje pač tečemo zaradi različnih vzgibov. Večina ljudi je prepričanih, ko nas gledajo in se nam prizanesljivo nasmihajo misleč »a, res nimate bolj pametnega dela?« da tečemo zaradi ohranjanja

vitke linije, ali za nabiranje kondicije.

Verjemite, malo tistih, ki tečejo s temi nameni gre na maraton, ker do tja nikoli ne pridejo. Tek preprosto postane način življenja, sredstvo za lažje premostitve vsakdanjih težav v službi in morada tudi doma. To je čas, ki ga vžameš zase, za svojo dušo in telo.

Seveda bi Sašo, ki je letos pretekel maraton v Radencih, o tem napisal celo filozofsko razpravo, pa raje prizanesimo bralcu in se posvetimo dogajanju na terenu.

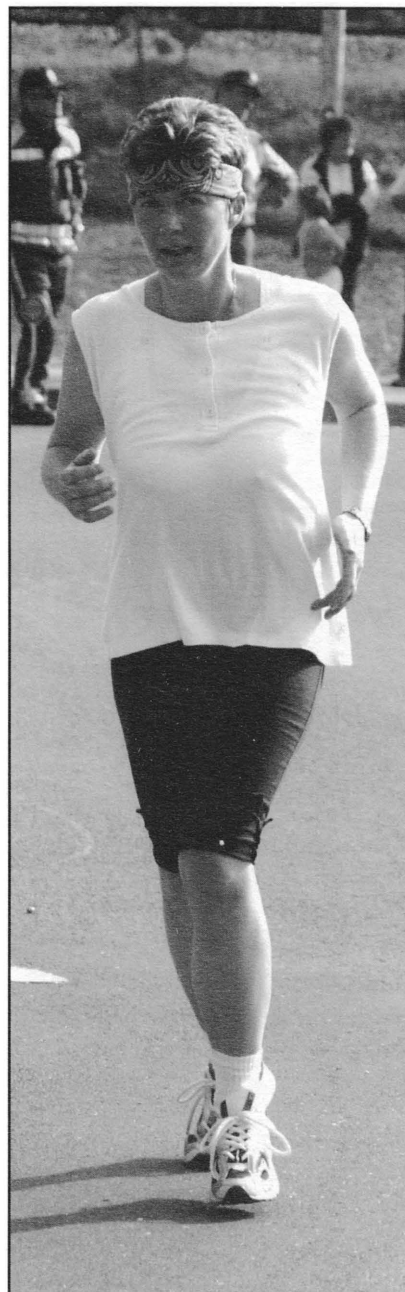
Že lansko leto so šli vrli Tunjčani prvič tipat teren v Radence z udeležbo na malem maratону – enaindvajset (21) kilometrov, v bolj okrnjeni zasedbi - Sašo in Silvo - in tudi brez kondicije.

Uradni trening sta imela štiri dni prej in če je Silvo hotel iti kar se da normalen na maraton, je moral prej še k maserju, da ga je spravil v red.

Ampak, podvig je uspel in tudi odločitev je padla - drugo leto gremo pa na »ta dolgega«. Darjo je zadeva tako impresionirala, da je takoj pristavila svoj lonček: »A greva še midve?«

No, moje navdušenje ni bilo ravno huronsko, vendar proti poletju, ko je bilo kondicije že res kar precej, je tudi mene močno prijelo. Tako smo tekli vsaj trikrat tedensko z namenom preteči maraton.

Maraton v Radencih je navadno sredi meseca maja in glede na spomladansko utrujenost, ki je značilna za te mesece in prehladna obolenja, ki razsajajo v tem času za marsikoga pretrd oreh. Tako sem se morala kljub pripravam, ki sva jih imeli z Darjo že

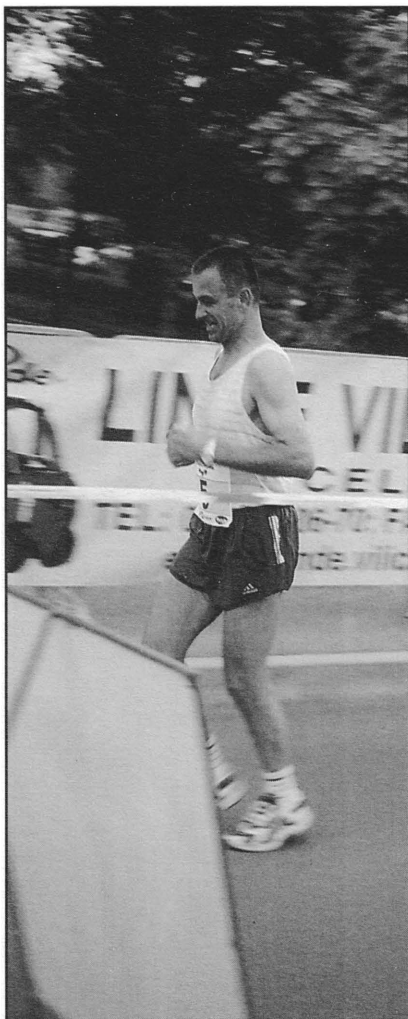

Darja na svojem prvem maratону.

kar cel mesec in pol prej, »po pameti« odreči udeležbi.

Pa so tudi spremljevalci vedno dobrodošli.

Za soboto, 15. maja 2004, dan, ko je bil predviden maraton, je bilo napovedano lepo vreme in ne boste verjeli – vremenarji se niso zmotili. Res je bilo čudovito vreme, temperature pa ravno pravšnje za naporen tek. Lipovski in Slaneti smo se v družinski zased-

Silvo Lipovšek pred ciljem.

bi odpravili proti Prekmurju. Brajce Mikuš (Sašo, Dušan, Boris) in vsi udeleženci maratona so se verjetno odpravili prej.

No, tudi če so odrinili kasneje, so bili pred nami na startu, saj smo se morali kar naprej ustavljati. Kriva je bila pa voda in to tista, ki jo je Darja spila dva dni pred tekom, da bi lažje tekla in da ne bi dehidrirala. Dobro, da so na avtocesti bencinska postajališča in stranišča kar pogosta. Po srečnem prihodu, prijavi na startu in še nekaj dodatno popite tekočine je bila zadeva zrela za priprave na start.

Svet je res majhen in Tunjičani smo povsod, tako smo tudi v Radencih srečali še enega, tudi

udeleženca 21 kilometrskega maratona, Mateja Krumpestarja.

Moram reči, da je že samo vzdušje na maratonu in vrvenje okoli dogodka dvignilo sicer prijetne spomladanske temperature in tudi tiste, ki se teka nismo udeležili je prevzelo napeto pričakovanje, ki so nam ga krajšali nastopajoči na prizorišču starta, z voditeljico Mišo Novak.

Tek v Radencih je tradicionalna prireditev, ki je tudi profesionalno organizirana. Tekачi tečejo po cesti, ki je zaprta za ves promet, spremljajo jih reševalna vozila, ki so tudi tokrat kar nekajkrat posredovala in odpeljala izmučene tekače.

Na startu maratona je bilo rekordnih 2038 tekačev. Poleg maratona so udeleženci tekli tek na 5,5 in 10 kilometrov. Prireditev pa so popestrili tudi s tekom za najmlajše - veveričkin in srčkov tek, ki se ga je udeležilo kar 1018 deklic in dečkov.

Udeležba na teku pa je bila pestra tako po starosti kot po sposobnostih. Najstarejši udeleženec med tekači je bil Škofjeločan Stane Konstantin, ki je pri svojih 85-ih letih zmogel preteči 21 kilometrski maraton in prehitel kar pet tekačev.

Seveda se je maratona na 21 kilometrov udeležilo precej več tekačev in tekačic, kot 42-kilometrskega.

Darja, ki je tekla 21 kilometrski maraton se je od Tunjičanov najboljše odrezala. Po 2 urah in 13 minutah in 31 sekundah je pritekla prva v cilj in zasedla odlično 99. mesto. Njeni občutki pa so bili tudi po prihodu v cilj tako eforični kot na samem startu. Bila je navdušena nad novo izkušnjo in vesela, da je zmogla in dosegla v svojem debitantskem nastopu zelo dober rezultat.

Naslednji tunjiški maratonec in udeleženec 42 kilometrskega maratona, kar pomeni v Radencih preteči dva kroga, ki je pritekkel v cilj, je bil Sašo Mikuš. Z rezultatom 3 ure 53 minut in 54 sekund je v moški konkurenci zasedel 66. mesto. Po izjavi, ki jo je po teku dal za Tunjski glas, bi lahko pretekkel še enkrat toliko, pa mu noge tega niso dopuščale. Najdaljšega maratona od vseh Tunjičanov se je udeležil seveda Silvo, ki je s časom 4 ure 32 minut in 27 sekund pritekkel na cilj kot 89., kljub startni številki 5. Tudi Matej je pretekkel 21 kilometrski maraton, vendar zaradi napačno nameščenega čipa, ki meri čas teka, njegov rezultat ni bil uradno objavljen.

Sicer pa udeleženci pravijo da je prvi krog (21 kilometrov) razmeroma zabaven, saj je na progi veliko tekačev. V drugem krogu se udeležba močno skrči, tek postane mnogo bolj samotnen in podoben teku prvega maratona leta 490 pred našim štetjem, ki je ponesel glas o zmagi Atencev nad Perzijci preko maratonskega polja v Grčiji in po katerem se tek imenuje.

Ali drugače, prvih 21 kilometrov je za mišice, drugih 21 pa za možgane.

Maratonska sezona pa se z Radenci ni zaključila. Kot dokaz, da smo Tunjičani pravi maratonski zagrizenci, je bila ponovna udeležba najbolj vztrajnih na Ljubljanskem maratonu, 24. oktobra. Tokrat sta tako Darja, kot Sašo tekla 21 kilometrov. Se pozna, da je jesenski termin bolj priljubljen, že zaradi kondicije, ki jo je bilo moč nabirati skozi vse leto, saj se je tega teka udeležilo skoraj 6.000 tekačev. Mednarodno udeležbo med tekači je potrdil tudi velepo-

slanik evropske unije v Sloveniji Erwan Foure.

Vreme ni bilo nič kaj prijazno in tudi tekaški teren je bil precej težji kot v Radencih, vendar je za dobro vzdušje in adrenalinski start poskrbela glasbena skupina »THE STROJ«.

Zato je tudi Darja, ki si je sicer zadala teči pod dvema urama klonila in progo pretekla v 2 urah in 9 minutah. Izboljšala je svoj letošnji rezultat kar za 4 minute in to sploh ni tako lahko, kot je preprosto napisati.

Za zaključek naj napišem le še to, da tudi Tunjičani potrjujemo slovenski sloves športnega naroda, zato vabimo vse, ki morda oklevate, da se nam pridružite.

Tatjana Lipovšek

Darja, Sašo in Silvo tik pred štartom maratona v Radencih 2004.

Avtokros se je vrnil v Tunjice

V preteklem letu 2003 se je ASC Mustang aktivno začel udeleževati tekem za D.P., v isti sapi pa so imeli že pogled na naslednjo sezono, to je leto 2004, ne samo z udeležbo tekmovalcev na D.P., ampak tudi z organizacijo enega tekmovanja na domačem terenu v Tunjicah.

Z veliko odreknanja in mnogimi

urami prostovoljnega dela so organizatorji tega tekmovanja s pomočjo ljubiteljev tega športa v septembru pripravili tekmo za D.P. v avtokrosu na že obstoječem poligonu pri Kosirniku.

Tako so se 19. septembra zbrali vsi najboljši vozniki slovenskega prvenstva na lepo pripravljene progi. Otvoritev dirke je počasti-

la godba Kamnik in po svečanem defileju tekmovalcev se je začela atraktivna in nepozabna dirka po petnajstletnem premoru v tem kraju. Vsi najboljši tekmovalci Slovenije, zbralo se jih je kar trideset, od tega sedem tekmovalcev ASC Mustang, med katerimi pa tekmuje tudi naš domačin Jani Kosirnik. Kljub težavam z vozilo-

ma uspel srečno pripeljati do konca. Zasedel je 5. mesto v diviziji I, med vozniki do enaindvajset let pa 2. mesto.

Na tem tekmovanju pa so v posameznih kategorijah tekmovalci dosegli naslednje rezultate:

Div I - 1. Klemen Walland

- MPI Racing
- 2. Matija Rakovec,
ASC Mustang
- 3. Aleš Žakelj,
AMD Zvezda ...

Div II - 1. Dušan Benedik,

- AMD S.A. Imos
- 2. Silvan Huber
AMD Buhc
- 3. Stanko Mušič,
AMD Depala vas...

Div III - 1. Ivo Bokal ŠD Utrip

- 2. Stane Sušnik
ASC Mustang
- 3. Roman Sojer
AMD, S.A. Imos...

Iz teh rezultatov so tekmovalci ASC Mustang iztržili veliko točk za D.P., vendar ne smemo pozabiti lanskoletno tretje uvrščenega v diviziji I Jureta Sušnika, ki je prav na tej tekmi imel obilo smole in se je poslovil od tekmovanja že v kvalifikacijah.

Z organizacijo tega tekmovanja je organizator privabil veliko tekmovalcev, še posebej pa veliko ljubiteljev tega športa, kar poudarja, da je ta šport še vedno priljubljen v Sloveniji. K temu so veliko pripomogli tudi domačini, ki so bili posredno udeleženi v tej prireditvi, kot tudi lastniki zemljišč, ki so z vsem srcem pomagali, da se ta prireditev spelje tako, kot jo v letih pod okriljem AŠ 2005 še ni bilo v Sloveniji. V upanju, da bodo tudi v prihodnje pripravili tak spektakel, ki je zanimiv tako za staro in mlado, jih bomo spodbujali, da se bo o Tunjicah ponovno slišalo daleč po Sloveniji.

V koloni po eden

Hitro do cilja ...

ZAHVALA

ASC Mustang se zahvaljuje za pomoč in podporo pri organizaciji te prireditve:

- OBČINI KAMNIK
- GD TUNJICE
- KOSIRNIK JANEZU
- GOLOB MARJANU
- VOMBERGAR CIRILU
- DRUŽINI KOŽEL
(JERUŠEK)

- VSEM REDARJEM IN
SODNIKOM

- VSEM OSTALIM, ki so kakor koli pripomogli pri organizaciji te prireditve, še posebej pa vsem KRAJANOM TUNJIC za njihovo strpnost, ker so morali potrpeti zaradi večje frekvence prometa.

ASC Mustang

Mohor na tekmi.

Idealen kraj za kolesarjenje, so gotovo Tunjice. Pokrajina je polna gričev in dolin in nudi veliko izbiro različnih kolesarskih poti, za vse vrste kolesarjenja. To s pridom izkorišča Mohor, ki že nekaj let iz dneva v dan presedi kilometer za kilometrom na svojem kolesu, saj v enem letu prevozi okoli 10 000 km.

Treningi gorskega kolesarstva so zelo naporni. Po enomesečnem premoru v oktobru, se septembra že pričnejo treningi za novo sezono. Vsakodnevni teki, pohodi s 15 kilogramskimi nahrbtniki v bližnje gore in treningi za moč v fitnessu, se izmenjujejo skozi vso zimo. Takoj, ko se pojavi prvo sonce in temperature presežejo 0 °C, pa najbolj zagrete kolesarje že lahko vidimo na kolesu.

Sezona, ki se prične z marcem, je zelo dolga in naporna. Tekme so vsak vikend, vse do konca septembra.

Letošnjo sezono se je Mohorju pri treningih pridružil Blaž Petek in zdaj uspešno tekmuje za KD Calcit Kamnik. Mohor je letos prestopil v višjo skupino, med starejše mladince, medtem ko se je Blaž boril med mlajšimi dečki.

Oba sta nanizala vrsto lepih uvrstitev. Za Blaža so bila prva tekmovanja še posebej težavna, saj je bilo to zanj nekaj povsem novega. Vendar je Blaž dokazal, da je pravi borec, ko je v juliju na državnem prvenstvu pometel z vso konkurenco. Nato pa dosegel še nekaj vidnih uvrstitev v slovenskem pokalu.

Tudi Mohorju prestop v kategorijo više ni delal posebnih težav, saj je že prvo leto med starejšimi mladinci osvojil Pokal Slovenije v vzponih. Že vsa leta, odkar kolesari, ima najraje strma pobočja. Tako je na največji kolesarski prireditvi v Sloveniji, na vzponu na Vršič, med prek tisočimi tekmo-

valci, ciljno črto prečkal kot dvanajsti.

Tako Blaž kot Mohor, sta uspešno zaključila preteklo sezono in že pridno trenirata ter se pripravljata na nove vzpone in padce v sezoni 2005. Da bi bili treningi bolj pestri in zanimivi vabita vse, ki jih ta šport zanima, da se jima pridružijo in tako postanejo bodoči šampioni izpod Kamniških Alp.

Blaž Petek:

- državni prvak,
- drugi v slovenskem pokalu in
- državni podprvak v vzponu

Mohor Vrhovnik:

- 12. na vzponu na Vršič v absolutni kategoriji,
- državni prvak v slovenskem pokalu, v vzponih in
- 3. na državnem vzponu.

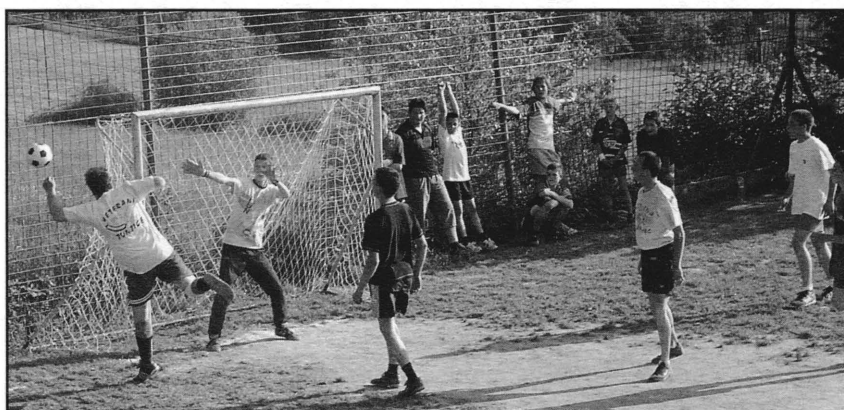
Nogometna liga Tunjice 2004

1. maj je bil dan prvega letošnjega nogometnega obračuna med Starimi in Mladimi. Z nespremenjeno ekipo Starih se je spopadla nova generacija Mladih. Kar je novo, pa je ponavadi tudi boljše. S tem nočem reči, da je starejša generacija Mladih slabša od mlajše, ki se je na prizorišču pojavila šele letos spomladi, pač pa sem mnenja, da so zaradi številnih porazov v preteklih sezonah ustvarili mit o nepremagljivosti ekipe Starih. Strah pred močjo nasprotnikove obrambe (utemeljen ali ne), pa pogubno vpliva na samozavest in s tem na kakovost slehernega posameznika. Kakor koli že, nova generacija Mladih nima v zvezi s tem nikakršnih pomislekov, zato smo se naloge lotili veliko odločneje od svojih predhodnikov. Kot že rečeno, je do prve tekme prišlo 1. maja.

Po več letih popolne premoči Starih je prišlo do preobrata, mit o nepremagljivosti veteranov pa se je sesul kot hišica iz kart. Prenovljena ekipa Mladih je napadla tako silovito, da je že rahlo zarjavelo obrambno vrsto veteranov kar odpihnilo. Po srditi bitki in končni zmagi se je po letih prevlade vladavina Starih naposled končala. To je bil velik dan tako za nas kot za naše privržence. Zato smo pred drugo tekmo pričakovali umirjen nastop v usodo vdanih veteranov. To pa je bila velika napaka, saj so Stari pravilno ugotovili, kam piha veter in se tako hudo ustrašili za svojo (nič kaj rožnato) nogometno prihodnost, da so se po vsem sodeč odločili ogoljufati usodo. Med drugo tekmo so namreč svoje stare kosti prignali do skrajnih meja, da smo

Štupice so bile navijačice Mladih.

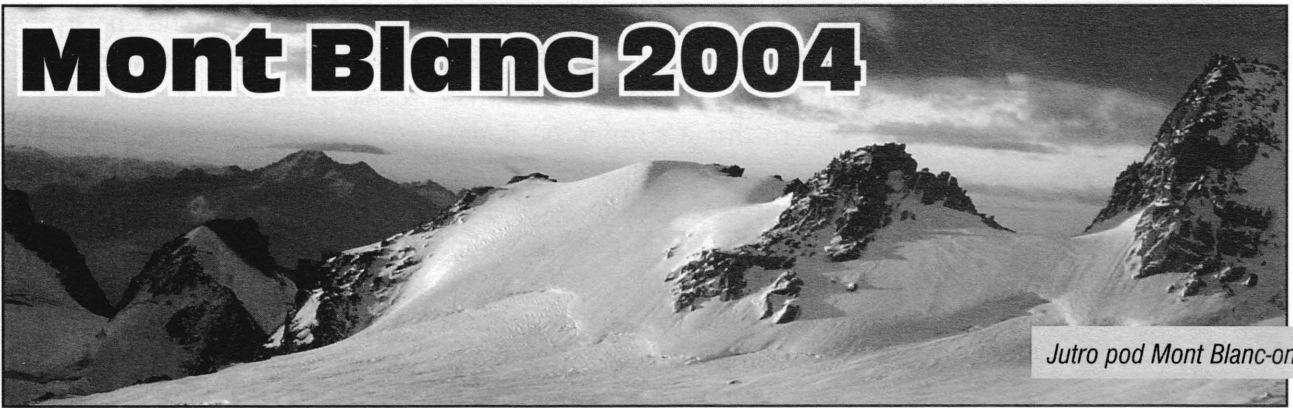
od samega presenečenja nad fanatičnim odporom gladko izgubili. A nič zato. Izgubili smo bitko, dobivamo pa vojno. Čas je namreč naš zaveznik. Saj veste, leta gor, teža gor, sposobnosti pa navzdol. V prihajajočem letu imamo zato Mladi zgodovinsko priložnost, da osvojimo pokal, ki se nam je letos za las izmuznil. Da pa bo verjetnost uspeha čim večja, vabimo vse svoje pristaše k čim rednejšim obiskom treningov. Na igrišču bomo vsak večer (razen v

slabem vremenu). Edini pogoj je, da niste nagnjeni k povzročanju zdrah, to je postalo že nacionalni šport. Vsaka ekipa, ki ni enotna, je namreč obsojena na neuspeh. Kdor se misli pripraviti (npr. o svoji vlogi v ekipi, tudi če v njej nima kaj iskati), naj torej ostane doma. Vsi ostali ste nadvse dobrodošli.

Želim pa veliko sreče v letu, ki je pred nami. Vam, veteranom pa tudi, kajti hudo jo boste potrebovali. Srečno!

Napadalec Mladih

Mont Blanc 2004

Jutro pod Mont Blanc-om.

Minilo je pet let od tega, ko sem prvič stopil na vrh Mont Blanca, leta 1999. Bilo je pestro in težko doživetje, ki mi bo ostalo za vedno v spominu. Od takrat sem se odločil, da bom na to goro stopil še enkrat in to je bilo letos, 28. 08. 2004. Razmišljal sem, kdo bi šel z menoj, namreč dobro je, da gremo štirje zaradi stroškov. Padla je odločitev in z menoj so šli Aleš, Lado in Štefan. Povedati pa moram, da sem se odločil, da grem še enkrat gor zaradi tega, ker prvič nisem imel s seboj nobenega fotoaparata. Pa sem rekel, da bomo letos vzeli s seboj ne samo fotoaparat, ampak kar kame-ro, da posnamem, kar se da.

No, bližal se je petek, 27. 08. 2004, vsi smo že nestrpno pričakovali, bili neučakani in živčni. Bila so še zadnja posvetovanja in preverjanje opreme. V petek sem se doma poslovil in prespal pri kolegu, ki pa je še vedno pripravljaval opremo in hodil iz sobe v sobo. Tako spet nisem nič spal, pa še vozil naj bi do Chamonixa. Bila je ura 0.30, ko smo se zbrali v Kamniku in v moj avto nabasali vso opremo, namreč do Chamonixa smo se peljali s petko. Ob 1.00 smo odrinili in kljub pestri in dolgi vožnji prišli ob 8.00 v Chamonix. Bil je krasen dan in sploh nismo mogli verjeti, da smo spet ujeli vreme. Avto smo pustili na enemu parkirišču, kjer smo malo pojedli in se pripravili za na pot.

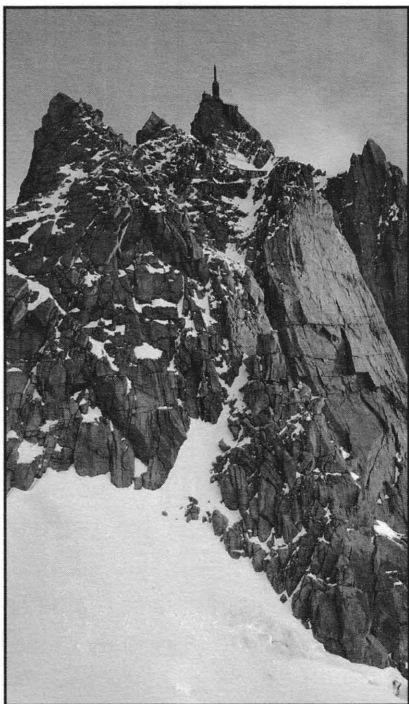
Prvi del gondole na Aiguille du midi ni delal, zato smo se morali odpraviti peš, nekako dve uri in pol hoje. Pot je bila načeloma po gmajni in lepo speljana. Na poti smo občudovali lepote okolice in jedli na višini 2000 m borovnice. Ko smo ob 11. uri prišli do drugega dela gondole, smo se tam malo okrepčali in počili. Ob 13. uri smo se z gondolo odpravili na Aiguille du midi (3842 m). No, to je res nor občutek, ki ga doživiš, ko greš iz 2300 m na 3842 m v parih minutah. Ko smo prišli gor, smo se morali dodatno malo obleči, ker je bilo mraz. Na tem vrhu imajo restavracijo, kjer se lahko okrepčaš in pogreješ. Mi smo šli gor na eno teraso in ko pride-

mo gor, je Alešu postalo slabo in je padel skupaj. Hitro smo ukrepali in mu pomagali. No, tisti dan je bilo vsem nekaj slabo, zaradi višinske razlike in da se malo privadimo. Aleš je bil v slabem stanju, zato smo sklenili, da se z Ladotom spustita niže v eno kočico in tam počakata, da se dobimo, ko bomo startali. Midva s Štefanom sva pa prespala na Aiguille du midi na enih stopnicah. Moram povedati, da je bila zame in za nje-ga spet ena moreča noč. Ne moreš spati, skoz se nekaj premeta-vaš, po tebi padajo kapljice vode in še mraz pritiska.

Potem pa še slabost, ki mi ni in ni pojemala, tako da sva morala vsake toliko časa iti ven na tera-

Pred odhodom na vrh.

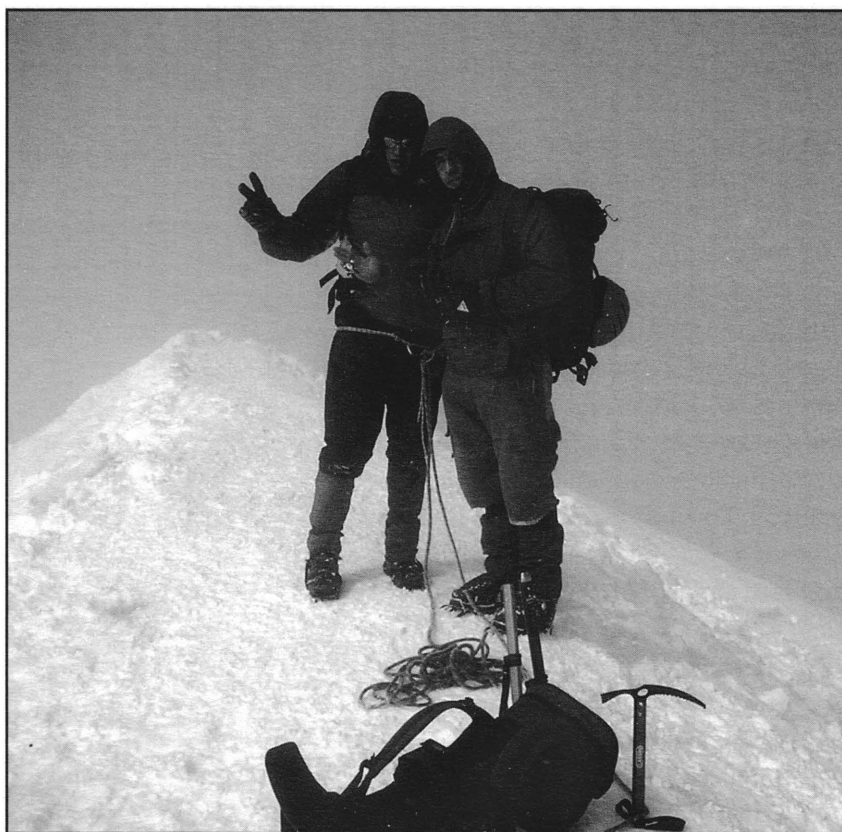
Aquille du Midi

so in si s snegom masirati obraz. Ura ni šla nikamor, mislil sem, da spim že celo večnost, ura pa nikamor. Ob polnoči sva rekla, da greva do kolegov. Dala sva vso opremo gor in v eni uri hoje ponoči po lednih strminah prišla do koč, kjer sta prespala Lado in Aleš. Tam sva malo pojedla in se pogrela, potem pa smo jaz, Štefan in Lado ob eni uri zjutraj startali proti vrhu. Aleš je šel zjutraj sam nazaj v dolino, ker ni mogel iti z nami zaradi slabosti. No, pa se je začela pot proti vrhu. Pred nami je bil strm vzpon prvega hriba. Na tej strmini je bil še en zahteven prehod, ki bi ob manjši nepazljivosti lahko terjal smrt. Zato smo sklenili, da se navežemo in tako hodimo celo pot. Po prvi strmini smo hodili tri ure in ko smo prišli gor, je bila pred nami še ena strmina in tokrat še strmejša. Na prehodu je pihal še zelo močan veter in še dodatno otežkočal pot do vrha. Kljub jasni noči se je vse skupaj začelo nekaj megliti in ko smo bili sredi stene, nas je v trenutku

obdala megla. Videli nismo nič in nismo imeli druge izbire, kot da gremo do vrha. Ko smo prišli na vrh druge strmine po dodatnih treh urah, se vrha še ni videlo. Ampak vedel sem, da je samo še ena strmina in pot proti vrhu. Moje stanje je bilo v redu, razen utrujenosti. Kolega pa sta imela težave z glavobolom in zrakom, ker nikoli nista bila tako visoko. Na poti sva morala Štefanu še dodatno pomagati, bil je totalno izmučen. Vsakih par minut smo morali počivati in tudi pet metrov do vrha, moraš počiti, ker te čisto utruji. Po en par je moral priti tudi helikopter, ni jim uspelo, kljub dvema poskusoma. Po treh urah hoje, skupaj za devet ur hoje, smo prišli na vrh Mont Blanca (4810 m). Končno. To je res občutek, ko prideš gor. Na vrhu smo poslikali, malo posneli, bila je na žalost megla. Poklical sem domov in rekel, da smo srečno prispe-

li na vrh. Ura je bila enajst dne, 29.08.2004. Pot pa še ni bila končana, treba je bilo priti dol. No, to smo šli pa po drugi strani. Nenauden spust navzdol, kljub vsemu mrazu, vetru, megli in utrujenosti, da se nam je že kar bledlo. Ko smo prispeli niže do neke koč na 3807 m in smo odpeli dereze in se po jeklenicah spustili strmo na višino 2300 m. Tam se nam je moč vrnila in imeli smo še eno uro do vlaka. Pohiteli smo in dol smo skoraj tekli tako, da smo prišli v dvajsetih minutah. Prišel sem prvi in če ne bi rekel vozniku vlaka, naj počaka moja kolega, da prihajata za mano, bi ostali gor in morali peš v dolino. Skupaj smo hodili 14 ur in ob 18. uri prišli nazaj v Chamonix. Tam smo se pošteno okrepčali in še isti večer odšli domov v Kamnik. Ko sem prišel domov, se je ati ravno odpravljal v službo in rekel, kaj pa ti tukaj, a ste že doma? Sem. Končno!

Tomaž Štupar

Na vrhu Mont Blanc-a

ROMANJE NA BREZJE

Tudi letos smo se Tunjičani odpravili na romanje ali peš na Brezje. Sicer so nas plakati povabili na romanje dan ali dva prej, tako da marsikdo ni vedel ali se ni mogel pravočasno pripraviti, pa še september je bil, ko se že pričnejo šolske in podobne obveznosti. Letos je bilo število romarjev v primerjavi s preteklim letom prepolovljeno, saj je pot kar dolga in naporna. Spet je bilo med nami pet romarjev, ki so se na Brezje odpravili prvič. Malo smo morali počakati na odhod, saj smo nekateri pridrveli s pevskih vaj. Tako je bila že noč, ko smo se dobro razpoloženi odpravili od nas. Tudi letos je bil najmlajši Gašper, najstarejša pa je bila Marjana, ki je, vam povem, hodila kot »srna«. Kot je že običaj, smo tudi tokrat za začetek pričeli z molitvijo vseh treh delov Rožnega venca, ki jo je spremljala pesem. Ker je bila skupina majhna, smo se lahko prilagajali vsem in ves čas smo hodili skupaj. Tempo smo imeli kar hiter, vendar pa brez težav tudi tokrat ni šlo. Gašper je namreč preizkusil nove »superge«, kar pa za tako dolgo pot ni bilo preveč pametno. Še dobro, da smo imeli Drago, ki je bila dobro založena z mazili in ostalimi pripomočki, ki so Gašperju pomagale, da je kljub hudi bolečini na podplatu, pot lahko nadaljeval, pa Marjeti, ki je odstopila palice in nogavice in ostalim, ki so počakali, da smo pot lahko nadaljevali skupaj. Bili smo res kot družina, pripravljena medsebojno pomagati in tako nam je vsem uspelo, da smo v jutranjih urah prispeli do Brezij. Noč je bila kar prijetna, je pa res, da se je že precej poznalo, da

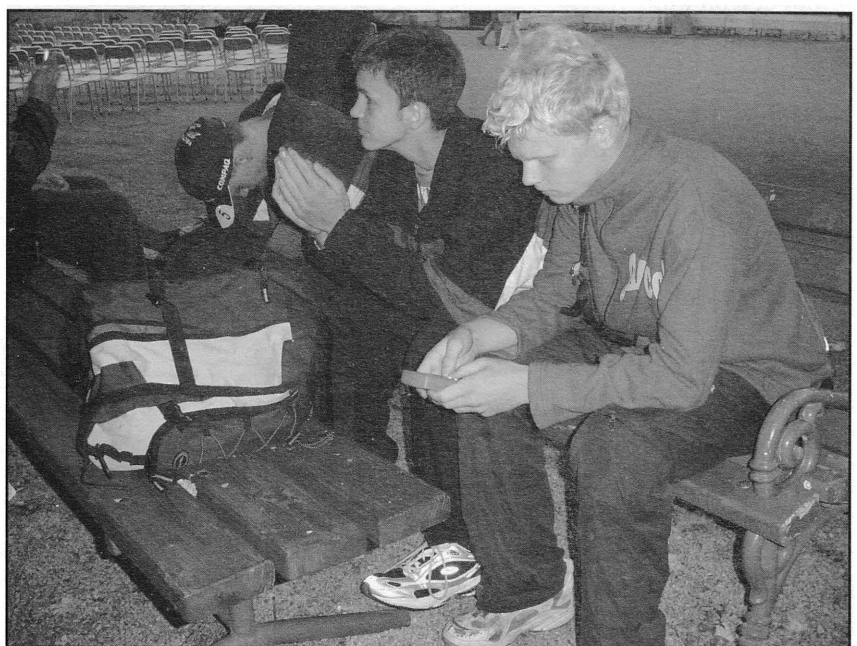
je bil dan že krajši, saj se je pričelo svitati šele, ko smo se povzpeli iz gozdne steze pred Brezjami. Novinci so se na romanje dobro pripravili in skupaj smo doživeli

nepopisno veselje, ko premagaš sam sebe in dosežeš cilj. Zato vabljeni naslednje leto vsi, ki bi želeli iti, pa še niste našli dovolj korajže. Ne bo vam žal.

Cilka Plevel

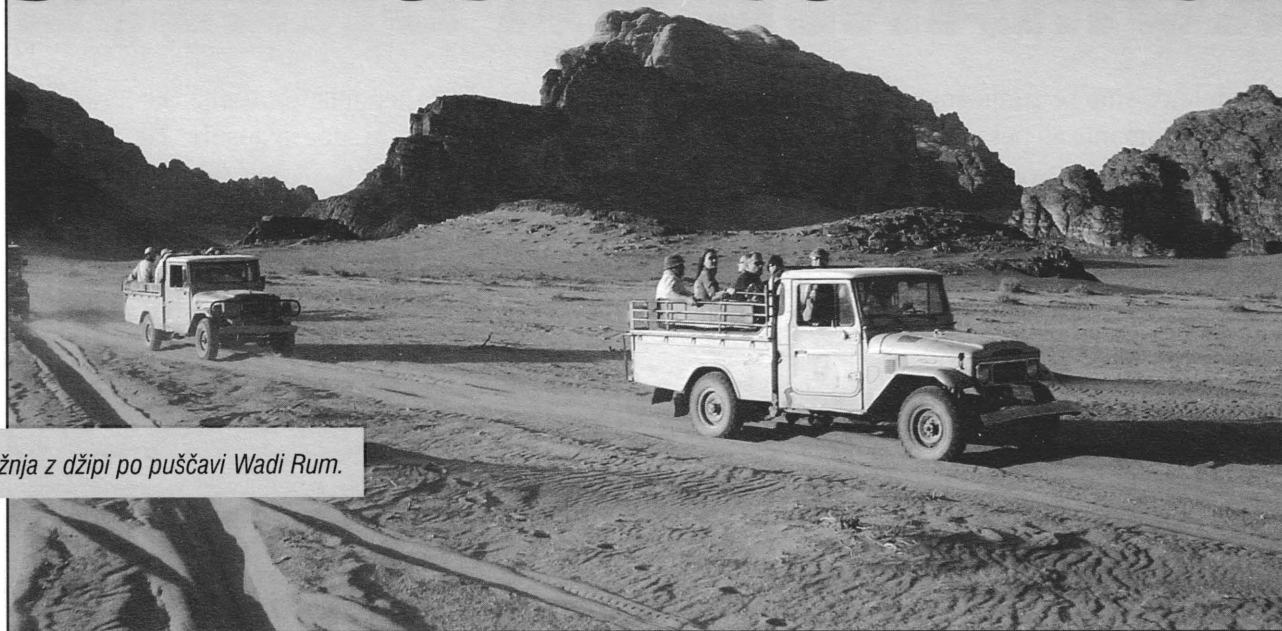

Utrujeni, a srečni.

Končno na cilju

SKRIVNOSTNA JORDANIJA

Vožnja z džipi po puščavi Wadi Rum.

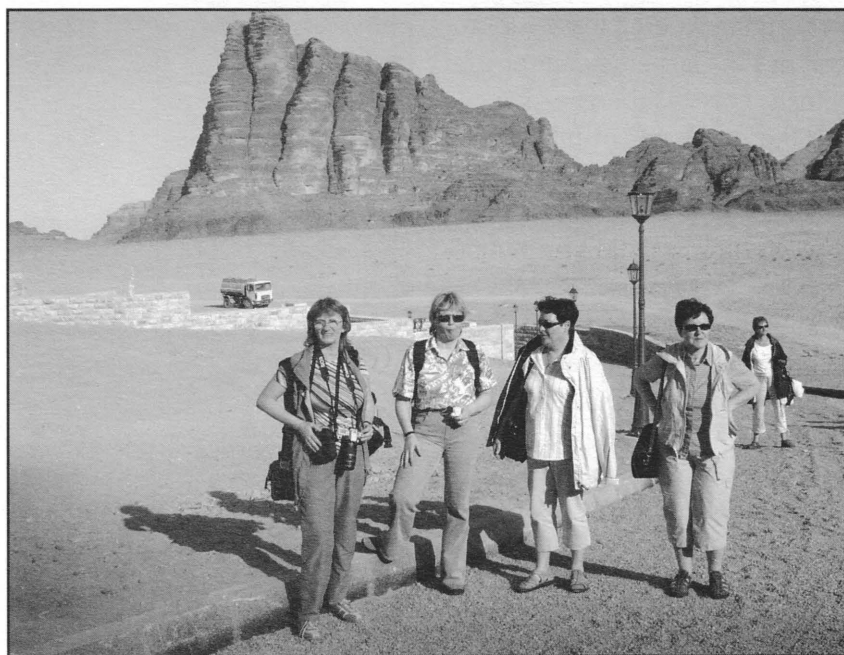
Manjša skupina revizorjev in finančnikov se nas je odločila, da poletimo s prvim organiziranim poletom v Jordanijo, čeprav nas je glede na negotove razmere na Bližnjem vzhodu kar malo skrbelo.

Na letališču nas je pričakalo jordanško letalo Aqaba Airline z jordanским osebjem. Hladno in deževno aprilsko vreme se je s poletom čez Balkan, Turčijo in Sirijo vedno bolj lepšalo. Ko smo leteli čez Sirijo in Egipt, sem ves čas spremljala pogled na puščavo, saj je bila vidljivost prečudovita in na koncu smo po tri in pol urnem letenju pristali na južnem delu Jordanije v mestu Aqaba neposredno od Rdečem morju. Osebje je bilo izjemno prijazno, tudi slikala sem se s kapitanom, na koncu pa so me spustili tudi v pilotsko kabinu. Takoj smo premaknili kazalce za eno uro naprej, uredili vize, ki so za Jordanijo obvezne. Sledil je kratek sprehod po zelo idiličnem in letoviškem mestu, naučile smo se kako se pravilno pripravi njihova ogrinjala. Hotele smo si še namočiti noge v Rdečem morju, pa

smo naleteli na oviro. Vse plaže so zakupljene in je za kopanje zelo zasoljena cena, pa še časa ni bilo, zato smo si morje samo ogledale. Ženske v kopalkah bi bile prava atrakcija, saj so se tam ženske kopale kar v njihovih oblekah s pokrivali vred.

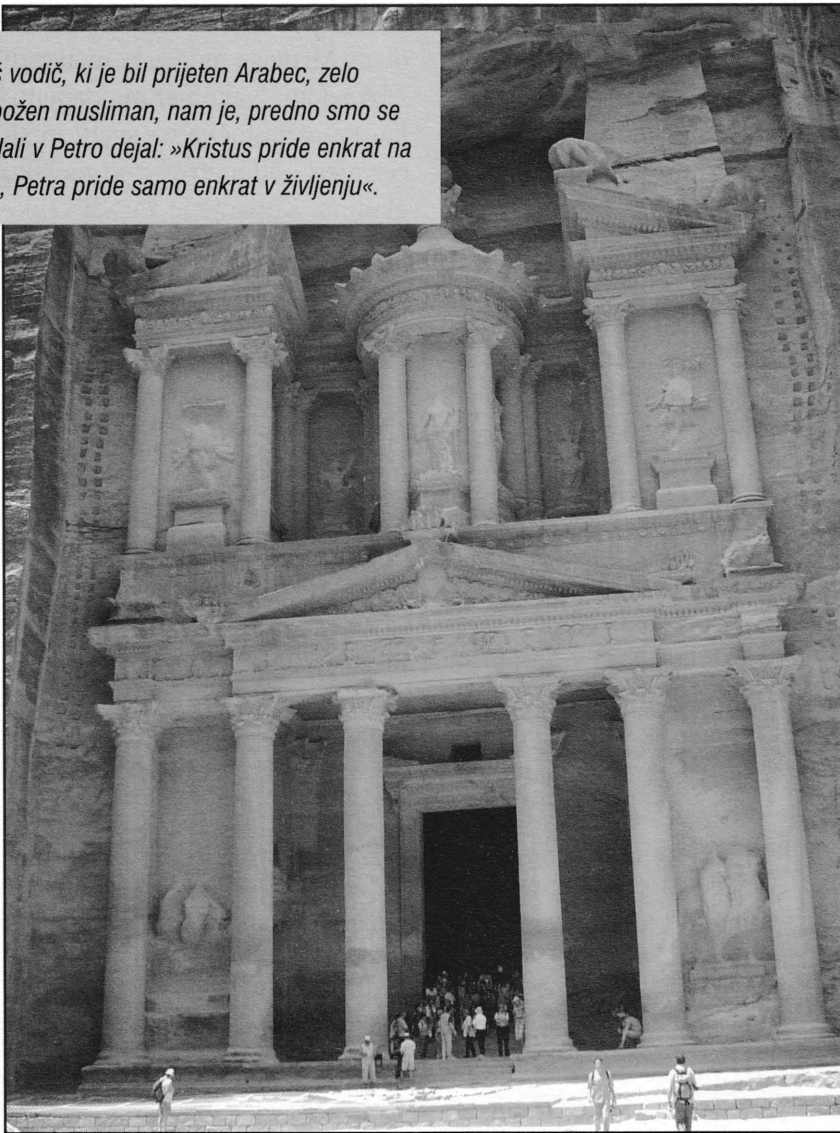
Nato smo se odpravili v najlepšo puščavo Wadi Rum, ki se od ostalih puščav razlikuje po mno-

go čem; od njihove značilne barve do visokih raznobarnih krušljivih skalnatih vrhov. Prav tu je jezdil znameniti Lawrence Arabski. Razdelili smo se v 6 skupin po 6 članov in se pripravili na vožnjo v džipih. Otroci, ki so že krepko znali služiti, so nam na vsakem koraku ponujali vožnjo s kamelo – seveda za 1 jordanški dinar, ki pa je bil okrog 330 tolarjev, ali

Puščava Wadi Rum – v ozadju Gora s sedmimi stebri.

Naš vodič, ki je bil prijeten Arabec, zelo pobožen musliman, nam je, predno smo se podali v Petro dejal: »Kristus pride enkrat na leto, Petra pride samo enkrat v življenju«.

pa še več, saj te drugače ni hotel spustiti s kamele. Vkrkali smo se v džipe, ki so bili stari in zmahani, ampak prav zanimivi. V puščavi je dovoljeno jahanje s kamelo, pešačenje ali pa vožnja s terenskiimi vozili. Pogled nam je zastal na našem šoferju, saj je izgledal kot kakšen petnajstletnik, pa je med vsemi vozil najbolj noro. Vmes mu je trikrat sicer ugasnil motor, vendar je imel pripomoček, s katerim je udaril po motorju, pa smo šli naprej. Res smo uživali v pogledu na puščavo. Metalo nas je, puščavski dim je neslo daleč naokoli. To puščavo so sicer poskušale jordanske oblasti zavarovati zaradi izjemne ekosistemske vrednosti, vendar pa je tamkajšnjim

prebivalcem Beduinom turizem le glavni vir zaslužka. Ko smo se vozili po puščavi, smo opazovali čudovite kiparske izdelke, saj je peščenjak krhka kamenina in jo je voda izdolbla v različne oblike. Skalovje pa dosega tudi višino 800 metrov. Puščava pa je iz minute v minuto postajala bolj rdeča, peščene sipine so se prelivalle v razno raznih barvah. Ustavili smo se trikrat. Najprej smo opazovali Goro s sedmimi stebri, prečudovit je naravni kamniti most, ob vznožju sten pa lahko opaziš številne napise Nabatejcev. Pešmo se odpravili tudi v ozko pečino med visokimi skalami, ki spominja na ozko jamo, kjer je pravo skrivališče. Nazaj smo se odpelja-

li, ko je sonce zahajalo, nato pa smo se pridružili beduinski večerji. Nebo je kot nalašč za ljubitelje astronomije, saj so zvezde kar nasute na nebu. Beduinska večerja je nekaj nepozabnega. Kakih dvesto metrov smo pešačili po puščavi, nikjer žive duše, ko so se kar naenkrat prižgale luči v izdolbljenih oknih v visoki pečini. Nato smo se posedli v krog v pokritem šotoru ob ognju in preizkusili beduinsko hrano, ki je bila raznovrstna. Po večerji je sledil trebušni ples, nato pa smo se v poznih urah vrnili nazaj v Aqabo.

Zanimivo popotovanje se je naslednji dan nadaljevalo ob reki Jordan skozi Wadi Muso ali Mojzesovo puščavo, kjer je Mojzes iz Egipta v obljubljeni deželo odpeljal Izraelce. Namenili smo se v Petro, ki v prevodu pomeni Skala, ki po mnenju strokovnjakov sodi med pet najlepših čudes sveta. Zaradi skrite lege je bila neodkrita in so jo odkrili pozno (še leta 1812). Petro so pred Kristusovim rojstvom zgradili Nabatejci, ki so tamkaj živeli, celo življenje pa so se pripravljali na onostranstvo in so si v ta namen že vnaprej zgradili grobnice, ki se nahajajo v skalovju ob poti v Petro. Naš vodič, ki je bil prijeten Arabec, zelo pobožen musliman, nam je, preden smo se podali v Petro rekel: »Kristus comes once a year, but Petra comes once in live«. Že hja po ozkem in približno dva kilometra dolgemu kanjonu in v vročini, je bila za marsikaterega kar prenaporna, vendar je možen prihod v Petro le s kamelo ali kočijo, ki je namenjena onemoglim, seveda pa je cena takega prevoza zelo zasoljena. Ponekod med visokimi pečinami prehod meri le dober meter, vendar so ti skalni grebeni tako veličastni, v raznih barvah, polni votlin, da te sprele-

tavajo nepopisni občutki. In na koncu tega kanjona: nekaj, kar lahko samo sanjaš. Še danes kar ne dojemam, da je to resnica, saj je to delo, ki močno presega sposobnosti današnjega človeštva. V krušljivo skalo vklesan zaklad, ki ga zagledaš pred sabo iz ozkega kanjona, je približno 40 metrov visok in 28 metrov širok s šestimi okroglimi stebri. To je najpomembnejše arheološko središče, sicer jih je približno 250, menda kar 100.000 neregistriranih. Petra je najlepša med deveto in enajsteto uro zaradi čudovite svetlobe, ki jo takrat obdaja. Stala sem obnemela, iz mene je vrelo, nisem mogla verjeti očem, kar so videle. To je nekaj tako veličastnega, nedoumljivega, čudovitega... Seveda pa se je pot nadaljevala še naprej, saj notranjost ponuja toliko zakladov. Vsi so bili že kar izmučeni, zato sem se edina vzpela še na samostan, za katerega je potrebno prehoditi kar osemsto stopnic, vendar pa je tudi to eden največjih zakladov. Kar dobro sem morala pospešiti, da sem ujela našo skupino, ki je pot nadaljevala mimo gledališča s 3000 gledalci, seveda je bilo vse vklesano v skalo. Tudi tu sem se odpravila na vrh in občudovala pogled z vrha. Kosilo v Petri nam je večini načela prebavo in tako sem naprej jedla le prepečenec. Pot nazaj je bila ves čas navzgor, lahko si sicer zajahal konja, vendar sem se sama raje sprehodila in uživala v prekrasnem pogledu, čeprav smo hodili nazaj kar dve uri. Sicer pa sem tudi zajahala kamelo, kar je posebno doživetje. Na poti v Amman smo bili priča puščavskemu vetru, prav grozljivo je to videti. Ob večernih urah smo prispeli v Amman, glavno mesto Jordanije in smo si ga panoramsko ogledali ter se v večernih urah tudi sprehodili. Svet je

res majhen, saj smo kaj hitro prišli do lepo urejene trgovine Gorenje. Naslednji dan v dopoldanskih urah nas je pričakal dež, vseeno pa smo si ogledali znamenitosti prestolnice z 1,5 milijona prebivalci. Mesto se je v zadnjih desetih letih podvojilo, saj Jordanija sodi med bogatejše arabske države, čeprav nima nafte. Veliko znanja so prinesli predvsem intelektualci iz Izraela, ki v svoji državi niso imeli možnosti. Ogledali smo si stari del mesta z mošejo Kralja Abdulaha, kjer smo se odele v njihova oblačila, rimski teater, na vzpetini nad mestom je antična Citadela s številnimi rimskimi izkopaninami, arheološki muzej. Popoldne smo se odpravili v Jerash, ki spominja na italijanski Pompei. To je antično mesto z najdbami starimi do 6500 let, velik del mesta stoji še danes in sodi med najbolj ohranjena rimska mesta. To je bil zanimiv sprehod po Ulici stebrov, tudi tu stojijo še amfiteater, fontane, trgi, ipd. Predzadnji dan nam je prinesel nova

doživetja, saj smo se odpravili do obale Mrtvega morja, ki meji tudi z Izraelom. Naj omenim, da je tukaj najnižja točka na svetu in sicer meri 400 metrov pod morsko gladino. Kapanje je zaradi velike količine soli pravo doživetje, saj lahko ležiš v vodi, piješ pivo ali bereš časopis, se namažeš z zdravilnim blatom, saj je koncentracija soli kar 32 % (jadransko morje 4 % za primerjavo). Pravijo, če bo morje tako izhlapevalo, ga v 50 letih ne bo več. Plavati se v takem morju ne da in moraš biti zelo previden, da ti voda ne pride v oči.

O življenju Arabcev sem veliko slišala, navdušila pa me je predvsem njihova poštenost, saj ni bojazni da bi te okradli, ter njihova globoka vera in spoštovanje do ljudi ter tudi žensk. Hkrati pa sem občutila, kako pomembna je za življenje voda, ki jo imamo mi v izobilju, tamkajšnji ljudje pa se dnevno srečujejo z njeno onesnaženostjo in pomanjkanjem.

Cilka Plevel

Kapanje v Mrtvem morju.

CHANGSHA

Juliano in Juliette

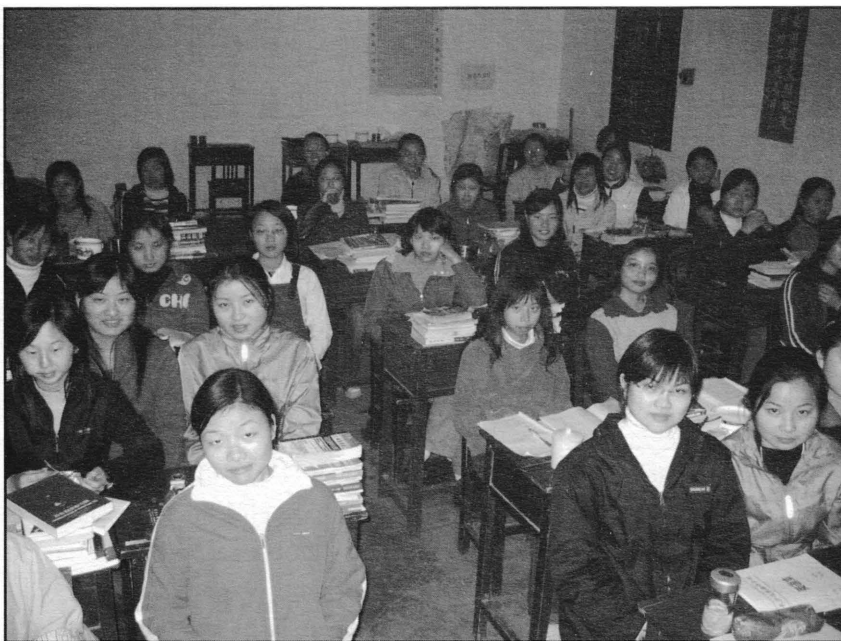
Sonce je še z zadnjimi žarki razsvetljevalo nebo, ki se je v odtenkih modre, prepletene z žarečimi lisami rdeče barve, v vsej svoji neskončnosti raztezalo nad nami. Sedeli smo pred hišo na Zadnjem robu. Prijeten vetrič, katerega sapico si lahko slišal, ptičje petje,

cvrčanje žuželke in le redko brnenje avtomobilskega motorja, predvsem pa osvežujoče, neone-snaženo ozračje; vedela sem, da se temu za nekaj časa zopet odpo-vedujem, saj me je na polici že čakala letalska karta za pot v Hong Kong. »Kam spet«, me je v tistih

dneh vprašalo kar nekaj radovednežev, ki se jim moja pot vedno zdi malce nesmiselna. A tako kot nekdo čuti potrebo po obisku Prekmurja, jaz čutim potrebo po obisku malce bolj oddaljenih krajev in Kitajska je dežela, ki jo lahko poimenujem za svojo poklicno »deformacijo«, če že želite.

Prestop iz našega v subtropsko podnebje me je zopet utrudil, poleg tega mi utrujenost zaradi časovnega preskoka ni pustila spati in zato sem se navkljub dežju prepustila neonskim ulicam nočnega Hong Konga. Nahrbtnik je ostal v dormitoriju, ki sem ga delila s tremi Japonci, Američanom in dvema kitajskima deklicama. Mesto, ki se kot veliko nakupovalno središče kopa v svojem kapitalističnem blišču, me je očaralo tudi tokrat, saj je navkljub populacijsko kulturni raznolikosti prisotnost kitajske mentalitete tisto, kar daje mestu poseben utrip. Medtem ko se naša mala mesta ob poznih večernih urah odpravljajo spat, ko na ulici ni slehernega bitja, je Hong Kong še bolj razsvetljen, živahnejši in poln radovednih turistov. Dež nas pri pohajkovanju preko pisanih ulic ni zmotil. Hlačnice, polne vode so se zdele kot uteži, zato sem jih zavihala do kolen. Obleka je bila tudi že davno premočena, a me je toplo ozračje obvarovalo pred občutki mraza. Po povratku v moje prenočišče sem na hitro skočila v kopalnico, prebrala vsa sporočila na mobilniku in za kratkih pet uric zatisnila oči. Naslednjega jutra sem se na svojo žalost morala odpraviti naprej na pot, ki me je preko meje najprej vodila v Shenzhen, ki je najcenejša izhodiščna točka za nadaljna potovanja v notranjost Kitajske.

Prvi vtis ob prihodu v »moje« mesto, ki leži od Shenzhena dol-

Moj razred

Obilna večerja

gih 12 ur vožnje z vlakom, me je spomnil na pregovor, »ciljaš v zvezde, zadeneš v drek«. Iz prelepega Hong Konga sem se namreč pripeljala na Changshajsko obmestno železniško postajo, kjer se je prisotna koncentracija prahu zdela kot puščavski piš vetra. Tisti trenutek mi je po glavi rojila samo podoba udobne postelje in zvok vode, ki je bil tedaj glasba za moje uho. Po uspešnem barantanju s taksistom sem se zgodaj zjutraj znašla na povsem neznanem mestu pred veliko stavbo, katere vhod z ene strani je odpiral McDonalds, ki je takoj spremenil prvo pridobljeno podobo mesta ob prihodu na železnico. Center mesta je poln visokih, steklenih stolpnic, s katerih se razgled razteza na široko reko in kup žerjavov, ki so danes nepogrešljiva sestavina razvijajočega se tempa mestnega življenja na Kitajskem. Zaradi vključitve Ljudske Republike Kitajske v Svetovno trgovinsko organizacijo je napredek viden tudi na policah trgovin, kjer je moč najti vse, kar si človek zaželi, kar ni bil slučaj dve leti nazaj.

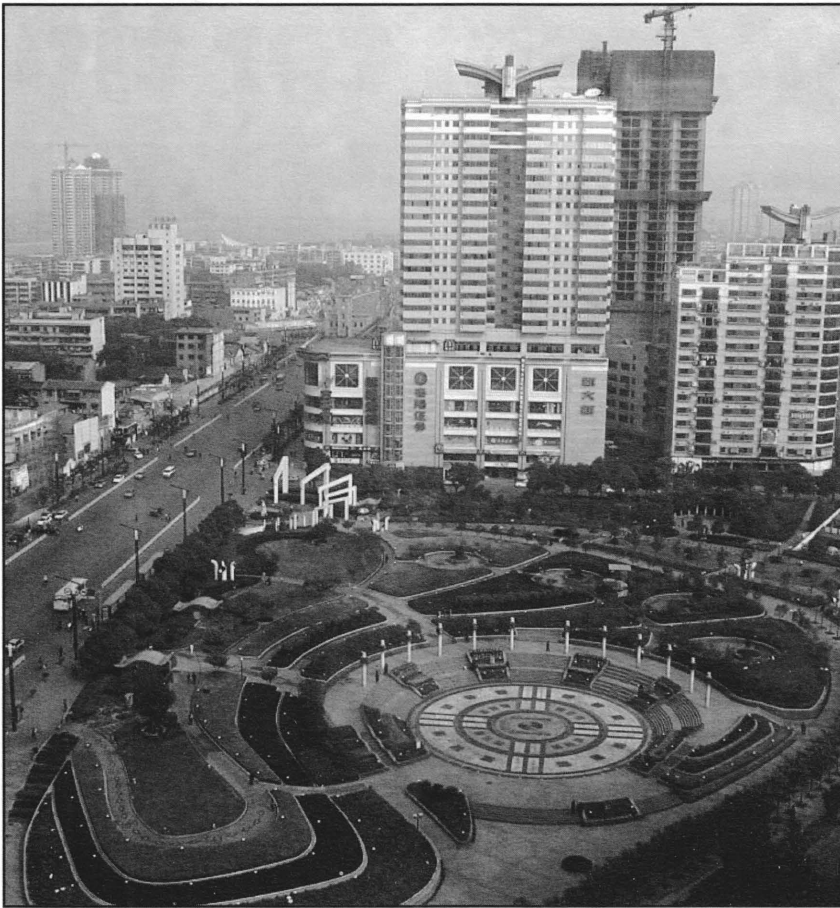
Jaz sem pa s seboj vlekla olje za telo, 3 ORAL B zobne ščetke in ostale nujne življenjske potrebščine v nevednosti, da je izbira tu bogatejša in cenovno privlačnejša kot v Sloveniji.

Ob 9. uri, ki je naznanilka uradnega začetka delovnika, so se odprla vrata iskanega podjetja, kar je razbremenilo moje dvome o istovetnosti slednjega, saj sem z njimi kontaktirala le preko internetne povezave. Polžjemu tempu kitajske birokracije, ki mi dela preglavice ravno zdaj, se je po štirih urah čakanja v udobnem pisarniškem naslonjaču temu primerno primajal v pisarno moj bodoči šef Juliano. Takoj sva prešla k njegovim poslovnim idejam in mojim delovnim nalogam. Pravzaprav nisem bila pozorna, ker sem si želela počitka in me tisti trenutek ni prav nič zanimalo koga in kaj bom poučevala ter kakšna bo moja delovna odgovornost. Sam vedno pravi, da je kot banana, rumenokožec z belim temperamentom in predvsem »belim smislom za humor«, kar moram priznati, je redkost med Kitajci. Pozitiven

stik je bil tisto, kar ga je privedlo do tega, da me je povabil v svoj dom. Po zapisu kitajske tradicije je to čast, ki jo tujec mora vljudnostno sprejeti. Vsaj jaz sem jo in tako sem delila stanovanje z njim, njegovo ženo Juliette, mamo in starejšim slugo, ki je v stanovanje prihajal le preko dneva. Kot mobilna telefonija se med Kitajci množi tudi prisotnost angleških imen, ki jih je lažje ohraniti v spominu, zato posluževanje le-teh.

V znamenju prilagajanja na kitajski način dela in življenja nasploh se je začel moj prvi delovni teden. Moj status v podjetju je predstavnic za tuje zadeve, kar pomeni, da sem odgovorna za vse zadeve, ki se nanašajo na rekrutiranje učiteljev angleščine v kitajski prostor. Svoj čas pa popolnujem tudi s poučevanjem angleščine na višji gimnaziji, kjer se vsako uro spopadam z nenormalnim številom študentov. Moj najštevilčnejši razred šteje 120 študentov, katerih nivo znanja angleškega jezika se tako razlikuje od osebe do osebe, da se je težko prilagoditi potrebam vseh. Improvizacija in včasih strog pogled sta rešitev na tovrstne težave. Z delom na šoli sem dobila vpogled v kitajski izobraževalni sistem, ki je mnogo bolj krut kot pri nas. Narasčajoče število študentov je prisotno tudi tu, vedno več mladine pa ima priložnost izkusiti sistem študija v tujini, kjer so šolnine za eno študijsko leto načeloma višje od povprečne enoletne slovenske plače. Zastavlja se mi vprašanje kje je njihov vir tako visokega dohodka?!

Vsekakor je ključna beseda svetovnega obsega vedno denar, ki ga Kitajci ne znajo sprostiti bolje kot ob še bolj ključnem kitajskem vsakdanjem dejanju – ob hrani in pijači. Tu jedo vse, vse v dobes-

Pogled iz moje pisarne.

dnem pomenu besede. Kot že ničkoliko krat poprej smo tudi tokrat odšli v cenjeno restavracijo, kjer so cene vrtočlavo visoke, a mene kot gostjo to ni motilo. Psa, kačo, svežo piščančjo kri in telesne organe sem jedla že prej in nisem pričakovala, da mi lahko postrežejo se s čim bolj »avanturističnim«. Ne morem govoriti o eksotiki, ker bi si pod tem lahko predstavljala mango in ne golobje glave, ki so jo pristavili na majhno skodelico, ki je bila na mojo nesrečo tedaj pred menoj. Nisem vedela kaj naj pojem, ker glava je pač glava, nič mesa. Za trenutek se mi je zazdelo, da bi morda na vratu lahko okusila nekaj mesa, a tudi to ni bila ciljna točka. Možgani, golobji možgani. S prsti sem zdrobila glavo in posrkala ven vsebino. Čeprav se sliši povsem neokusno, je imelo svoj smisel, kot še živi rak-

ci, katerim sem najprej odtrgala glavo in jih še v gibanju pojedla. Odlično. Asocialnega vedenja si ne moreš privoščiti, ko si tu povsem sam. Dobra mera fleksibilnosti in nova skupnost te prisilita, da se vživiš v družbo in začneš uživati kulturološko drugačno življenje. Ne bom pa zanikala, da mi kos potice ne bi šel v slast. Kitajska kuhinja ima svoje slabosti in prednosti. Sama ne najdem slabosti, razen ingverja in doufujja. Navkljub veliki količini zelenjave, ki polni skodelice ob vsakdanjem obroku, se kitajski otroci nevarno debelijo, saj so zasvojeni s hitro hrano svetovnih prehranjevalnih verig kot sta McDonalds in KFC. Po zadnjih podatkih ima Kitajska že 220 milijonov ljudi, ki delajo še večjo gnečo z odvečno telesno težo. Pomanjkanje telesne aktivnosti je še eden izmed razlogov, ki

krepi to dejstvo. Dežela s tako bogato tradicijo in zgodovino, z nešteti različicami borilnih veščin sama sebi ni več dovolj. Prevelik vpliv z zahoda je tako zajel tudi Jutrovo. Jutrovo brez s soncem obisijanih juter je nekako ironičen naziv, a onesnaženost ozračja tu je prevelika, posebno sivina, ki se vleče nad mestom, je v toplejših dnevih gostejša, kar pa ne gre povzeti na vsa kitajska mesta.

Pred dnevi sem se preselila v svoje stanovanje. Živim v petem nadstropju stanovanjskega bloka in kot sem že vajena, so tudi tu vse oči uprte vame, ko prestopim prag hiše. Razen izjem v pomanjkanju izobrazbe in manir, so ljudje zelo prijazni, vljudni in spoštljivi do tujcev. Celo preveč, ko ti poskušajo prodati hlače in vlečejo hlačnice proti tlom, ko jim »razodeneš«, da so te prekratke. Čeprav je zadnjični predel hlač že skoraj med kolena, še vedno vztrajajo. Temu bi se bolj reklo propadel poskus poslovanja kot preveliko spoštovanje, a za smeh je dober vsak razlog. Moja toleranca se vzpenja, a ko gre za birokracijo, mi slovenska nprav ne pusti prezentati se.

V kakršnem koli pogledu ne bom nikoli povsem vajena načina življenja, ki ga žive ljudje tu, pa četudi bom morda preživela tu še kakšno leto v letih življenja, ki prihajajo. V enem stavku povedano; življenje tu je tako bolj preprosto in zanimivo, a brez ljudi, tistih pravih ljudi, življenje nima smisla ne tu in tudi doma ne vedno. Vedno, brez izjeme, pa se rada vračam domov, ker sem zapisana Sloveniji, a če me bo nekaj na poti nazaj nekega dne ustavilo, nekaj vredno postanka, potem bom to sprejela kot pot, ki mi je dana.

Vsem en lep pozdrav in kmalu na snidenje!

Urška Jeran

Gor in dol, sem ter tja

Leto 2004. Blagoslov na vseh področjih. Toliko uresničenih želja, toliko prehojenih poti, toliko izpolnjenih ciljev, da lahko samo rečem, življenje je lepo, če ga živiš, tako kot ponuja se samo in ne da ti ga spremeniš.

Novo leto sem pričakala v Hamburgu s tisočimi mladimi z vseh koncev sveta. Občutila, da so ljudje še vedno pripravljeni odpreti vrata svojega doma za mlade, še vedno je v ljudeh zaupanje, pripravljenost in dobrot. Hamburg je zanimivo nemško, pristaniško mesto. Ob praznikih res zažari v vsej lepoti. Tudi avtobusi so bili okrašeni z trakovi in so naznačevali vstop v novo leto. Meščani so pripeljali pred hiše polne nakupovalne vozičke pirotehničnih izdelkov. Potem pa bum in pok do jutranjih ur. Zjutraj pa na centimetre debele plasti delcev petard in ostankov raket. Tako dolgega pokanja in raznovrstnih pirotehničnih izdelkov dotlej še nisem videla, a je bila komunalna služba zelo ažurna in je hitro zabrisala sledi najdaljše noči v letu.

V začetku februarja sva z atijem odletela v St. Petersburg na izobraževanje. Tokrat smo imeli individualno učenje, na stopnji posameznika, ki nam je omogočil mnogo hitrejši napredek. Delavnice so bile zasnovane na učenju novih programov, ki so jih izdelali ter o različnih tipih energijskega telesa glede na zdravstveno stanje. Bilo je veliko novih podatkov in na koncu test s katerim so preverili kaj smo se pravzaprav naučili in za katero stopnjo prejmemo certifikat. Seveda sva snov dobro razumela in prejela certifikat druge stopnje.

Tokrat sem doživela Rusijo v

Hamburg. Poklon barretine in spomin na katalonske animatorje.

zimskem času. Ledene kepe silijo iz žlebov, ljudje se zavijajo v kučme in krznene plašče, veter brije, sneži, prodajalci na ulicah pa prodajajo sladoled.

Ja, sladoled, prav ste prebrali. Na veliko imajo napisano ZMR-LINA, sladoled imajo v nepriklopljenih skrinjah, večina pa ga je razporejenega na skrinji sami, saj mraz ne dopušča, da bi prišlo do taljenja. Prodajalci pa stojijo pod senčnikom. Zanimivi so tile Rusi, ni kaj. Da pa so ločene vstopnine za Ruse in tujce sem vam že pisala. Posebej plačaš za vstopnino in dodatno za fotografijo, ki jo narediš v cerkvah, muzejih. Pa tipične babuške niso pravzaprav tako poimenovane, vendar so matruške. To so tiste lesene babice, ki se zlagajo druga v drugo.

Zanimivo je bilo srečanje s Korejci in sprejeti povabilo v korejsko restavracijo, kjer smo poizkušali njihove tradicionalne, začinjene in malo pekoče jedi. Vsega po malem so rekli, da osta-

neš zdrav in skrbiš za zdrav način prehranjevanja. Najbolj všeč mi je bila riba pripravljena na prav poseben način in neke koreninice. Različnost me vedno znova prevzame in v meni vzpodbudi še večjo željo po odkrivanju drugačnosti.

Naporni dnevi študija so bili za mano, ko smo se s skavti odpravili za 14 dni na evropsko srečanje skavtov na Slovaško v Visoke Tatere. Na ravni združenja smo organizirali odpravo, ki je bila enotna na pogled. Opremili smo se s svetlo modrimi majicami z napisom: dotakni se vrhov Slovenija, ter z rutko, ki je imela motive cvetov. Ta rutka je bila najbolj iskana za izmenjavanje med narodi. Slovenska odprava je štela 99 skavtov. Predno smo prispeli na tabor smo si ogledali Bratislavo. V oblačnem in rahlo deževnem jutru smo preživeli po skupinah z zemljevidom v roki, v spoznavanju znamenitosti Bratislave. Popoldan se je celotna slovenska odprava razdelila v

tri skupine – ogled muzeja, ogled srednjeveških vrat sv. Mihaela ter ogled gradu. Vožnjo smo nadaljevali do Terchove, kjer smo si ogledali lesene jaslice, ki so v cerkvi postavljene celo leto, nato smo odšli proti kampu, kjer smo postavili šotore, skuhalo večerjo in kar najhitreje odšli v spalne vreče, ker smo zjutraj zapustiti toplo zavetje šotora že ob šesti uri.

Prispeli smo na taborni prostor in ugotovili, da je naš podtabor Krivan najbolj pester, ker ga sestavljamo Švedi, Grki, Nizozemci, Hrvati, Slovaki in Slovenci. Drugi podtabori so razdeljeni tako da so skupaj Slovaki in Čehi, Slovaki in Madžari in Slovaki in Poljaki. Vsak dan smo imeli različne aktivnosti. Prvi dan smo imeli celodnevno aktivnost zunaj tabora in sicer nas je avtobus odpeljal pod gore, tam smo se odpravili na pohod do kočice (Rainerova chata – najstarejša kočica v Visokih Tatrah 1330 m), pojedli smo hladno kosilo, in nadaljevali z ogledom lepote (slap, reka, narava). Del poti z vrečami v rokah smo čistili naravo, pobirali papirčke in druge odpadke, ki ne sodijo v ta nacionalni park. Združili smo prijetno s koristnim. En dan smo imeli z naslovom: »Sporočilo v prihodnost«. Zbrali smo se v velikem šotoru in se vodeno z zaprtimi očmi in v mislih vrnili v preteklost. Spoznavali smo narode Asteke, Egipčane in Grke. Razdelili smo se v manjše skupine in dopoldan preživeli v starodavnih igrah in ugankah. Igrali smo nogomet brez golov, prenašali tovor po hlodih, slepi nosili tovor, sestavljali črepinje kroznika, dešifrirali hierogliffe, prenašali vodo v ustih, postavljali živo piramido in se vsesplošno zabavali. Naša naloga je bila napisati oz. oblikovati sporočilo, ki ga bodo zadnji dan

naložili v balon (kasneje se je izkazalo da je bil to helikopter) ki bo naša sporočila ponesel po Slovaški.

Vsak dan smo lahko izbirali med 70. vrstami delavnic. Odločila sem se, da grem k indijancem, ki pripravljajo savno. Hitro sem se preoblekla v kopalke, nato smo se barvali z indijanskimi barvami. Sedeli smo v savni, kamor so naložili vroče kamne in nato zaprli vhod. Vzdušje je bilo še sproščeno, ko pa so na kamne pričeli vlivati vodo, se je savnanje začelo. Prostor je postal meglen, dihali smo zelo plitvo, od nas pa je teklo in teklo... Po petnajstih minutah smo zaključili in se stiširali z mrzlo vodo. Kako je bilo prijetno. Počutili smo se za par kilogramov lažji. Drugič sem šla z avtobusom, peljali smo se proti Poljski meji, kamor smo šli na splavarjenje po reki Donavi. Na posebnem splavu za šestnajst oseb smo se udobno namestili na klopce in dva splavarja sta nas varno vodila po Donavi. Poslušali smo zelo zanimive zgodbe in bili deležni posebnega krsta, ker smo bili prvič na splavu. Imeli smo tudi turnir med državami v nogometu. Slovenija je imela svojo ekipo, pod vodstvom trenerja Tonija. Našim je šlo zelo dobro. Igrišče je bilo blatno, tekma v dežju, pogoji so bili res slabi. Seveda vsi Slovenci smo navijali, se drli in smo bili veseli vsakega gola, ki so ga dali naši, ker je to pomenilo da SLOVENIJA GRE NAPREJ. Premagali smo Grke in navdušeno skakali. Bili smo v finalu in se na koncu uvrstili na 2. mesto.

Najbolj všeč pa mi je bila srednjeveška bitka, ki se je odvijala na gradu. Približno 200 udeležencev so razdelili v dve skupini napadalce in branilce. Vsi Slovenci smo se odločili da bomo branilci. Ča-

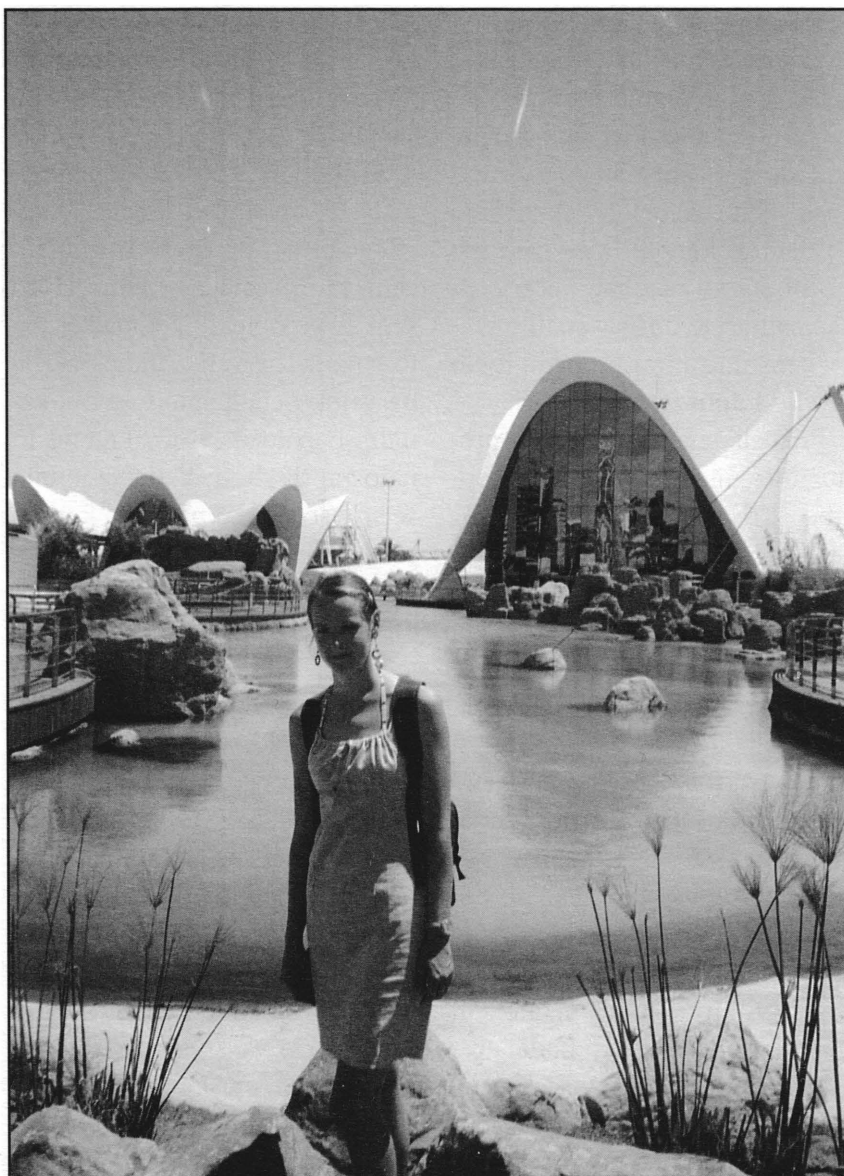
kali smo na avtobus in ko je končno prišel, presenečenje, avtobus s dvajsetimi sedeži smo napolnili z petintridesetimi skavti. Brez komentarja.

Spoznavali smo dvorišče gradu in poslušali navodila. Vsakdo je imel tri življenja. Življenje si izgubil, če te je nasprotnik dvignil iz tal in preštel do tri. Ko si izgubil vsa življenja si bil izločen iz igre. Branilci smo se postavili pred vrata. Slovenci smo bili v prvih vrstah obrambe. Vrata so se podirala, napetost naraščala in boj se je začel. Igra bi se končala v primeru, da napadalci pridejo do zastave, ki je v vodnjaku in jo odnesejo ven iz gradu ali po preteku ene ure. Minute so tekle, celotno dvorišče je bilo pravo bojno polje. Videlo se je, da je bila taktika branilcev zelo uspešna. Bilo je nekaj močnih fantov na katere smo se morali spraviti vsaj trije, da smo ga dvignili. Bilo je zelo adrenalinsko in res prava srednjeveška bitka. Ura je bila mimo in zmaga je bila naša. Ob večerih smo imeli koncerte, predstavitve narodov, možnosti za razne igre in pogovore v čajnici. Čas je zelo hitro minil, spomini na tako doživetje, širino skavtstva pa bodo ostali. Ko smo se vračali domov, smo se ustavili v Budimpešti, kjer so nas pričakali štirje madžarski skavti, ki so nas popeljali na ogled mesta. Iz avtobusa smo občudovali rimske ostanke, univerze, trge, mostove, Magdalenin otok... Ustavili smo se na gradu in si ga pobliže ogledali. Razgled na stavbe na obeh bregovih Donave je bil fantastičen. Matijeve cerkev, Ribiška trdnjava, Muzej, Grajski hrib, Parlament... Zapeljali smo se še na eno glavnih ulic, kjer smo imeli na razpolago slabo uro, za ogled ulice, nakup spominkov in pogled utripa bogatega mesta. Dežne kaplje

so nas spremljale do Blatnega jezera, kjer smo si skuhalo kosilo in se malo osvežili in umili. Vsakemu skavtu želim, da bi imel priložnost, da doživi vsaj enkrat mednarodni tabor, ostalim pa, da bi znali to navdušenje prenesti tudi na druge in da bi okuževali z nasmehom, dobro voljo in optimizmom.

Tokrat sem se na potovanje odpravila povsem sama. Ker vse leto komaj pričakujem poletje in predvsem konec faksa, ker to naznanja čas potovanj, se nisem želela odpovedati tej priložnosti, četudi sem na pot odšla sama. Bila je enkratna izkušnja potovanja po Španiji.

Priletela sem v Barcelono, kamor so me prišli iskat prijatelji, ki sem jih spoznala v Hamburgu. Prve tri dni sem živela v Lleidi. Prijatelji so me vpeljali v španski ritem s poznim vstajanjem, opoldansko siesto, pozno večerjo tam okrog 23. ure in umirjenim načinom življenja. Tega res nisem vajena, a so temperature tako visoke, da četudi si navajen ves čas migati, tu enostavno ne gre. Zanimiva mi je razlika med našim časom šolanja in njihovim. Oni pričnejo s poukom ob 8:30, opoldan imajo skupno kosilo in nadaljujejo s poukom do 16. ali 17. ure. Otroci so tako ves dan v šoli, nič dopoldanskega in popoldanskega termina, kot smo ga vajeni mi. Sem si mislila, še dobro da živim v Sloveniji, da šolo prej zaključim, pa gotovo zaradi daljšega pouka niso nič bolj učeni kot mi. So pa Katalonci malo na slabšem od Špancev. Oni imajo tako dva predmeta: katalonščino in španščino, s tem, ko se Španci ne učijo katalonščine. Mesto ima veliko zgodovine, kot vsa Španska mesta. Stara katedrala ima zvonik s 7. zvonovi, ki je visok 238 m. 2 zvonova sta

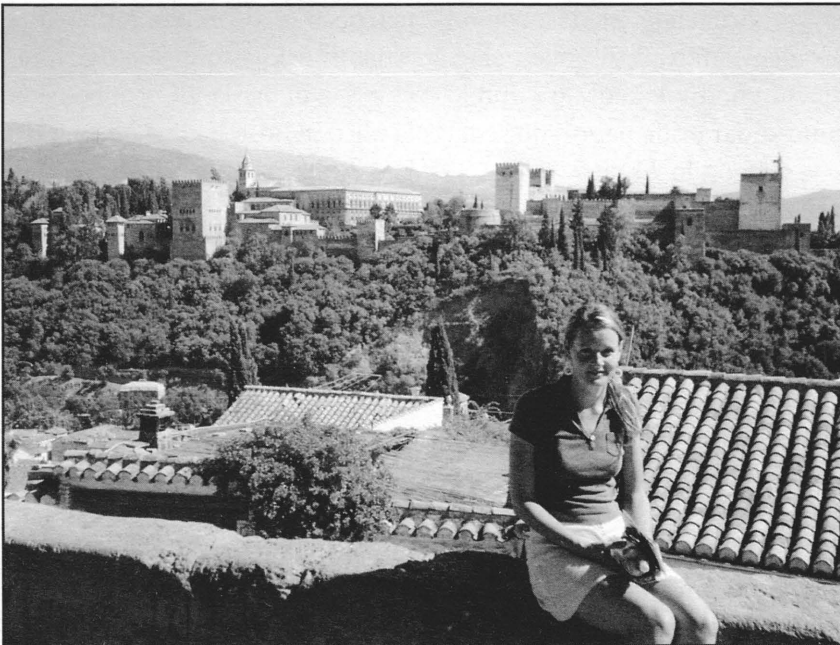

Oceanografik v Valenciji.

gotska, 5 pa električnih iz 20. st. Vsak ima svoje ime: Silvestra, Monica, Barbara, Crist, Purisma, Mărieta, Menca. Španci so zelo verni in ob praznikih okrasijo mesto, pripravijo razne igre, festivale. Ob krščanskem festivalu poteka tekmovanje v postavljanju človeškega stolpa imenovanega Castellers. V Taragoni imajo velik kovinski stolp, ki ponazarja to veselje.

Pot sem sama nadaljevala v Valencijo, ki me je povsem prevzela. Je tretje najpomembnejše špansko mesto in prestolnica Levanta, ustanovili so jo l. 138 p. n. št., ka-

sneje je postala Mavrsko mesto. Valencijska stolnica je znana po svetem gralu, kelih iz ahata. Pred stolnico je polno glasbenikov, ki ustavijo hitenje ter pričarajo posebno vzdušje. Ker je bilo vsak dan 40 stopinj, tudi ob 21. zvečer, imajo nad ulicami napeto platno, ki ne prepušča sončnih žarkov. Zanimivo, mi je bilo, da si gospe tudi med mašo ves čas mahajo s pahljačo. Vedno sem se znašla in se usedla med dve gospe in imela tako prepih z obeh smeri. Notranost in pročelje cerkva ima res dolgo zgodovino in je vredno ogle-

Granada. Hribi Sierra Nevada in Alambra

da. Glavni trg, imenovan Mercado, so zgradili l. 1926 in pokriva 8000 m². V njem najdeš prav vse, od oreščkov, sadja, rib in mesa, alkohola, spominkov, posode. Ja en tak velik Mercado, ki me je spominjal na Mercator. Povezave do morja so dobre in plaže urejene. Nikjer se nisem počutila, da me bo kdo ugrabil, pa da moram paziti na lastnino. Španija je varna država. Na nekem letaku sem našla največji kulturno izobraževalni kompleks v Evropi v kombinaciji znanosti, učenja in zabave za ljudi vseh starosti. Tja sem se odpeljala z avtobusom za ves dan. Pred mano se je odprl kompleks modernih zgradb, nenavadnih oblik. Prvi del vsebuje prostore umetnosti, plesa, kinematografe in muzej, drugi del pa oceanografik. Tamkajšni akvarij predstavlja ekosistem živali iz obale Kalifornije in Japonske, sprehajala sem se v 70 m dolgem tunelu, nad mano pa so plavali morski psi, ribe, morski listi. Vse okrog in okrog te obdaja morje. Po kolenih sem se nekje splazila v iglu, v katerem je bilo prostora za 5 ljudi, spodaj,

zgoraj, okrog in okrog pa morske živali in morje, zanimivo doživeti. Eden akvarij vsebuje 7 milijonov litrov morske vode s kiti, morskimi psi iz Arktike. Dolfinarium vsebuje 5 bazenov s 26 milijoni litri vode. Delfini so pokazali njihovo oglašanje, inteligenco in neverjetne veščine, res sem uživala v predstavi. Nato je v veliki krogli svet tropskih ptic in želv, v drugem delu so morski tjulni in levi, drugi del vsebuje pingvine. Vse je tako urejeno, tako dovršeno da samo občuduješ in se čудиš znanosti in napredku, pa seveda človeškimi idejam, ki jim ni meja.

Bila sem v kinu, ki projicira 3 avdiovizualne predstave na 9000 m² na konkavnem zaslonu. Na glavo natakneš slušalke, izbereš jezik v katerem želiš poslušati in se povezneš v mehak ležalnik. Moč zvočnikov je 11600 W. Izbrala sem Grand Canyon in skupaj s popotniki plula po divjih rekah, dejansko padeš noter v to dogajanje, ki je na ekranu. V muzeju znanosti in umetnosti smo se igrali z elektriko, razporejali baterije, preverjali razliko v moči žarnice,

gradili obok, izračunali koliko vode imamo v telesu, se pomerili v različnih športih in ugotovili kako hitro porabimo kalorije, maksimalni pulz... pred nami so se valili piščanci brez mame in potem se vprašaš, kdo je bil prej ali kura ali jajce? V tem muzeju se ti določene teorije čisto porušijo in zgradi nov pogled na fiziko in kemijo. Skratka ena velika hiša eksperimentov je tole. Zame je bilo to en tak pol dan z različnimi vtisi in novo podobo možnega ustvarjanja.

Po treh dneh sem se odpravila v Granada. Znamenita Alambra, kjer so si posamezni vladarji zgradili palače na različnih krajih znotraj trdnjave in v različnih časih, si zasluži tak ugled. Na dan, se mi zdi, prodajo 6700 vstopnic in nanjo sem čakala kake 3 ure. Alambra v arabščini pomeni rdeča in je prikaz cvetoče Mavrske civilizacije, ki je bila tu od 7. st. Tu so izdelovali svilo, keramiko in ploščice. Za njo so hribi Sierra Nevada, kjer vrhovi nudijo pravi raj za smučarje. Španska mama je bila tam zelo zanimiva, z rdečim krilom z belim pikami in predpasnikom vijolične barve z belimi pikami. S kastanjetami je udarjala in zraven vabila turiste k nakupu.

Po mestu je vse polno pomarančevcev. Te oberejo in jih z ladjo pripeljejo v Anglijo, kjer iz njih naredijo grenko marmelado. Pot me je vodila v najstarejšo mestno četrt imenovano Albacin, kjer so visoke mavrske hiše, obdane z visokim obzidjem, ki stoji na strmo vzpenjajoči se ulici. Njen vrt pa je poln cipres, jasmina in pomarančevcev.

Malaga-ozke, zanimive pisane ulice, hiše polne lončnic, ki kar tako visijo ob steni. Mogočne palme odpirajo vhod v parke, kjer si

v opoldanski vročini vzameš odmor in malo zadremleš. Tu sem bila na Costa del sol, na najbolj južnem delu Španije, od koder so trajekti vozili proti Maroku. Tudi tja bi se odpravila, a me je čas priganjal naprej v notranjost Španije. V Malago sem prišla ravno pravi čas, saj se je ravno pričel festival za Marijin praznik (15. 8). Sredi ceste so postavili ogromen oder, kjer so vsak večer potekali koncerti. Okrog in okrog je bilo polno stojnic s sladko peno, kokosom, ananasom, lončki z napisimi festivala, biki. Mesto je bilo razsvetljeno, kot pri nas decembra. Ob polnoči pa se je pričel pol urni ognjemet, najprej iz arene za bikoborbe, nato pa iz obale. Res noro vzdušje. Zvečer pa je bil tudi flamenkov večer. Flamenko je izraz globoke, surove in spontane strasti. Nikogar ne zanima ali ima pevec prijeten glas. Pomembno je da poje in pleše z navdihom. Tako so nekateri ljudje med občinstvom kar vstali in pričeli plesati. Čez dan so se vsi sprehajali v oblačilih flamenka po mestu, polno kočij je bilo na cestah in promet povsem prekinjen skozi mesto.

Sevilla. Imela je pomembno rimsko obdobje, potem so jo naselili zahodni Goti, leta 712 so prišli Mavri in v mestu ostali več kot 500 let in postala najbogatejše Špansko mesto. Velja za eno najbolj vročih španskih mest, v njem so leta 1921 namerili 57 stopinj.

La Giralda je visoka 97 m, največja gotška stavba in 3.največja stolnica na svetu. Zgradili so jo v 15. st. krščanski osvajalci v duhu zmagoslavja. La Giralda je svetovno znani razpoznavni znak in simbol Seville, je minaret nekdanje mošeje, zgrajen z namenom, da postane najlepši stolp na svetu. Stolnica je grajena v različnih slogih, zato je zelo zanimiva, ka-

ko se združujejo med seboj renesančni, arabski in gotški slog. Glavni vhod v katedralo odprejo samo kadar pride papež, do sedaj se je to zgodilo 2 krat.

Plaza de Espana je slikovit trg, kjer se čez ribnik pne več mostičkov, okrašenih s pisanimi keramičnimi ploščicami. Keramični mozaiki z različnimi prizori iz španskega življenja in provinc. Postavljen je bil za ibero-ameriški sejem.

Alcazar je palača z vrtovi, ki jo obdaja obzidje iz 10. st. Palačo so gradile skupine najboljših obrtnikov iz Seville, Toleda in Granada.

Skozi mesto sem se peljala z dvojnimi turističnim avtobusom. Dobili smo slušalke in izbirali zopet med jezikom, ki ga razumemo. Slovenščine se ni, vendar pa me je vodič pozdravil slovensko, ko sem povedala od kod sem in predhodniki so ga naučili nekaj besed. Mimo znamenitosti kjer smo se peljali, je avtomatsko sledila razlaga. Ne enem delu Seville je star del, čez reko pa moderne stavbe in zabavišni parki. Živela sem v arabskem hostlu, kjer je bilo vse v ploščicah in njihovem stilu. Vsakič sem v naprej rezervirala prenočišče preko interneta, ker je bilo vse zasedeno zaradi festivalov, ki so se odvijali v Andaluziji. Bila je pa zanimiva prigoda, ko sem rezervirala sobo v Cordobi in me je nekaj priganjalo, naj vendar pokličem in vprašam, če je soba res potrjena. Ko sem klicala, so mi odgovarjali le špansko in nihče ni znal angleško. Ker mi nekaj v meni še vedno ni dalo miru, sem prosila receptorja, naj mi naredi uslugo in vpraša. Ko je odložil, me začudeno pogleda in vpraša če jutri potujem v Argentino. Ne seveda ne, sem odgovorila, ostajam v Španiji. Računalnik mi

je izpisal vse Cordobe tudi tisto v Argentini, kjer so špansko govoreči in jaz bi prišla v Cordobo iskala ulico in hostel, ki ne obstaja. To bi bilo pa pestro. Nato mi je gospod preklical rezervacijo, za katero so mi vseeno odbili 2000,00 SIT. V naprej, ko rezerviraš, moraš napisati št. bančne kartice.

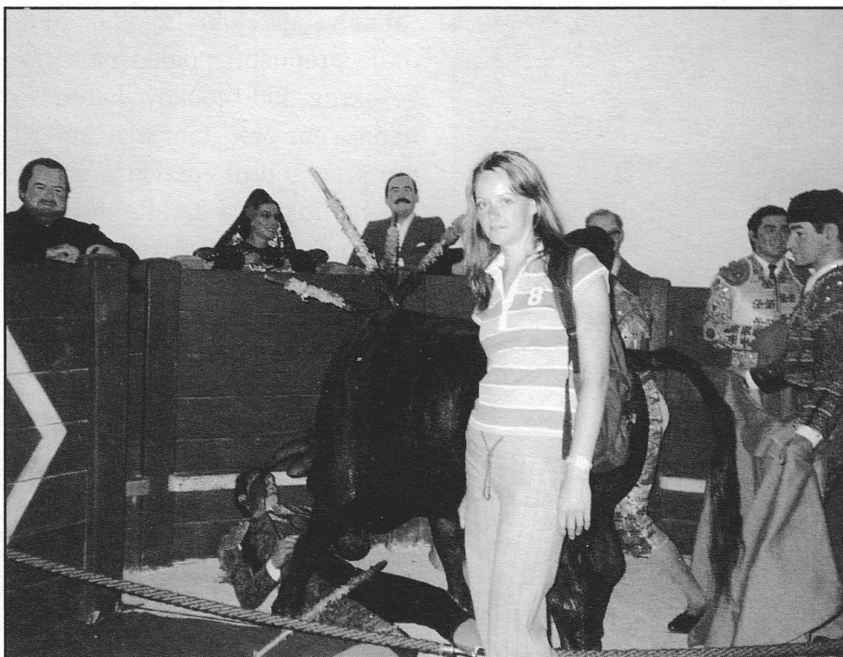
Vse se je srečno končalo in nato sem v španski Cordobi našla kamp, kjer sem bivala.

Mavri so tu prišli l. 711. Abdar Rahman jo je l. 929 razglasil za samostojen kalifat, ločen od Bagdada. Zrasla je v najbolj kulturno mesto Evrope. Stari omajadski grad ima terasaste vrtove s stoječo vodo. Tu so imeli veliko mlinov na vodo. Cordoba je znana po zapletenih filigranskih izdelkih iz srebrnih niti, uporabljajo pa tudi usnje za izdelovanje torbic in mošnjičkov. Stara judovska četrt je poleg mošeje in kalifove plače zelo urejena, na ulicah so še vedno hebrejski napisi. Zelo znana je mošeja v islamski arhitekturi, sredi nje pa krščanska stolnica. Zadaj je še vedno stena, kjer so se umivali in polno stebrov znotraj mošeje.

Tu sem šla še na en flamenkov večer, kjer so v različnih preoblekah hodili iz balkona na oder v parih in plesali z vso močjo. Pravo veselje jih je bilo gledat, kako so se vrteli in udarjali ob tla, kitaristi in solopecvi, pa so napolnili dvorano s svojim mogočnim in prodornim glasom.

Moj zadnji postanek je bil še Madrid od koder sem imela let nazaj. V njem živi več kot 4 milijone prebivalcev. Presenetil me je z urejenostjo, velikimi stavbami in pestrostjo ponudbe.

Kraljevska palača je dom burbonske dinastije od 18. – 20. st., zgrajen v neo-klasicističnem slogu in ima 2800 sob. Res je ogro-

Muzej voščenih lutk v Madridu.

men in dovršen do potankosti. Palačo uporabljajo za državne name- ne, občasno pa pride sem kralje- va družina. Madridski park ima znotraj kompleks kraljevskih stavb in ogromnih angleških vr- tov. Hkrati pa je tu kraj za sonče-

nje in počitek. Ko prideš mimo cvetličnih gred se ti odpre pogled na jezero, kjer si lahko sposodiš čoln ter malo zapluješ. V njem je tudi kristalna palača. Narejena iz železa in stekla, zraven je ribnik z ogromnimi ribami in labodi, ki

jih hranijo mlade družine.

V mestu je nebotičnik, funkci- onalni Torre Madrid, visok 137m, zgrajen l. 1957, kot najvišja stav- ba v Evropi in simbol gospodar- skega okrevanja po državljanski vojni. Pa mesto voščenih lutk pa Cibeles. Skratka stvari toliko, da lahko samo hodiš in občuduješ pa spet malo spočiješ v parku in greš naprej.

Zadovoljna sem nad Španijo, veliko ima za pokazati in če ima- te kdaj priložnost iti tja, je ne iz- pustite. Očarala vas bo, z zgodo- vino, urejenostjo, flamenkom, zabavo, morjem, pestrostjo v na- kupovalnih središčih... Za vsake- ga se kaj najde. Tako in tako pa ima že samo potovanje svoj čar, nenehno menjavanje krajev, iska- nja prenočišča, pa kaj za pod zob. Ves čas se nekaj dogaja in naj bo smisel življenja v tem, da vsak dan najdemo čarobnost trenut- ka.

Katja Vrhovnik

SKANDINAVSKI KROG

Kaj vse si človek lahko izpove na sprehodu ali kakšni drugi pri- ložnosti.

Tako sva si s Tonetom večkrat obujala spomine. On kot dolgolet- ni šofer po mnogih evropskih dr- žavah, jaz pa eden tistih, ki sem nekaj malega doživel s potovanji ali obiski tujih gora. Ob enem ta- kem »tunjiškem krogu« (le kje je to?) sem mu predlagal ogled skan- dinavskih držav. Sem že pozabil na ta ogled, saj samemu med tu- jimi ljudmi ni prijetno. Nekega večera pa se je v spremstvu že- ne oglasil pri meni doma in le do- bil njeno soglasje za najino osem- dnevno potovanje.

Nestrpno in negotovo sva pričā-

kovala 24. april 2004, ko naju je čakala okoli 8.500 km dolga pot. Polet se je kot običajno začel z za- mudo. Kljub megli spodaj je leta- lo z 72 potniki po tri in pol urni varni vožnji pristalo na letališču Vantaa pri Helsinkih (2.300 km). Po opravljenih mejnih formalno- stih smo se porazdelili v dva av- tobusa in se odpeljali proti Hel- sinku. Zelena pokrajina, široke avenije, avtoceste, urejenost pred- mestij je na naju naredilo zelo do- ber vtis. Dežela, ki se ponaša z okoli 190.000 jezери, poleti pa z množico komarjev nama ni dala miru, da si ne bi vsaj del mesta ogledala pred večerjo. Nameščeni smo bili v samem središču mesta.

Za postojanko sva si izbrala želez- niško postajo. Tam sva opazovala utrip življenja v mestu samem.

Finci slovijo kot hladni ljudje! Lep primer je skakalec Jane Aho- nen. Tu nikogar ne moti, če je nekdo pijan, zaljubljen ali celo revež. Vse to se odvija v normal- nem mirnem utripu brez nervo- ze. Standard je dokaj visok za na- še razmere: 1 dcl vina je 950,00 SIT, 1 pivo je 1.250,00 SIT. Po do- kaj kratki noči smo si ogledali še samo mesto in predmestje Espoo. Tam je večina paradne finske in- dustrije (Nokia). Slovijo pa tudi kot glavno univerzitetno mesto. Popoldne smo se z avtobusoma, ki sta nas spremljala na vsej naši poti, vkrcali na ladjo družbe Fin- landia. Te desetnadstropne ladje sprejmejo do 2200 potnikov, 450

Športna univerza v Helsinkih s spomenikom tekaču Paavu Nurmiju.

avtomobilov, 45 avtobusov in premorejo do 650 potniških kabin, poleg tega še brezcarinsko prodajalno, razne vrste trgovin, kino dvorano, majhne bazene, disko-teke. V začetku sem imel kar nekaj težav, da sem preletel vsa ta nadstropja, šele ko dobiš občutek veličine ladje, da veš kje boš jedel, kje spal, postaneš pomirjen. Da o sami hrani ne bi govoril. Toda vseeno moram reči, da je izvrstna, od samih hladnih predjedi,

do mnogih toplih, pa od samopostrežnega točenja raznih pijač ... Lep občutek, ko z višine kakih 30 m nad morsk gladino mirno opazuješ morje in v prijetni družbi ploveš proti švedski obali. Na ladji pa si ob koncu tedna privoščijo zabavo tudi mladina. Ti si nabaviš pijačo in veselo plešejo in žurirajo celo noč.

Po dvanajstih urah plovbe smo pripluli v Stockholm. V kabini sva kljub rahlemu spanju ali smr-

čanju vstala dokaj zgodaj. Škoda je prepustiti pogled na mnoge okrog 800 otočkov, kateri so nameščeni pred tem mestom, ki mu pravijo tudi »pravljica na vodi«. Samo mesto stoji na številnih otokih in otočkih ob stiku jezera Mälaren in morjem Botnijskega zaliva. Najprej smo si ogledali panoramski pogled na to 700.000 prebivalcev veliko mesto. Mesto slovi po premnogh cerkvah (luteranci). Ogled mestne hiše ni tisto, kar se nam je ponudilo ob ogledu srednjeveške bojne ladje *Vasa*. Ladja slovi kot najstarejši celotno ohranjen predmet na svetu. Najprej smo si ogledali film dviga in restavriranja te ogromne ladje. Sam obhod ladje v času, ki nam je bil namenjen, ni mogoč, da bi si ogledali vso to veličino ladje.

Obisk najstarejšega muzeja na prostem, Skansen, nam je prikazal navade in običaje življenja vseh pokrajin na Švedskem, kakor tudi vseh živali na prostem. Ogled smo zaključili z ogledom kraljeve palače in menjave častne straže.

Avtobus nas je odpeljal čez osrednji del te velike države. Pot na 550 kilometrov dolgi poti proti Norveški, Oslu, je povezana s številnimi avtocestami. Tipične švedske lesene rdečo bele hišice, pokrajina, posejana z borovimi, brezovimi gozdovi, obkrožena s številnimi jezeri, med njimi tudi največje jezero Vateren (2/3 Slovenije).

Malo proti večeru smo prispeli v Oslo. Mesto se je skozi stoletja razvijalo v tesni povezavi s pomorstvom, postavljeno v čast norveških pomorščakov. Tako sva tudi s Tonetom, ko sva že slovela, da pregledava večino mesta, tudi tokrat pregledala tisto, kar smo si ogledovali naslednji dan. Toda Holmenkollen je bil le predaleč

Mogočna ladja Finlandia.

za naju. Ta je oddaljen od Osla kakih 15 km. V Oslu smo si ogledali tudi muzej vikinških ladij. Prav posebno doživetje je ogled ladje Rolda Amondsena, ki je prvi osvojil južni tečaj. V ladji je ohranjena še vsa prtljaga, puške, živali, ki so jih lovili. Prav tako pa smo spoznali tudi delo slavnega pomorščaka, ki je s splavom preplul do tihomorskih otokov. Veličasten je pogled z vrha skakalnice na samo mesto in 60 kilometrov dolg Oslofjord, kamor nas je naslednji dan popeljal proti 605 km oddaljenu Köbenhavnu. To mesto je poznano predvsem po pravljicarju H.C. Andersenu – Mali morski deklici. Ogledali smo si dvorec Rosenborg, kjer čuvajo vse kraljeve danske zaklade. Lep je sprehod po eni glavnih ulic Stuöget. Ta je brez prometa in je ena od najdaljših nakupovalnih ulic. Ko smo se vračali, smo si ogledali dobrodošlico z napisom: 1. maj – pridruženih novih 10 članic. Na koncu smo se popeljali tudi z ladjico po številnih kanalih tega mesta. Mesto samo slovi po slavni zgodovini, po svojih pre mnogih kolesarskih stezah, parku Tivoli. Tudi nočno življenje je pestro, kar pa naju ni motilo in sva si raje od daleč ogledovala utrip tega milijonskega mesta.

Dan pred delavskim praznikom je napovedoval dolgo pot. Pot nas je vodila skozi 14 kilometrov dolgi preliv med Dansko in Švedsko. Avtocesta je speljana štiri kilometre pod morsko gladino nato pa na tri kilometre dolg umetni otok, nakar pa po ostali trasi doseže spet švedsko obalo. Ta južni del Švedske je najbolj rodovitna in se precej razlikuje od ostalega mrzlega dela te ogromne države. Pot nas je z mnogimi postanki mimo najdaljšega švedskega jezera Vateren, 190 kilome-

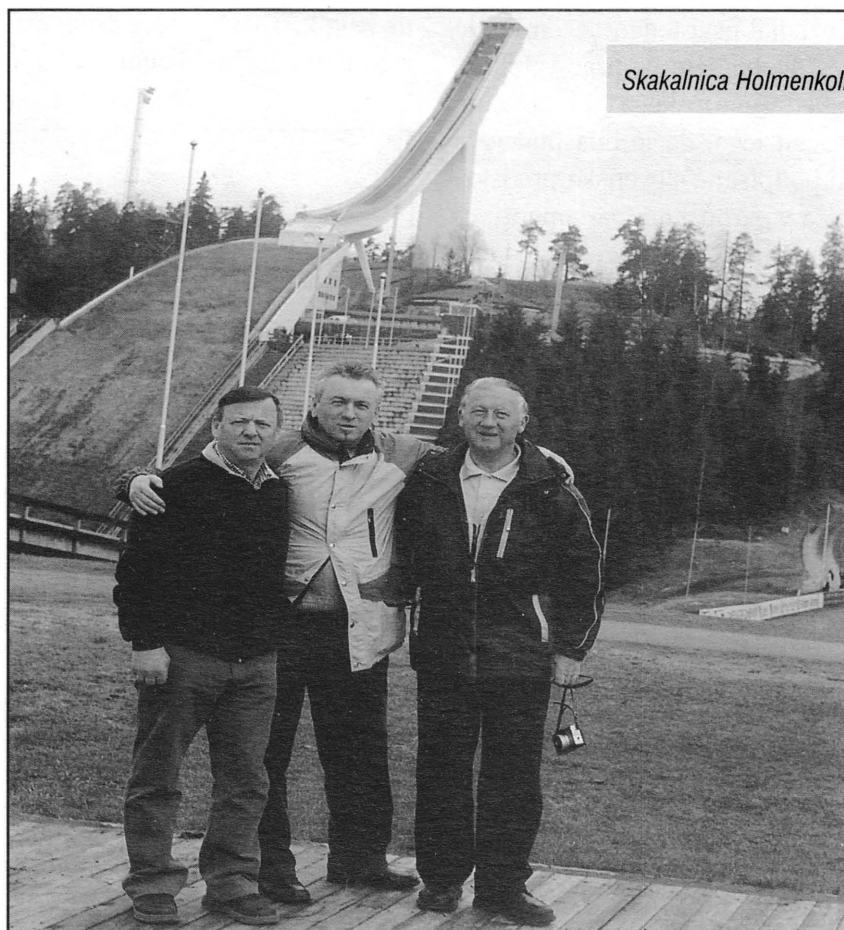
Popotnika na ladji. V ozadju Oslo.

trov, mnogih industrijskih mest zopet pripeljala v Stockholm.

Tam smo se vkrcali in na poti proti finskemu pristanišču Turku doživeli in proslavili vstop Slovenije v članstvo Evropske unije. Ves čas plovbe so nas spremljali številni ognjemeti, razkošno osvetljene luči mest in vasi med številnimi

naplavinami proti največjemu finskemu pristanišču Turku. Veseli in dobro razpoloženi smo pričakovali tudi vrnitev domov. Ko smo vstopali na finska tla, smo šli mimo kontrole EU, sedaj pa po lepih doživetjih vstopava v novi in tudi vam in vsem nam boljši svet,

popotnika Bojan Štupar
in Tone Kancilja.

Skakalnica Holmenkollen

Od vaškega do evropskega parlamenta

Maneken Pis – znamenitost Bruslja.

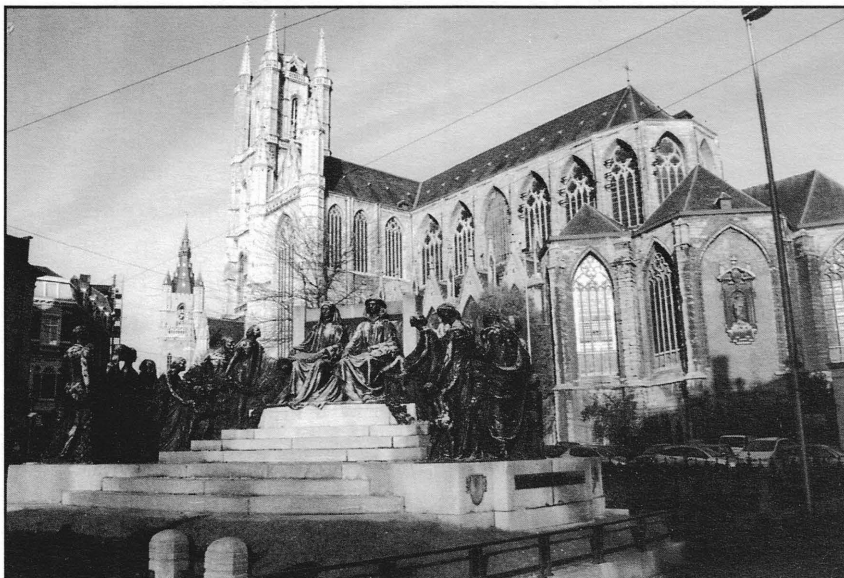
Dolgo časa sem premišljeval, kakšen neki bi bil naslov članka, ki bi zajel občutke, katere sem doživljal prvi teden decembra letos. Dobil sem namreč vabilo na ogled evropskega parlamenta. Razen tega, da je bila pod vabilo podpisana slovenska predstavica v evropskem parlamentu dr. Romana Jordan Cizelj, kaj dosti podatkov ni bilo. Vseeno bi bilo takšno povabilo zavrniti nekoliko neresno, ob dejstvu, koliko ur naporega političnega dela je bilo potrebno vložiti v letošnjo volilno kampanjo. Letošnje volitve lahko primerjamo z olimpijskimi igrami, ki so prav tako vsake štiri leta in kjer se meri pripravljenost in trenutna forma nastopajočih. Zmagovalec je vedno samo eden, vsi ostali bodo svojo priložnost iskali čez štiri leta, ko bodo spet lahko medsebojno tekmovali. Vse to je živa stvar, ki poganja, zaposluje, ustvarja nove ideje, skratka, politika ni samo tisto, kar večina ljudi misli. Takšne in podobne

misli so se mi rojevale, ko je avtobus zdrsel v noč na poti v Bruselj, čisto v kotu, na zadnjem sedežu, kot nekakšni slepi potnik sem premišljeval svojo usodo, ki me je pripeljala v to situacijo. Spomini so mi uhajali daleč nazaj v osemdeseta leta, na zборе krajanov, ki jih žal zaradi spremenjene zakonodaje ni več. Pa saj je bil vaški parlament, kakršen koli je včasih bil, čisto spodobna primerjava z vsemi večjimi, občinskim, državnim in na koncu tudi evropskim parlamentom. Vsa ta silna energija, ki se sprošča v ljudeh pri takšnih razpravah, se na koncu ujame v enem stavku, ki pove, da je politika umetnost možnega. Tako so se mi eno za drugo usipale misli v potovanju skozi dolge avstrijske predore pod zasneženimi pobočji smučišč Flachaua, Radstada in drugih. Spanec me je premagal zelo kmalu. Zbudil sem se, ko je

Atomium

vodička že naštevava prve podatke o Belgiji, tej nam tako sorodni državi, kar se tiče borbe za samostojnost. Tudi njo, podobno kot Slovenijo, so v preteklosti vseskozi napadali drugi narodi. Zato so nas leta 1991 zelo dobro razumeli in nas med prvimi tudi priznali. Toda razlike med državama so velike in praktično neprimerljive. Deževen, meglen dan, kakršnih je v Belgiji več kot tristo na leto, je bil kot nalašč za zbiranje vseh mogočih podatkov o deželi, ki je z Brusljem postala prestolnica Evropske unije. To je zato, ker je v krogu 300 kilometrov od Bruslja največ prestolnic najmočnejših evropskih držav: Francije, Anglije, Nemčije, Nizozemske. Tisti, ki so o tem odločali takrat, so predvideli vse možnosti razvoja nove skupnosti, ki naj bi s sodelovanjem in povezovanjem za vedno izrinila medsebojno vojskovanje, ki je na evropskih tleh v prejšnjem stoletju pogubilo več kot sto milijonov nedolžnih žrtev, da o drugi kodi ne govorimo. Še veliko podatkov smo izvedeli, ko je naš avtobus v milijonskem mestu počasi drsel mimo veličastnih stavb, zgrajenih v prejšnjih stoletjih in so delo največjih mojstrov arhitektov ter predstavljajo še danes pojem stavbarstva. Kar zapovrstjo so nanizane stavbe kraljeve palače, mestnega parlamenta, sodne palače (po površini morda največja stavba na svetu – 26.000 m²). Vse to je v zgornjem, bogatejšem delu mesta, nižje pa mesto prehaja v bolj delavsko, gosto naseljeno območje, domovanje različnih cehev takratnega časa. Vse to je povezano s širokimi avenijami, ki dajejo vtis, da je vse skrbno načrtovano. Mesto je prepredeno

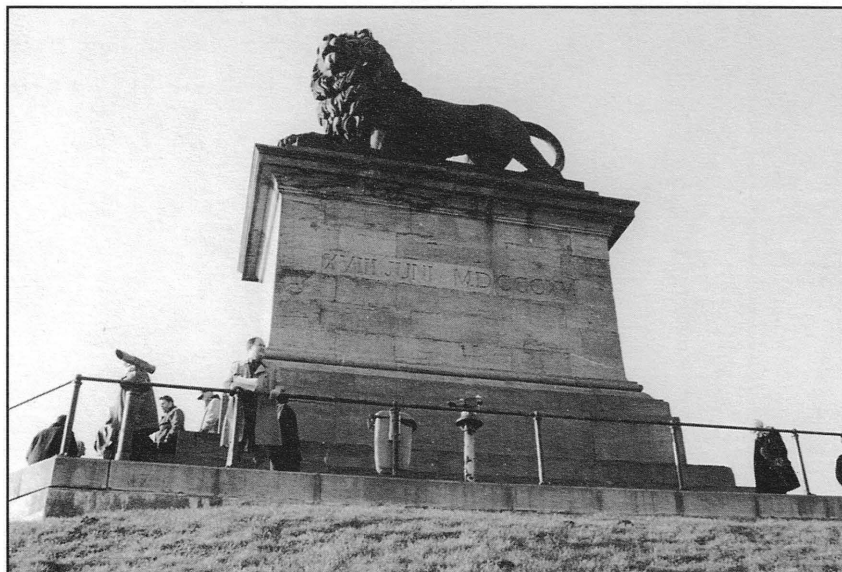

Mogočna cerkev Sv. Bassa - zavetnika Belgije.

z vodnimi kanali, ki omogočajo desetkrat cenejšo transportno povezavo, kot po cesti. Posebnost Bruslja kakor tudi celotne Belgije je odnos do urejenega okolja. Praktično vsa dežela je urejena kot park. Naslednji dan je bil kot po čudežu sončen, naš program pa zelo natrpan. Dopoldne pot proti Atlantskemu oceanu do številnih kanalov, ki povezujejo morje in mesto Gent – dušo Belgije. Ogled mogočne katedrale je doživetje, ki bi ga res privoščil vsakomur. Slikovito mesto ima več kot tisočletno zgodovino in je prava paša za oči na vsakem koraku. Čas nas je priganjal vse bolj. Računati smo morali tudi na prometno gnečo v Bruslju, saj je znano, da vsak dan v mesto prispe na delo ali kako drugače vsaj štiristo tisoč ljudi. Toda nazaj proti Bruslju se pride tudi mimo vasi Waterloo, kjer je bila leta 1815 znamenita bitka, v kateri je bil Napoleon poražen. General Wellington z zavezniškimi vojskami je prisilil slavnega vojskovodjo k umiku. Na tem mestu, sredi širokega polja, so postavili spomenik vojsku-

jočim se narodom. Na tem polju se je spopadlo 300 tisoč bojnikov na konjih. S krvjo prepojeno zemljo so zbrali v velik, 45 metrov visok strm hrib, na vrh katerega vodi 226 stopnic. Lev na mogočnem podstavku opazuje prizorišče bitke na polju pod njim. Kot levi so se borili vojščaki različnih narodnosti, je tiho sporočilo tega 26 tonskega spomenika vrh hriba. Nihče ne more ostati neprizet ob tako doživetem obisku

kraja zgodovinske bitke, ki v različnih oblikah prihajajo venomer med nas. Kar naenkrat smo bili v časovni stiski. Mudilo se nam je nazaj v Bruselj, v stekleno palačo, kjer se bijejo povsem drugačne bitke, v palačo evropskega parlamenta. Vse je moralo biti po dogovorjenem planu. Dve uri, predvideni za naš obisk, sta minili zelo hitro. Zasedanje se je ravno končalo, tako da smo lahko bili tudi mi malo bolj glasni, sicer je za vse obiskovalce predvidena popolna tišina. Ob tem naj omenim nekaj povsem drugega. Nihče me vse dni ni povprašal po nobenem dokumentu, tudi tu, v tej zgradbi je bil vstop mogoč brez kakršnih koli dokumentov. Tudi slovenska poslanka ga. Romana Jordan Cizelj, ki nas je sprejela, je vseskozi poudarjala to, kako je v tem parlamentu vse svobodno, a vendarle urejeno na najboljši možni način. Spoštujejo vsak narod, četudi je majhen, kar se pozna že pri uporabi lastnega jezika, ki ga mora vsak uporabljati med razpravo, saj je za prevode poskrbljeno. Veliko koristnih informacij smo izvedeli v teh dveh urah in vsa naslednja leta bo potrebno vložiti

Waterloo

Stavba evropskega parlamenta – zunaj.

mного več truda, da bomo lahko uspešno črpali denarna sredstva iz različnih skladov, več kot 700 milijard eurov velikega evropskega proračuna. Možnosti so, treba se bo potruditi.

Zadnji, tretji dan v Belgiji, je bil prav tako sončen. Ker nam je prvi dan odpadel ogled mesta z Atomiuma, smo to nadoknadjali z ogledom bazilike, ki so jo so gradili 70 let in velja za četrto največjo cerkev na svetu. Cerkev je res veličastna in vsekakor vredna ogleda. Ladja cerkve je dolga 161 metrov! Povzpeli smo se na razgledno ploščad nekako na višino

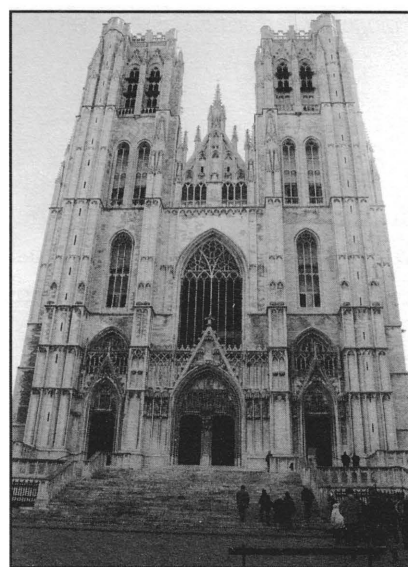
60 metrov. 240 stopnic je bilo potrebno prestopiti za doživetje pogleda na mesto z višine. Sledil je še ogled katedrale v centru mesta. 50 ogromnih vitražev krasi notranjost te lepote. Poleg velikih umetnin Rubensa, Van Eyka in drugih mojstrov slikarstva so tu tudi največji kiparji tistega časa pustili pečat pri graditvi katedrale.

Na vsakem koraku čutiš ustvarjalnost mnogih rodov Flamcev in Valoncev, ki tvorijo kraljevino Belgijo.

Redke so stvari v življenju, ki te toliko prevzamejo, da večkrat

na dan pomisliš na to, da bi se ponovno vrnil na ogled tega mesta in za to navdušil še druge. In ta oddaljena Belgija je prav gotovo vredna ponovnega ogleda.

V poznih popoldanskih urah smo zapustili Belgijo in se usmerili preko industrijskih bazenov zahodne Nemčije še na kratek ogled Kölna in njegove največje znamenitosti – katedrale, z zvonikoma, ki sta bila ta večer v oblakih na višini 181 m. Večerno zvonjenje je prav tako pomenilo svojevrstno doživetje ob tako donečih zvono-

Katedrala v Bruslju

Stavba evropskega parlamenta – notri.

vih te katedrale. Meglena noč in pot proti domovini Sloveniji ni prav nič pokvarila lepih vtisov iz dežele Belgije, kjer je bil obisk evropskega parlamenta pravzaprav še najmanj zanimiv.

Celonočna vožnja do daljšega postanka takoj po vstopu v državo je vseeno prinesla spremembo. Vsak je rekel, da se že po zraku, ki ga vdihneš, zaveš, da si v Sloveniji. Tudi to je nekaj. Za vse drugo bo še dovolj priložnosti, da se izkažemo, kot narod. Belgijci so se že. Predlagam, da jih gremo pogledat. Vredno je to doživeti v življenju.

Valentin Zabavnik

KAKO SMO GRADILI IN VLAGALI V TELEFONSKO OMREŽJE

Prvič smo v Krajevni skupnosti Tunjice začeli razmišljati o priključitvi na javno telefonsko omrežje v letu 1982. Imenovan je bil gradbeni odbor, ki ga je vodil predsednik Alojz Štupar - Komatar. S strani tedanje PTT Domžale nam je bilo obljubljenih 25 številka v centrali stare pošte v Kamniku. Obrazloženo nam je bilo, da so to zadnje proste številke, ki so še nezasedene v tej centrali. Pozneje nam je uspelo to število zvišati po raznih vezah in uslugah do števila 43, med samo gradnjo pa celo na 47 priključkov. Dogovorjeno je bilo, da omrežje razvejamo tako, da bi čim bolj pokrili celotno KS. En krak je zajel hiše ob cesti do Jožovca, drugi krak v Laniše do Bunderca in Lanišeka, tretji krak do Komatarja, četrti krak do Jerušeka in peti krak na Vinski vrh, kjer je pet hiš prispevalo delež za en priključek pri Vinšeku. S podjetjem PTT Ljubljana je bil 23. maja 1983 podpisan Sporazum o izgradnji omrežja po opisanem projektu v višini 2.640.000,00 DIN. Ker bi ta znesek v celoti morali pokriti naročniki in je bila to celotna investicija, bi bili potem naročniki oproščeni plačila priključnine, ki je tedaj znašala 21.500,00 DIN na priključek. Poleg tega je morala Krajevna skupnost urediti vsa soglasja in zemljiške zadeve, kajti projekt je bil narejen za nadzemno gradnjo. Ker je v tem času podjetje PTT imelo več kooperantov za izvajanje del, so nam dovolili, da si sami najdemo pooblaščenega izvajalca. Odločili smo se za Marjana Megliča iz Črnuč. Z njim je bila podpisana pogodba za izvedbo del za 850.000,00 DIN, sami pa smo morali prispevati 254

drogov in kupiti glavne kable. Seveda je bilo treba izkopati jame za drogove in drogove tudi postaviti. Vse to delo je bilo z veliko navdušenja opravljeno v 14 dneh. Kable smo kupili pri Feroelektru Sarajevo za 401.586,00 DIN. Opravljenih je bilo 2231 ur naročnikov in 182 ur drugih krajanov. V denarju so posamezniki prispevali med 28.000,00 DIN in do največ 39.600,00 DIN na priključek, glede na to, koliko je kdo opravil dela in koliko drogov je prispeval. Med naročniki smo imeli štiri, ki niso spadali pod Krajevno skupnost Tunjice. Investicijo smo zaključili 11. decembra 1983. Za ta projekt imamo še ohranjeno blagajniško knjigo in ostalo evidenco. Imamo pa tudi sporazum s tedanjo PTT Ljubljana, pogodbo z Marjanom Megličem in zaključne račune KS za leti 1983 in 1984, kjer je razvidno, da smo denar za kable nakazali preko žiro računa KS. Krajevna skupnost Tunjice je v imenu vseh teh 47 naročnikov vložila zahtevek za vračilo vlož-

nih sredstev v javno telefonsko omrežje v aprilu 2004. Po zakonu bi nam morali vrniti vsa sredstva, ki so višja od priključnine, ki je tedaj znašala 21.500,00 DIN za posamezni priključek. Za boljšo predstavo pa pogledjmo tečaj Banke Slovenije oziroma njene pravne predhodnice za 100 DEM: 5. januarja 1983 = 2.643,2936 DIN, 1. julija 1983 = 3.553,5965 DIN. Vsi ostali naročniki, ki so se na omrežje priključevali kasneje, imajo individualne pogodbe in so morali posamezno vložiti zahtevek za vračilo. Krajevna skupnost Tunjice pa je k investiciji v letih 1989-1991 od 2 % krajevnega samoprivepka odvajala skoraj polovico, točno 0,9 %. Po posameznih letih pa: v letu 1989 204.328,60 DIN, v letu 1990 143.323,60 DIN, v letu 1991 68.346,30 SLT. Vse skupaj na pogled izgleda komplicirano, ker smo med tem imeli valute: dinarje, nove dinarje, SLT, SIT, kot primerjavo pa DEM in sedaj EURO.

Ivan Nograšek

prilomek in ime vlagatelja zahteve
 št. 1001 LJUBLJANA

NAVODILO

REPUBLIKA SLOVENIJA
 DRŽAVNO PRAVOBRANILSTVO
 LJUBLJANA

Došlo - 4. 10. 2004

Št. _____ Pril.: _____

DRŽAVNO PRAVOBRANILSTVO RS
 Šubičeva 2
 p.p. 649
 1001 LJUBLJANA

ZADEVA: Zahteva za vračilo vlaganj v telekomunikacijsko omrežje

1. Zahtevek vlagam na podlagi Zakona o vračilu vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje (Ur. list RS št. 83/2003) ter javnega poziva za vlaganje zahtevkov za vračilo vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje (Ur. list RS št. 10-11/2004).

Zahtevek vlagajo le tiste fizične osebe - posamezniki, ki so direktno podpisali pogodbo s pravnimi predniki Telekoma Slovenije (PTT organizacije) in Samoupravnimi interesnimi skupnostmi za poštni, telegrafski in telefonski promet.

Če so pogodbe za sebe ali za krajane sklenile krajevne skupnosti ali občina, vložiti zahtevek tista lokalna skupnost, ki je pravna naslednica podpisnice.

2. Zahtevek vlagam kot:

a.) fizična oseba - posameznik
 b.) lokalna skupnost oz. njen pravni naslednik (ustrezno obkroži)

3. Podatki o upravičencu:

a.) Fizične osebe:
 Priimek in ime _____, dat. roj. _____
 stalno prebivališče _____
 ENIŠO: _____, Davčna številka: _____
 za umrle: datum smrti _____, zadnje stalno prebivališče _____

b.) Pravne osebe:
 ime, sedež, davčna številka in žig KRAJEVNA SKUPNOST TUNJICE
GLAVNI TRG 24 - KAMNIK D.Š. 89333410
 / priimek in ime odgovorne osebe /
ŠABANVIK VALENTIN

KRAJEVNA SKUPNOST
 TUNJICE
 OBČINA KAMNIK
Šabanvič Valentin

Sečnja ob pravem času

Najprej poudarjamo zelo pomembno splošno pravilo: vsa drevesa, ki slabo rastejo, so slabotna ali bolna, lahko v večini primerov uspešno pozdravimo, če jim odrežemo vršiček v obdobju pojemajoče lune – IV. četrtina ali najbolje mlaj. Pri listavcih odrežemo več vejnih vršičkov iz drevesne kro-ne. Vršiček odrežemo tik ob stranski veji na vrhu, stranska veja lahko nato služi pri rasti v višino za nov vrh.

Pravi čas za sečnjo lesa

Vsi ljudje, ki se ukvarjajo bodisi s sečnjo bodisi s predelavo lesa, vedo, da je najboljši čas za sečnjo dreves zima. Sokovi so odtekli, les po sečnji slabo »dela naprej«.

Les za orodje in pohištvo

Les za orodja (ročaji, toporišča, ipd.) in nekatere dele pohištva (razne letve) mora biti čvrst, ne sme se raztezati ali se razsušiti, obdržati mora svojo obliko. To kvaliteto lesa dosežemo, če sekamo v prvih osmih dneh po decembrskem mlaju v vodnarju ali ribah.

Sicer pa dobimo najprimernejši les za izdelavo pohištva, če izberemo čas sečnje, ko sovpada mlaj in škorpion (v glavnem novembrski mlaj). Vsekakor pa moramo takoj olupiti lubje; na škorpiona posekano ali zaradi nevihte podrti drevje hitro napade lubadar.

Druga možnost za sečnjo za pohištvo primerne lesa je 26. februar, če je v obdobju pojemajoče lune, še posebej, če je istočasno luna v znamenju raka.

Trd les, ki ne trohni in ne gnije

Les, da ne bo trohnel, moramo posekati v zadnjih dveh dneh v marcu, če sta v pojemajoči luni in v znamenju rib. Ti dnevi ne pridejo vsako leto naokoli. Včasih so bili zaradi tega nanje še posebej pozorni ali pa so sekali ob drugih primernih dneh. To so: dan novega leta, 7. januar, 25. januar, 31. januar in 1. in 2. februar. V teh šestih dneh posekan les ne bo trohnel in ne bo črviv.

Vrhu tega bo les, posekan na novoletni dan, 31. januarja do 2. februarja s starostjo pridobil trdoto kamna. Iz takega lesa naj bi bili temelji »plavajočih« Benetk.

Druga možnost sečnje takega lesa so topli poletni dnevi v rastoči luni. Les je primeren za vodne temelje, za ladje in kopališke mostičke. Drevje je napolnjeno z največjo možno količino sokov in ga takoj vgradimo.

Les, ki ne gori

Res je čudno, da še komaj kdo postavi vprašanje kako to, da so polkrožne lesene burkle, s katerimi so jemali ognjeno žareče lonce in ponve z ognjišča, tako vzdržljive, saj so vzdržale stoletja, ne da bi zagorele. Ali zakaj les, ki je bil neposredno izpostavljen ognju (za lesene kamine ali klopi okoli ognjišča), ne zagori? Bil je sicer počrnjen, toda ni gorel, niti žarel. Rešitev uganke: 1. marca, še posebej po sončnem zahodu posekan les je odporen na ogenj – neodvisno od položaja Lune in znamenja, skozi katerega luna takrat potuje.

Druga možnost za sečnjo lesa, da bo ognja odporen, je lahko

dan mlaja, vendar samo takrat, če sovpada z zvezdnim znamenjem tehtnice (samo enkrat ali dvakrat na leto). Ta les se ne skrči, obdelujemo ga lahko svežega, brez predhodnega sušenja. Skoraj enako primeren je zadnji dan decembrskega mlaja in zadnjih 48 ur pred marčevskim mlajem.

Les, ki se ne krči

Za veliko področij uporabe lesa je pomembno, da se les ne krči – to pomeni, da obdrži svojo prvotno obliko. Za takšen les je najbolje, če ga sekamo na dan svetega Tomaža (21.12.) med 11. in 12. uro. Tudi na splošno je to najboljši dan za sečnjo. Po tem dnevu – z nekaj izjemami – naj bi sekali les v zimskem času le še v pojemajoči luni.

Druga možnost za sekanje lesa, ki se ne bo krčil, so februarški večeri po sončnem zahodu v pojemajoči luni, 27. september, trije dnevi na mesec po mlaju in dnevi naše gospe (Marijini prazniki), če sovpadajo z rakom. Tudi če sekate les ob mlaju v znamenju tehtnice, se ne bo krčil in ga lahko takoj obdelujete. Les, ki ga posekamo februarja po sončnem zahodu, bo poleg tega s starostjo postal tudi trd kot kamen.

Les za kurjavo

Pogosto zelena lastnost je seveda dobra gorljivost lesa. Pravila navajajo, da je sekanje takšnega lesa najboljše v oktobru v prvi četrtini rastoče lune, torej v prvih sedmih dneh po oktobrskem mlaju.

Na splošno bi se moral les za kurjavo sekati po zimskem sončnem obratu (21. december) pri pojemajoči luni. Vrhov ne smejo takoj odsekati. Najbolje je, če drevesa ležijo na hribu nekaj časa z vrhom navzdol proti dolini, da

stečejo poslednji sokovi iz debla proti vrhu.

Les za deske, predelavo na žagah in gradbeni les

Za deske in les za predelavo na žagah je primeren čas rastoče lune v ribah, potem škodljivci ne napadajo desk in drugih vrst lesa. Zvezdno znamenje ribi je v rastoči luni samo v obdobju od septembra do marca.

Les za mostove in čolne

Les za mostove, ladje, čolne in les za splavarjenje naj se seka pri pojemajoči luni v enem izmed znamenj vode (ribi ali rak). Ne gnije in ne sprhni ter je varen za hojo.

Les, ki ne razpoka

Najboljše da les, ki ne bo razpokal in že od samega začetka »ne bo več delal« - pomembno pri izdelavi pohištva in rezljanju – posekamo v dnevih pred novembrskim mlajem.

Enakovredne druge možnosti so: 25. marec, 29. junij in 31. december. Les, ki ga posekamo v teh dneh, ne razpoka, vendar mora drevo pasti z vrhom proti dolini, oziroma če sekamo na ravnini, naj vrh ostane nekoliko dalj časa na deblu.

»Dnevi trebljenja«, čiščenje in redčenje

Vsak gozd potrebuje nego. Kdor želi razredčiti ali očistiti gozd, naj čaka na »dneve trebljenja«. Ti dnevi so: 3. april, 30. julij in sv. Ahacij (22. junij). Uspeh

bo še boljši, če padejo ti dnevi v obdobje pojemajoče lune ali na »praznik naše gospe«. Na te dneve izsekana drevesa in grmi ne bodo več rastle.

Druga možnost za čiščenje in redčenje so zadnji trije dnevi februarja, če so v pojemajoči luni.

Ne verjamete gornjim navedbam? Poskusite! Mogoče je to, poleg certificiranja, ki se uvaja v Sloveniji, še druga možnost za uspešnejšo prodajo in ovrednotenje lesa. Nekateri kupci v tujini že vprašujejo tudi po datumu sečnje lesa, ki ga kupujejo.

*Toni Breznik,
vodja Območne enote Nazarje,
Zavod za gozdove Slovenije*

Povzeto po knjigi: Johanna Pungger, Thomas Poppe: Vse o pravem času (Vom richtigen Zeitpunkt). Slovenska izdaja: Mavrica d.o.o., Celje, 1995.

Rože z žganjem

1/2 kg sladkorja – 1 liter žganja

V čisti večji kozarec za vlaganje daj 1/2 kg sladkorja in 1 l žganja. V kozarec postopoma dodajš oprane in posušene rožice (10 - 20 lističev oz. cvetov). Pridno nabiraš celo leto. Na koncu precediš in preliješ v steklenice.

1. dišeče vijolice, marec	10. majaron, junij - september	23. bela detelja
2. trobentice list, marec	11. listje gozdnih jagod, maj - junij	24. arnika cvet
3. trobentice cvet, marec	12. brinje zeleno, maj	25. brinove jagode, oktober
4. marjetice navadne, maj - september	13. dolgolistni trpotec, junij - avgust	26. smrekovi vršički
5. lapuh cvetje, marec	14. okroglostni trpotec, junij - avgust	27. bezgovi cvetovi, maj
6. lapuh listje, maj - junij	15. njivska preslica, julij - oktober	28. rman navadni, maj
7. kumina, junij - avgust	16. tavžentroža, julij - avgust	29. šentjanžveve rože, maj
8. janež vrtni sladki	17. lipov cvet, junij	30. zeleni orehi, sveži
9. kamilice, maj - julij	18. pelin, maj - julij	31. rožmarin, junij - avgust
	19. robidovi listi, april - september	32. žajbelj, maj - julij
	20. melisa navadna vrtna, julij - avgust	33. srčna moč, junij - avgust
	21. listi borovnic pred zorenjem	34. ajbiž, maj - junij
	22. kostanjev cvet (divji)	35. meta, črna, maj - avgust
		36. materina dušica
		37. vinska rutica

Pije se dnevno eno šilce ob težavah v trebuhu ali kot zdravilni liker. Preizkušeni recept se uporablja v zgornjih Tunjicah.

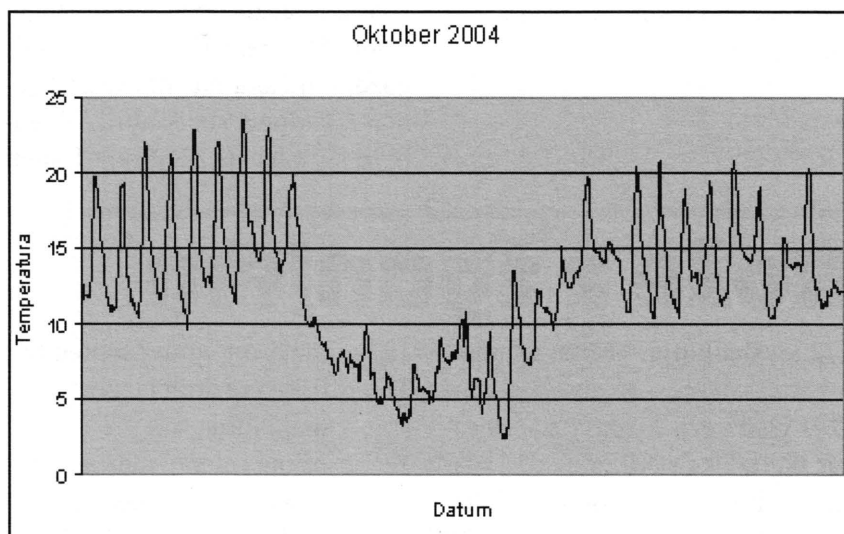
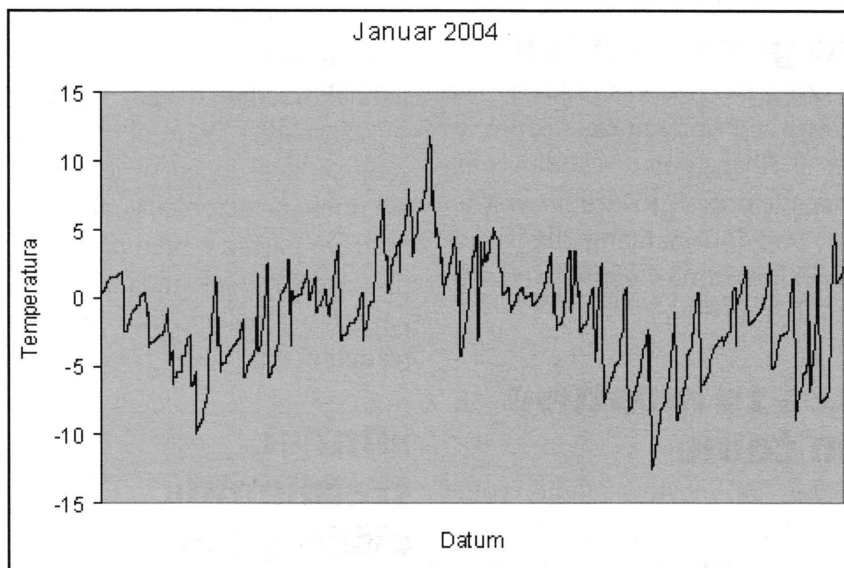
Beleženje vremena v Tunjicah v letu 2004

Pred letom dni smo na observatoriju Rezman začeli z rednim spremljanjem vremena in vremenskih podatkov. Podatke (temperaturo, vlago, količino padavin, zračni tlak, jakost in smer vetra) zajemamo preko vremenskih senzorjev. Vremenska postaja potem pošilja podatke v računalnik, ki skrbi za zapisovanje in obdelavo podatkov. Tako lahko na internetu vsake pol ure spremljate sveže podatke z vremenske postaje na naslovu <http://rezman-obs.web.si/ol.com/weather.htm>.

Zasledujemo lahko tudi kako je z oblaki, z namenom, da vemo kdaj je vreme primerno za astronomska opazovanja. Vremenska postaja je bila v začetku postavljena testno, zato je nekaj dni tudi izpadlo in povsem kompletnih podatkov nimamo. Tudi manjkajo podatki o zapadlem snegu, ki ga je bilo v letu 2004 kar veliko, v začetku marca skoraj pol metra. Senzor, ki meri količino padavin zazna namreč samo vodo, zato je slika o padavinah nepopolna. Za tokratno številko Tunjskega glasa smo pripravili nekaj zanimivih podatkov, ki pričajo o vremensko pestrem letu, ki pa skupno niti ne odstopa preveč od povprečja, edino morda po številu jasnih noči, ki jih je bilo letos skoraj dvakrat manj kot je v navadi in malo manj vročem poletju, kot smo ga imeli v letu 2003.

Najnižja temperatura: $-12.5\text{ }^{\circ}\text{C}$ je bila zabeležena, 24.1.2004 ob 7:00, v januarju.

Najvišja temperatura: $34.0\text{ }^{\circ}\text{C}$ je bila zabeležena, 9.6.2004, v juliju $31.8\text{ }^{\circ}\text{C}$ (20.7.2004), v avgustu $31.2\text{ }^{\circ}\text{C}$ (12.8.2004).

Pri jakosti vetra se ne merijo sunki, ampak nekajminutna obdobja:

Najhujši veter: 33.8 km/h je bil izmerjen dne, 16.12.2003, zelo močan veter je pihal tudi v februarju in aprilu, ter novembru. Vsakokrat je presegel 30 km/h, kar je za naše kraje dokaj močan veter.

Kar zadeva padavine, je bilo skupaj izmerjenih preko 1300 mm dežja ali 1300 litrov na kvadratni meter. Glede na močne

snežne padavine v februarju in marcu je bilo skupaj najbrž preko 1600 mm dežja, kar je zelo veliko.

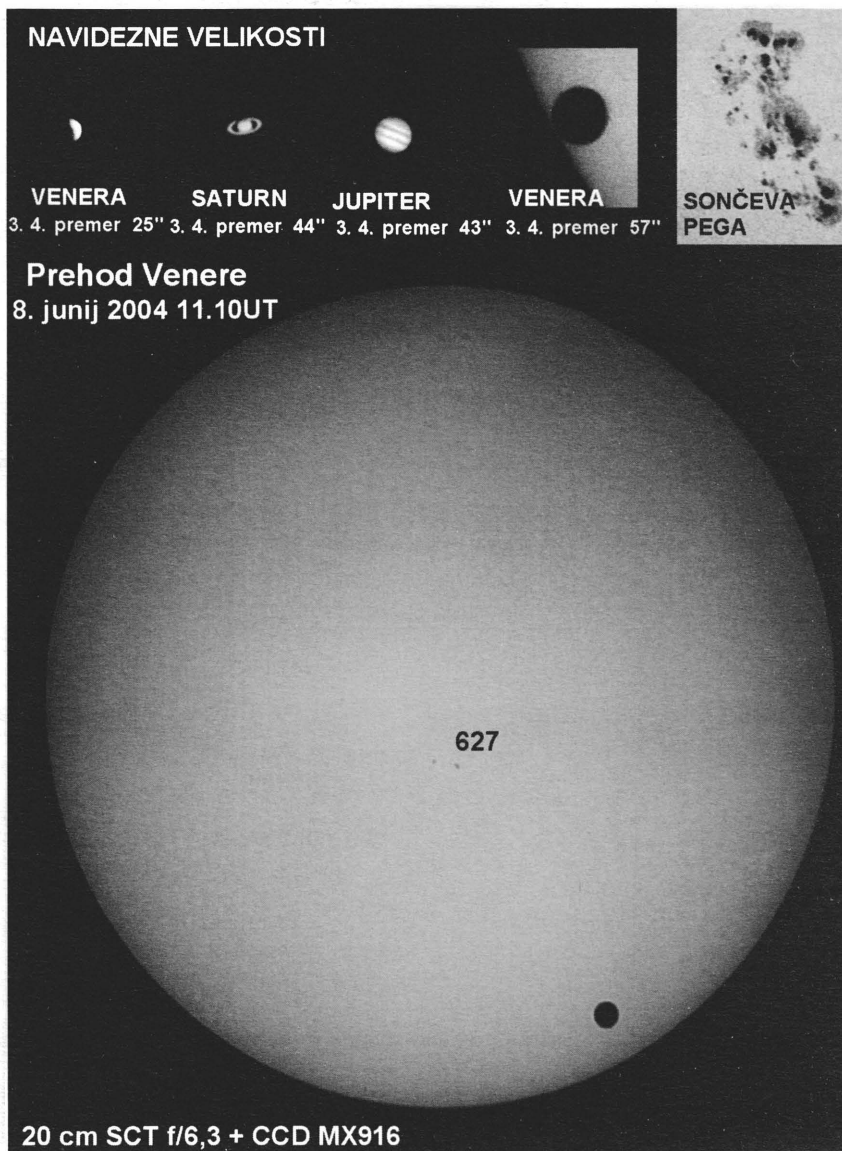
Podatkov se je nabralo še zelo veliko, a je samo opisovanje številčk precej suhoparno. Vremenska postaja namreč vsako uro naredi zapis o vremenu in zapisov je res veliko. Za primer še dva grafa o nihanju temperature v januarju in oktobru 2004.

Rok Palčič

V ZNAMENJU VENERE

Leto 2004 je bilo v astronomskem pogledu prav gotovo v znamenju planeta Venere, pa ne zaradi lepe vidljivosti v prvi polovici leta na večernem nebu, pač pa zaradi notranje konjukcije, ko se je Venera znašla točno med Soncem in Zemljo. Pomembnost dogodka zraste predvsem zaradi njegove z vidika človekovega življenja izjemne redkosti, saj se to zgodi le dvakrat v razmiku dobrega stoletja. Ob vseh drugih notranjih konjukcijah, ki nastopijo približno vsako leto in pol, pa Venera potuje nekoliko nad ali pod Soncem in je takrat ne moremo videti. V teh redkih primerih, ko potuje točno med Soncem in Zemljo, pa jo lahko vidimo navidezno na sami Sončevi ploščici kot drobno črno žogico. Venera takrat v teleskopu nudi navidezno največjo velikost od vseh planetov (če bi opazovali vse pri enaki povečavi), saj jo takrat tudi najbližje približa Zemlji od vseh planetov na 41 milijonov kilometrov.

Dandanes dogodek nima več tolikšnega znanstvenega pomena, kot v preteklosti, ko so prav ob takšnih redkih dogodkih izračunali bolj natančno vrsto podatkov o razdaljah v osončju - tudi oddaljenost Zemlje od Sonca. Za opazovalce na različno oddaljenih krajih na Zemlji nastopi dogodek ob malenkost različnih časih, kar razložimo s pojavom paralakse in na podlagi le-te lahko izračunamo vrsto razdalj. Danes obstajajo seveda že natančnejše metode, je pa pojav seveda zelo zanimiv za širši krog opazovalcev, saj le ob takšnih dogodkih lahko dobimo vrsto pravih predstav o velikostih in razdaljah v osončju.

Venera slabo uro preden je navidezno zapustila Sončevo ploščico, na kateri skoraj ni bilo peg, saj se aktivnost Sonca vse bolj približuje minimumu. Zgoraj primerjava planetov, kot so bili vidni marca, ter enak posnetek Venere med prehodom, ter velikost večje Sončeve pege, kot posledice močnih izbruhov na samem Soncu in smo jo lahko tudi videli letos.

Sončce in Luna sta navidez za opazovalca iz Zemlje enako velika, pa vemo da je njuna razlika v velikosti premera skoraj 400 X. Koliko je to? Predstavljati si to je vendarle težko. Vemo, da je Venera le malenkost manjša od Zemlje in tega 8. junija smo jo lahko vide-

li točno pred Soncem vendar več kot trikrat bližje. Tisti z ostrim očesom smo jo skozi očala za opazovanje Sončevih mrkov lahko opazili s prostimi očmi kot drobno pikico, ki počasi navidezno potuje prek Sončeve ploščice (več kot trikrat bližje). Dogodek je trajal skoraj 6 ur tako, da je bilo dovolj časa tudi za opazovanje v širših krogih. Astronomsko društvo Kommet je skupaj z Raziskovalno astronomskim krožkom na ŠCRM pripravilo javno opazovanje, ki se ga je udeležilo tudi veliko šolarjev iz bližnjih šol. Učenci iz šole v Tunjicah so si dogodek ogledali kar na Observatoriju Rezman, kjer smo se manjša ekipa posve-

tila tudi fotografiranju tega tako redkega dogodka. Žal je bil dogodek kot kaže vendarle toliko zanimiv, da vsaj od članov ekipe ni nihče naredil posnetka tega opazovanja šolarjev.

Dogodek sicer v širšem smislu, ni postregel s tako dramatično predstavo, kot popolni Sončev mrk pred petimi leti (za tiste, ki so šli opazovat v območje po-

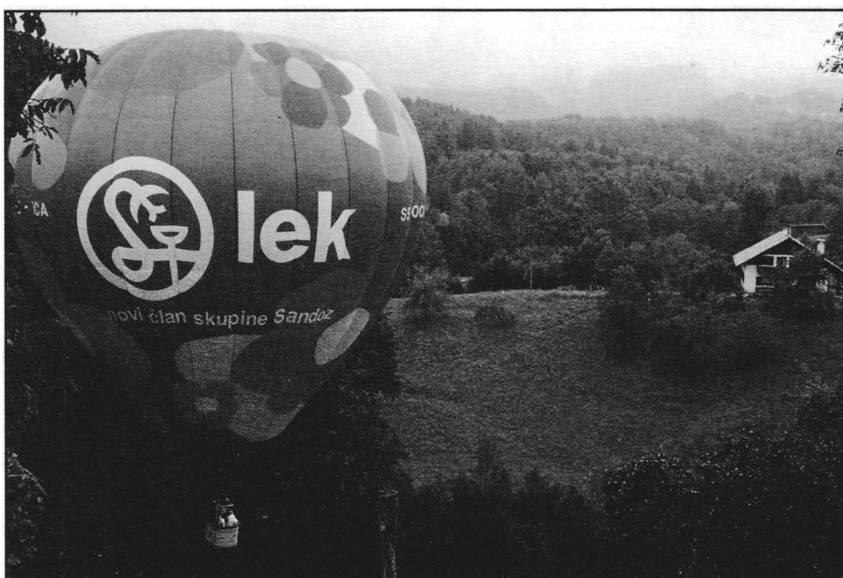
polnega mrka), je pa marsikomu prinesel nova spoznanja in predvsem predstave o razsežnostih v osončju, ki jih lahko vidimo iz pravzaprav zelo majhne Zemlje, saj bi namišljeni opazovalec z Venere ta dan najlepše videl modrikasto ploščico Zemlje na temnem nebu, posejano z majhnimi belimi vrtinci vremenskih dogajanj, ravno tako veliko kot smo mi vide-

li črno ploščico Venere, če bi opazoval z enakim teleskopom.

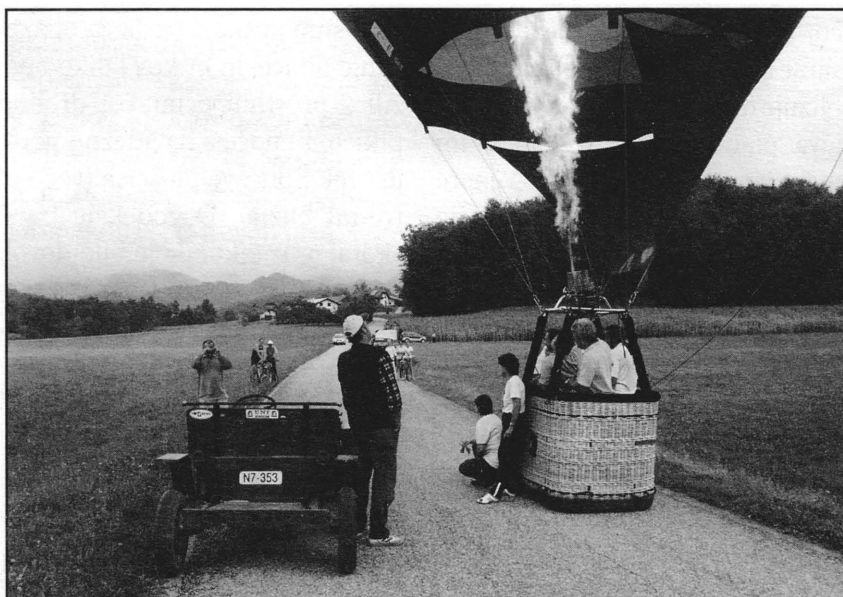
Opazovalna ekipa na observatoriju Rezman, si je za konec opazovanja privoščila »gasilski« spominski posnetek. Schmidt-Cassegraina (20 cm in 25 cm) sta bila namenjena fotografiranju, refraktorja (10 cm in 7,5 cm APO) pa vizuelnemu opazovanju.

Tone Špenko

Od Cirja do Janka

V vzhodnih Tunjicah podnevi vstopajo v naš zračni prostor ...

... in takole pristajajo.

Nekje se mi je nekoč že zapisalo, da je Bog Tunjice najbrž naredil zase. Še vedno pa razmišljam, zakaj je potem sam raje ostal kar v nebesih, ko pa je temu kraju dal toliko lepote. Na severu nas varujejo hribi, kakršnih si je moč omisliti le po božjih načrtih, take lepote težko najdemo še kje na svetu. Domačinom je ta lepota kar samoumevna in včasih premalo cenjena. Ko sem nekoč nekemu razkazoval rojstno vas s Štule, se ni mogel načuditi prelepim pogledom, kakor bi nekdo v dlan položil to čudovito deželo. Tudi ljudje, ki tukaj živimo, nismo ne hribovci in ne poljanci, najbrž nekaj vmes. Imamo trd hribovski korak in mehko ravninsko dušo. Taki smo se tu rodili. Da je temu tako, mi boste gotovo potrdili, ko povem, da za nas in Tunjice vedo še veliko dlje, kot po celem svetu. Kako bi drugače svoj cilj izbrala neka bitja iz veselja, ki so pristala prav v našem kraju. Pa vprašajte tiste, ki so jih videli na lastne oči. Vsaj trije so se do zdaj javili, ki pa drug za drugega niso vedeli. Tam doli, malo nižje od nekdanje Jankove hiše pristajajo. Še dobro, da se ni komu kaj naredilo, saj je tam za take podvige iz veselja sila neprimerno, saj bi si lahko še noge polomili. Jaz bi kar rekel, da je najbrž koga od posadke nekam prijelo, pa so se morali Mar-

sovci ali kdor koli so že bili na hitro spustiti, za tisto opraviti pa je bilo tam primerno. Očividci pravi, da so jih videli pripeljati se v enih modrih svetlečih se kupolah. No, pa pustimo to, če jim je res kaj do nas, se bodo zagotovo še kdaj oglasili, takrat pa mogoče pristanejo na Žganki.

Mogoče pa so prišli po fižol, saj je menda letos v Tunjicah dobro obrodil. Visoko je zrastlel in na preklah se je zelo razkošatil. To bo dišalo. Pa se je zadnjič ena tunjiška gospodinja pohvalila, da se ji je v fižolu ena sila čudna reč zgodila. Ko je mislila natrgati nekaj za v lonec, se je podala med tiste košate prekle in ko je segla med zelenje, je prijela za nekaj mesenega. V vsem tistem zelenem obilju je komaj opazila, da drži nekoga za roko, ki je krado ma obiral fižol z druge strani prekel. Pa kaj, ko je bil pa fižol tako gost, da neznanca ni in ni mogla prepoznati. Najbrž je bil kateri od tistih možicev, ki pristajajo nižje dol od Janka.

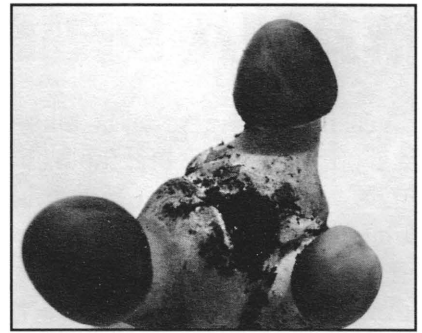
Ja, letos je bilo vsega dovolj, še največ pa dežja. Vse leto je padalo in nič ni čudnega, ko mi je nekdo rekel, da je videl, kako so celo ribe za Tunco svoje pelerine sušile po vejah.

Menda pa je bilo letos tudi veliko voluharjev in drugih škodljivcev po njivah. Prav voluhar je neusmiljeno grizel pridelek in še zelo težko se ga je znebiti. Pa mu je podjetni gospodar napovedal vojno, da bi se ga za zmeraj znebil. V njegovo domovanje je po njivi v vse rove natresel karbida, malo je še polil z vodo in prižgal. Voluhar je frčal po zraku in obenem je še vso peso zmetalo iz zemlje. Nato so jo le še na voz naložili in domov odpeljali, pa še zamudno ruvanje so imeli prihranjeno.

Ja, kar pametno bi rekel, kakor

za tistega Tunjičana, že davno, ko mu je žena dala denar, rekoč naj kravo odžene k biku, ker se je tisti dan nekam nemirno vedla. Seveda si je mož nadel klobuk, nataknil kravi povodec, pa sta odšla od doma. Ko sta se popoldne vrnila domov, je gospodinja vprašala, če je krava »stala«. Mož pa je odgovoril, da je in to kar dolgo. Ni pa povedal, da pred gostilno privezana, medtem ko je sam zapijal denar. Še to je pripomnil, da breja pa letos najbrž ne bo.

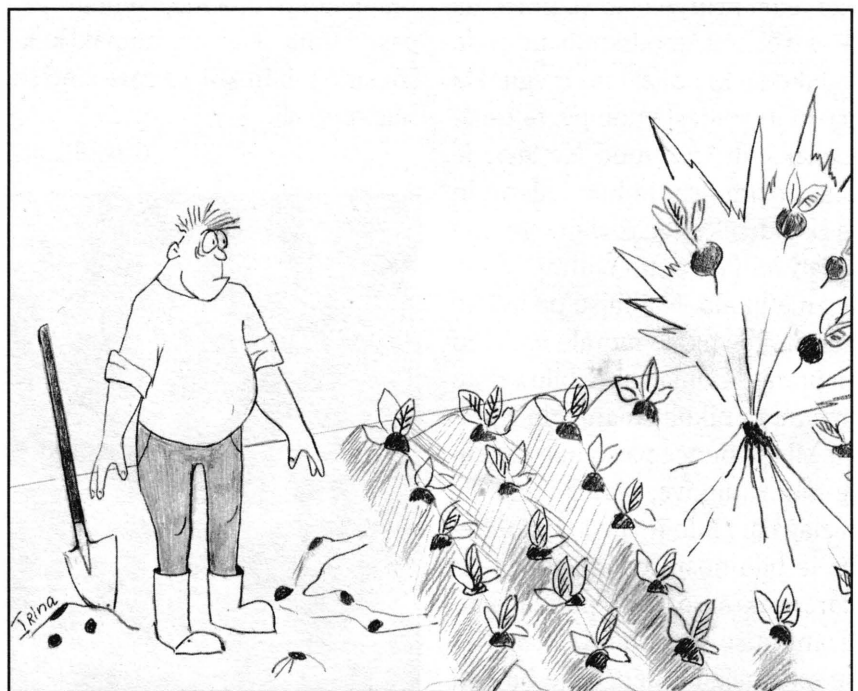
Ne gre pozabiti tiste burke še iz časov, ko smo se s kolesi vozili na šiht čez stari tunjiški klanec. Pozimi je bilo, še v temi zjutraj, ko je nekdo v kurji dolini po nesreči izgubil desno usnjeno rokavico. Znani možakar, ki se je prvi pripeljal po zasneženi cesti, pa je rokavico pobral. Ko pa je drugo jutro zopet hitel na šiht, je prav blizu tam, kjer je prejšnji dan pobral usnje zopet videl nekaj črnega. Glej ga šmenta, najbrž je to leva rokavica. Hitro je razjahal kolo, da jo brž pobere. Bil pa je nemalo presenečen, ker je roko vtaknil v nekaj mehkega in tople-

ga. Grdo je zaklel in hotel najdeno izpustiti. Pa se niti ni dalo, kajti malo pred tem je nekdo tam opravil potrebo. Kar z eno roko se je odpeljal naprej do prve vode, kjer se je očedil. Gotovo je bilo tako, saj je sam večkrat to zgodbo povedal.

Tako naj zaključim še z eno modro. Možakarji so stali in modrovali pred mašo pri cerkvi v tistem času, ko so astronauti prvič prišli na luno. Pa je nekdo rekel, da bodo na luni zemljo delili tistim kmetom, ki jo imajo bolj malo. Pa se eden oglesi: »Jaz bi kar vzel kakšno dobro njivco za krompir, ali kaj ko bo več koštalo, da bi gnoj gor zvozil, kot pa bo pol krompir vreden.

Pa srečno v 2005

Voluharja pa le ni več.

MAMA PRIPOVEDUJE... Tunjiške

zgodbe

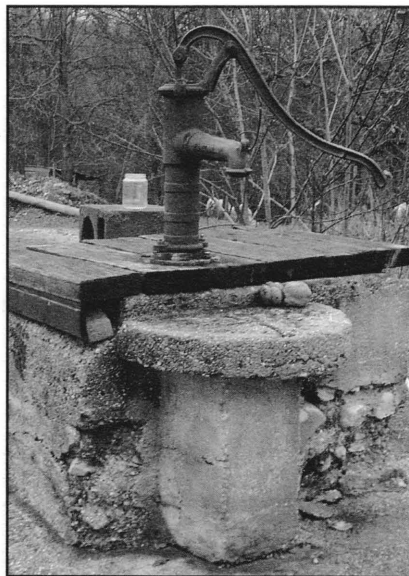
Včasih voda ni pritekla tako, da si odprl pipo in izbral toplo ali mrzlo vodo, saj je vodovod pridobitev nekje po letu 1970, vsaj pri nas. Zato so imeli po domačijah vodnjake ali »šterne«, voda v njej pa je morala zadostovati tako za živino kot za domače potrebe. Spomnim se, ko sem bila še majhna, koliko vedr vode smo morali znositi živini iz naše »šterne«, zdelo se mi je, da jo nismo nikoli napojili in prav zaradi tega kravnemsem kaj preveč marala.

Kako so nosili vodo iz bližnjih potokov, pa je tudi zanimivo, čeprav je moralo biti težko delo za ženske. Moja mami je živela pri Marku na Vrhovju, kjer so imeli najbližjo vodo v potočku, ki mu še danes reče »Doblč« in teče med Vrhovjem in Viševico, en studenec z vodo pa je bil tudi pod »Matužičevo paštlo«. Kdor je tam že hodil ve, da je hrib zelo strm in tudi včasih ni bilo nič drugače. Ženske so po vodo hodile s škafi, si ga nadele na glavo in ga odnesle domov. Ker je bil hrib zelo strm, pravi, da ji je večkrat spodrsnilo in voda je tako stekla nazaj po bregu. Da pa so jo prinesle domov, je trajalo kakšnih 15 minut. Najtežje je bilo pozimi, saj je bilo ledeno in je zelo drselo. »Včasih smo morali vstati tudi ob petih zjutraj, ker jo je zmanjkalo. Najhujše pa je bilo takrat, ko smo jo morale nanositi za pranje. Doma nas je bilo veliko in cunj ni nikoli zmanjkalo.« pravi. Mlade punce pa so bile za fantete tudi zanimive. Mama je takole razlagala: »Bilo je med vojno, treba je bilo nositi vodo večkrat na dan, večkrat so se tod potikali partizani in se norčevali iz mene ter se mi smejali. Eden, ki je bil bolj humorist, mi je nagajal, me žgečkal, pa sem mu rekla, da bo dobil

vodo v glavo, če mi ne da miru. Ni mi verjel, češ kje si pa upa, in s svojim početjem nadaljeval. In res, kar naenkrat sem vanj zabrisala cel škof vode. Na koncu smo se mu vsi smejali, tarča posmeha pa je bil on. Vseeno mi je bilo. Čeprav sem morala še enkrat po vodo, saj je bil moker do ušes.«

Mama se spominja še enega dogodka, ki je povezan s pomanjkanjem vode in sicer kako je gorela paštla pri Maležu. Gašenje brez vode je težko, tako so jo ponoči nosili iz doline, kjer je bil en izvir, vendar je vode zmanjkalo še preden so uspeli požar pogasiti. Ker požar še ni bil pogasjen, je mama predlagala, da bi kar odprli gnojno jamo, ki je bila nekaj metrov naprej. Tako so začeli gasiti kar z »gnojnico« in ker je bila noč, pa še močno je deževalo, elektrike pa tudi ni bilo, je bilo gašenje čudno. Seveda je kmalu vse zelo »dišalo po gnojnici«, zato so morali vse, kar je bilo pripravljeno za žganjekuho uničiti. »Vendar pa, paštlo smo pogasili, ampak kakšni smo bili in koliko časa smo se šele umivali...«

Cilka Plevel

Jankov Lojze (1906 -1984)

Kot je še znano, se je Lojze ukvarjal z zakolom živine, posebno še po vojni, ko je bilo to najstrožje prepovedano. Največkrat je to počel v kakem skitem kotičku v gozdu. Nekoč je od Mohtovega Miklavža kupil vola z namenom, da bi tunjiškim gospodinjam pripravil priboljšek za bližnje praznike. Toda nekdo ga je prijavil na policiji. To je izvedel tudi Mohtov Miklavž. Hitro je vpregel drugega vola v voz in zadnji trenutek našel še živega prvega vola pri Janku. Ko se je z obema vračal po Prevali, se je prav na tesno srečal s policaji, ki so hiteli proti Janku, da bi Lojzeta presenetili pri prepovedanem delu.

Mlakarjev Jože (1899 -1973)

Znan je bil kot velik, močan, trmast silak, ki so se ga fantje bali. Menda je v Matijevi gostilni hitro naredil red, če je prišlo do spora med fantini. Slekkel si je srajco in hitro zavil vanjo nekaj kamnov ter mlatil z njo po glavah, ali kamor je že padlo.

Nekoč so kosili na Žganki, pa je Jožeta prijelo na potrebo. Junočil se je, da ga na svetu še nihče ni rihtal in ga tudi njegova rit ne bo. Preden je pokosil do konca, mu je ušlo v hlače. Odšel je do potočka, hlače opral, mokre oblekel nazaj ter kosil z ostalimi naprej.

Ivan Nograšek

NAŠI ZDOMCI – ZINKA MESTINŠEK – BOVČOVA

Tik preden sta z možem Marjanom odšla nazaj na sever Nemčije, sva se pogovarjala na njenem rojstnem domu pri Bovcu. Povedal sem ji, da bom pogovor skušal predstaviti bralcem Tunškega glasa. Povprašal sem jo, kako in kdaj se je odločila, da je odšla v tujino.

«Bilo je pred 35. leti, ko mi je borza dela našla delo v Simensovi tovarni v Münchnu. Sama sem odšla tja gor delat v proizvodnjo in se po službi učit tujega jezika. Z Marjanom sva se poznala že prej. Le da je on moral še odslužiti dolžnost do domovine, to je vojaški rok. Po odsluženi vojaščini pa je tudi on prišel za menoj. Poročiti sva se prišla v Slovenijo. V Marjanov rojstni kraj Šmarje pri Jelšah na Štajerskem. Po vrnitvi v Nemčijo sva se ustalila skoraj tisoč kilometrov dalje proti severu, v bližini mesta Bremen, kjer živiva še sedaj. Sama delam v večji kuhinji, pravzaprav menzi, ki pripravlja in razvaža hrano po tovarnah, ustanovah in tudi posameznim starostnikom in ljudem, ki si hrane sami ne morejo pripraviti. Mož Marjan pa je samostojni obrtnik in se ukvarja z delom, ki tukaj v Sloveniji skoraj ni poznano. Na severu Nemčije so skoraj vse fasade stavb obložene s klinker zidaki. Marjan pa je strokovnjak za lepo oblikovanje fug, oziroma presledkov med opekami, tako da bi mu lahko rekli, da je fuger. Stanujeva v najemni dvostanovanjski hiši, zdaj že 21 let. Imava sina, ki je že poročen z Nemko, pa tudi vnuka že imava. Pred kratkim je sin prevzel očetovo obrt, tako da zdaj že oče dela pri sinu. Posel pa gre tako naprej. Področje, kjer živimo, je

ena sama ravnina. Tam gor razen naju skoraj ni Slovencev, je pa nekaj Hrvatov.»

Zinko in Marjana sem še vprašal, kakšne načrte imata v bodoče.

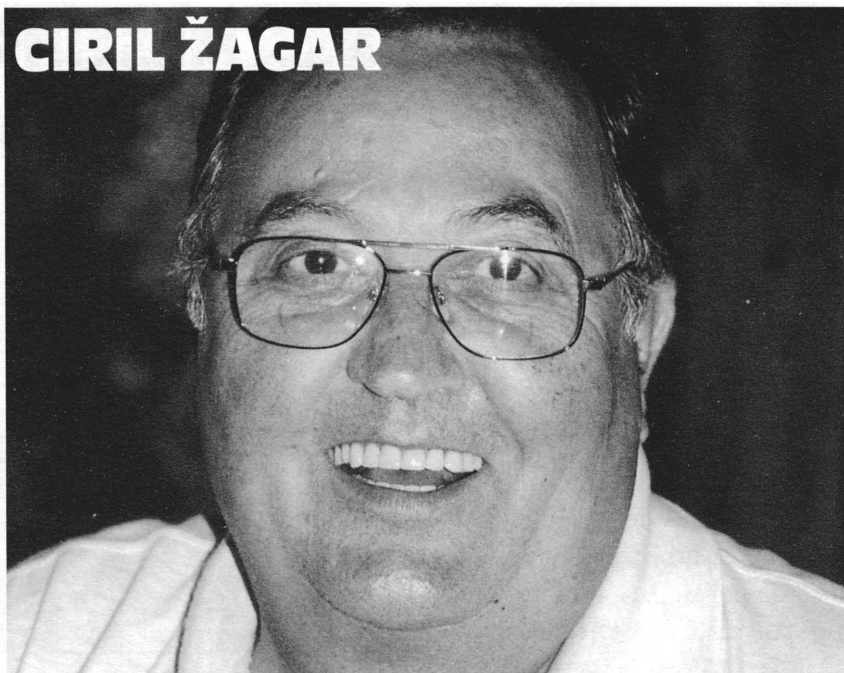
»Po upokojitvi, ki v Nemčiji zaenkrat zahteva starost pri ženskah 63 let in pri moškem 65 let, izgleda pa, da se bo vse skupaj še podaljšalo za dve leti, se imava namen vrniti. To bo čez kakšnih 10 let. V Domžalah imava novo hišo, kamor lahko prideva, zaenkrat pa so v njej podnajemniki. Sin, ki se je s svojo družino popolnoma vživel v tamkajšnje okolje, pa bo pač storil po svoje.« Kako ocenjujeta stanje v Sloveniji, me je še zanimalo. Kar veliko sta imela povedati, tako kritično, kot tudi pohvalno.

»Prvo razočaranje sva doživela takoj pri vstopu, na bencinski črpalki na Jesenicah. Pokvaril se je namreč računalnik in zaradi tega nikakor niso mogli natočiti bencina. Potem sva potrebovala manjšo uslugo v Kliničnem centru, kjer sva neskončno dolgo čakala, kljub temu, da zdravstveno osebe teka gor in dol po hodnikih, učinka pa ni videti, kar naprej

so bili neki sestanki in nato malica. Ljudje pa so samo čakali in čakali. Menita, da bi marsikatero uslugo lahko naredili v Kamniku ali Domžalah, da ne bi bilo treba za vsako malenkost bolnikov pošiljati v Ljubljano. Ne moreta se sprijazniti tudi s tem, da sta za pot od Domžal do Kamnika porabila skoraj celo uro. Pa označbe na cestah. Obiskali so ju znanci iz Nemčije, pa ju zaradi pomanjkljivih označb ob cestah skoraj niso mogli najti. Tunjice pa so zdaj označene kar dobro in vas je kar lepo urejena. Zanima pa ju, kdaj bo proti Slanovcu položen asfalt, da ne bo zaradi nekaj sto metrov makadama treba kar naprej avto prat. Pa tisto brezno na cesti pred Mohtovo hišo bo treba popraviti. Nove velike trgovine so pa lepo urejene, skoraj lepše kot gori pri njih. Le to se sprašujeta, od kod ljudem denar, da lahko kupujejo, ko pa skoraj vse tovarne propadajo. Ljudje po ustanovah in trgovinah so veliko bolj prijazni, kot so bili pred leti.« No ja, sem dejal, počasi pa gremo proti Evropi. Zaželel sem jima še srečno vožnjo nazaj proti Bremnu.

Ivan Nograšek

NAŠI ZDOMCI - CIRIL ŽAGAR

Med letošnjimi počitnicami je rojstno vas Tunjice ponovno obiskal naš rojak Ciril Žagar - Odamov Ciril. To je bil menda njegov že trinajsti obisk, odkar je pred štiridesetimi leti odšel v svet. Ob tej priliki sem ga zaprosil, če bi bil pripravljen kaj povedati za bralce Tunškega glasa in rad mi je ustregel. Pogovarjali smo se še z nekaterimi prijatelji, ob hladnem pivu v gostilni pri Petkovi Nataši. Za začetek sem ga poprosil, naj kar sam kaj pove iz svoje mladosti in spominov. Takole je začel pripovedovati:

»Rodil sem se leta 1938 kot sedmi izmed devetih otrok. Bilo nas je šest bratov in tri sestre, od katerih nas je danes še sedem živih. Po osnovni šoli v Tunjicah sem nekaj let hodil še v takratno nižjo gimnazijo v Kamnik. Ker pa je bila potreba po zaslužku kar velika, sem si kmalu poiskal delo v tekstilni tovarni Svilanit, kjer sem največ delal v obratu tiskarna. Tam smo tiskali različne vzorce in slike na brisače in na drugo blago. Na vojaškem naboru so me rekrutirali v mornarico, ki sem jo v treh letih odslužil na vlačilcu v Tivatu v Boki Kotorški. Ko sem se po odsluženju vojaščini vrnil domov, me je ljubezen zvalila v Ameriko, v bližino mesta Cleveland. Tedaj se je pisalo leto 1964 in je letos to točno 40 let. Jaz se nisem držal znanega pravila, da se gre v Tunce po punce in sem jo šel iskat na drugi konec sveta. Na začetku je bilo kar nekaj težav, nisem znal jezika, za začetek sem delal težka in nerodna dela med gradbeniki. Po nekaj letih pa sem si najel svoje stanovanje in si našel dobro delo v strojni tovarni, kjer izdelujemo opremo in elemente za hidravliko. V tej tovarni delam še sedaj,

čeprav sem uradno že v pokoju. V Ameriki lahko delaš tudi, če si že upokojen, če te le firma rabi in ceni tvoje delo in prakso, ki si si jo skozi leta nabral. Seveda je treba od zaslužka nekaj dati tudi državi. Moja žena je tudi slovenskega rodu. Njeni stari starši so se preselili v Ameriko, njen oče pa je Italijan. Imam sina, starega 33 let in hčerko, staro 30 let. Sin je poročen in ima restavracijo in pizzerijo z 20 zaposlenimi. Imam tudi že vnuke. Hčerka pa še študira zdravstvo in vzgojo otrok s posebnimi potrebami. Z ženo večinoma govoriva slovensko, otroka pa le angleško, sicer ameriško angleščino, ki se od evropske kar precej razlikuje. Moja žena je 10 let mlajša od mene in je zaposlena v trgovini. Sam imam do službe 40 km, kar pa za tamkajšnje razmere ni prav veliko. Bencin je več kot pol cenejši kot v Sloveniji in na uro zaslužim za 40 litrov, v preteklosti pa je bil še bolj poceni. Pokojnine imam 1500 dolarjev na mesec. Letalska karta do Brnika in nazaj pa stane 1150 dolarjev.«

Povprašal sem ga, kako kaj ocenjuje življenje tukaj in v Ameriki. »V Ameriki sem se navadil na

ustaljen red, ki se ne spreminja. Imamo več slovenskih kulturnih društev in ustanov, kjer se dobivamo na prijetnih druženjih in piknikih. V Sloveniji pa imam tudi nekaj dobrih prijateljev, s katerimi se večkrat slišimo po telefonu. Žal pa sem v preteklem letu izgubil gotovo najboljšega prijatelja Toneta Palčiča. Z njim sva si bila dobra vse od otroških let, skozi šolska leta in vse do njegove nenadne in prerane smrti. Vsa leta, odkar izhaja Tunški glas, mi ga je on redno pošiljal. Naj povem, da ga po večkrat preberem. Tukaj pa se je v tem času tudi veliko spremenilo. Zelo rad pridem na obisk in z veseljem poklepetam z znanci, na žalost pa mnogo ta mladih že ne poznam. Največji vtis name pa naredi cvetje, ki visi z vseh balkonov lepo urejenih hiš, tam tega ni veliko. Ni lepih hribov in gora. Te dni sem se peljal na Krvavec, Vršič in Logarsko dolino, povsod so hiše okrašene s cvetjem. To pa je poleg prijateljev nekaj, kar v tujini pogrešam.« Ob slovesu smo Cirilu zaželeli veliko zdravja in da bi še velikokrat obiskal rodne Tunjice.

Ivan Nograšek

ZGODOVINA TUNJIŠKIH DOMAČIJ IN NJIHOVIH PREBIVALCEV – 5 BIRTOVI – DRUŽINA STELE

Steletov rod izvira iz Tunjic pri Kamniku. Prvotni dom Steletovih je bil v hiši, kjer se po domače pravi pri »Šklet«. Pri raziskovanju rodovnika, katerega sem se lotila prva, sem prišla do pomembnih zaključkov, ki potrjujejo mojo domnevo, da so v Tunjicah živele vsaj tri generacije Steletovih še pred sedanjimi živečimi »Birtovimi« v Tunjiški Mlaki. Do tega zaključka sem lahko prišla le zato, ker je tunjiška župnija nastala šele v 19. stoletju. Pred nastankom samostojne župnije so bile Tunjice razdeljene na dve župniji: komendsko in kamniško. Tunjiška Mlaka je spadala pod kamniško župnijo, ostali del Tunjic pa pod komendsko faro. Tudi v Podborštu pri Komendi mi je uspelo izvedeti iz krstnih knjig župnije Komenda, da so se Steleti naselili iz Tunjic, in sicer proti koncu 17. stoletja in tako od naselitve do danes v Podborštu še vedno živijo Steletovi na Škletovi domačiji. Z možem Janezom sva si ogledala obe domačiji, najstarejši deli obeh hiš pričajo o stari zidavi takratnih kmečkih hiš na podeželju. V Tunjicah so Škletovo domačijo predelovali Grkmanovi, vendar je njihova klet prav gotovo še iz časa naših prednikov. Hiša v Podborštu pa je še vedno skoraj v takem stanju, kot so še v njej živeli prvi Steletovi oz. »Škletovi«. Komendski župnik Peter Pavel Glavar je v času svojega službovanja v Komendi vsako leto obiskoval vse hiše svojih faranov. V status animarum je zapisal domače ime vsake hiše in popisal družinske člane.

Stara Birtova hiša

Pri obeh hišah je dosledno zapisal STELLE in nikoli pogovorno »ŠKLE« ali »pri ŠKLET«. Zakaj so Steletovi zapustili hišo v Tunjicah, mi še ni uspelo ugotoviti. V kamniških najstarejših krstnih knjigah (1622-1699) nisem našla nobenega Stelleta, rojenega v Tunjicah ali v Kamniku. Šele v kamniški krstni knjigi iz let 1700-1710 je zaslediti, da sta brata Gregorius in Joannes Stelle rojevala otroke v Tunjiški Mlaki. Priimek Stelle je do srede 19. stoletja v vseh krstnih, poročnih in mrliških knjigah zapisan z dvema l - Stelle. Za pogovorno Škle ali Škletovi je že dr. France Stele zapisal, da so domačini v Tunjicah izgovarjali naš priimek kot Skletovi in sta še vedno obe hiši obdržali to hišno ime.

BIRTOVA HIŠA V TUNJIŠKI MLAKI ŠTEV. 16

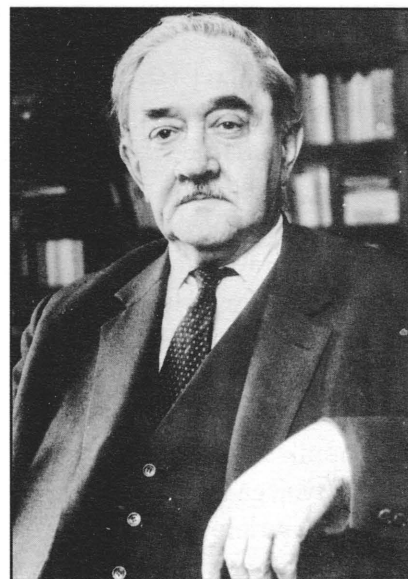
V tej hiši se je rodilo mnogo Steletovih otrok. Nad vhodnimi vrati je bil napis »Bog blagoslovi tvoj prihod in tvojo pot, ko greš od tod«. Birtovi predniki so bili v službi Zapriškega graščaka kot lovci in oskrbniki njihovega posestva. Na Birtovi domačiji je bilo vedno tudi po več lovskih psov. Lov na Kriški planini bi se za gospodarja Miha (okoli leta 1808) skoraj tragično končal, ko ga je napadel medved. Staro hišo so Birtovi podrli leta 1957. Fotografije Steletovih prastaršev ni bilo mogoče dobiti. Spomine na pradedu Tomaža je zapisal njegov vnuk dr. France Stele leta 1939 (»Izročilo Tomaža Stelleta«). Tomaž Stele se je poročil z Marjano Plevel, po domače Belčerjevo iz Oševka pri Kamni-

ku. Hišo in mlin so kasnejši novi lastniki podrli in sezidali novo hišo, v kateri pa Plevelov rod ne živi več. Belčerjev mlin je naslikal g. Polde Mihelič. Stare fotografije o tem rojstnem domu prababice pa mi ni uspelo dobiti. Tomažu se je v zakonu rodilo devet otrok. Najmlajši trije otroci so umrli že v otroški dobi. Tomažev najstarejši sin Ivan je odšel po končani osnovni šoli v Tunjicah v Kamnik, kjer se je izučil za trgovca. Poročil se je s kamniško meščanko in prevzel z ženo Lectarjev dom. Drugi Tomažev sin je prevzel Birtovo domačijo oz. kmetijo. Poročil se je z Jožefo Pavlič - Svetelova iz Podgorja pri Kamniku. Rodilo se jima je šest otrok, vendar je mati kmalu po porodu zadnjega otroka umrla, nekaj mesecev za njo pa še novorojenka. Vdovec Franc je preživljal tri sinove na kmetiji, dva sinova pa sta odraščala pri maminih tetah v Kamniku. Franceta je vzela k sebi teta Svetelova v Podgorje, Matevža pa Mlinarjeva iz Perovega. Hči Marija, por. Jenko, je živela v Ljubljani na Poljanski cesti. Z možem Antonom Jenkom sta imela tri otroke: hčerki Rezo in Olgo ter sina Jožefa. Jožef je odšel v Ameriko, Reza se je poročila z Lumbarjem (znana pevska skupina med obema vojnama - fantje na vasi, to so bili bratje Lumbar). Potomci hčerke Olge, por. Saksida pa še vedno radi prihajajo v kamniški kot. Fotografij stare matere Marije tudi njenemu vnuku ing. Marjanu Saksidu, ki živi v Ljubljani, ni uspelo dobiti. Hči Meta se je poročila v Žeje pri Komendi. Z možem Matevžem Lužarjem sta imela dva otroke. V Žejah živi kar nekaj njenih potomcev: Lužar, Uranič, Repnik... O družini Lužar in njihovih potomcih mi je Cilka Uranič posredovala nekaj zapisov o potomcih

njihovega rodu, vendar fotografij starih staršev nima ohranjenih. Četrty otrok Tomaža in Marjane je bil Jernej Stele. Tako kot njegov stric Matija (roj. 1824) je odšel od doma v Ljubljano. Stric je bil mlinar, vinski trgovec in veletrgovec z moko. V Zalogu je imel mlin, na Ambroževem trgu v Ljubljani gostilno in trgovino »Pri belem konjičku«. Matija je leta 1889 umrl za rakom in je pokopan na ljubljanskih Žalah. Jernej je bil prav tako vinski trgovec v Šiški, Gasilska 3. Tam si je sezidal veliko hišo, gospodarsko poslopje, kleti za vino in hlev za konje. V tej hiši še vedno živita dve njegovi vnučinki Helena in Mija, por. Bizovičar, s potomci. Jernej se je poročil z Marijo Jagodic in sta imela dva otroka: Albina in Heleno. Albina hčerka Metka živi v Ljubljani, Puhova ulica 9. Hči Helena se je poročila z dr. Lovrom Bogatajem. Imela sta pet otrok: Heleno, Mijo, Mihaela, Frančka in Katarino. Sin Mihael je na ljubljanski univerzi študiral gradbeništvo, po vojni pa umrl v Teharjih. Ostali štirje Bogatajevi otroci pa živijo z družinami v Ljubljani. Vsi Steletovi sorodniki so bili z družino Bogataj v stalnem stiku. Predvsem moji starši in dr. France Stele. Jernej je umrl v Šiški. Za njegovim pogrebom so šli Birtovi, Mlinarjevi, Lectarjevi, Fračevi ter še mnogo sorodnikov. Pogrebci so morali v tem času iti peš za krsto od doma v Šiški do pokopališča na ljubljanskih Žalah. Hči Jožefa je bila v Ljubljani na Poljanski cesti gospodinjska pomočnica pri nekem advokatu. Po upokojitvi je nekaj časa živela pri Bogatajevih. Pokopana je na ljubljanskih Žalah v grobu skupaj s svojo sestro Marijo Jenko.

SINOVI BIRTOVEGA GOSPODARJA FRANCETA STELETA

Najstarejši sin France se je rodil v domači hiši. Po smrti njegove matere je devetletnega nečaka vzela v rejo teta Pavličeva, po domače Svetelova v Podgorje. Po končani osnovni šoli je France dokončal gimnazijo v Kranju in nadaljeval študij na Dunaju. V leksikonu Cankarjeve založbe (izdano leta 1988 v Ljubljani) preberemo: Dr. France Stele, sl. umet. zgodovinar, konzervator, kritik in pedagog; posvetil se je predvsem raziskovanju sl. Umetnosti (»Monumenta artis Slovenicae« I-II, »Slikarstvo na Slovenskem od 12. do srede 16. stoletja«, »Oris zgodovine umetnosti pri Slovenicah«, »Umetnost zahodne Evrope«). V Leksikonu so zapisana najpomembnejša dela, s katerimi se je dr. France Stele na področju slovenske umetnostne zgodovine uveljavil v evropski in svetovni javnosti. Mnogo njegovih knjig in razprav je njegovim študentom na fakulteti umetnostne zgodovine še vedno pripomoček pri nji-

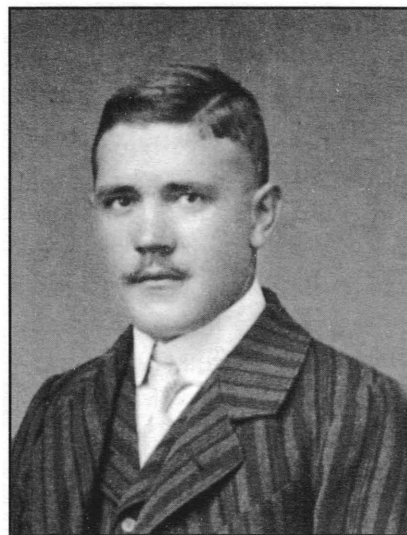

Dr. France Stele (1886–1972)

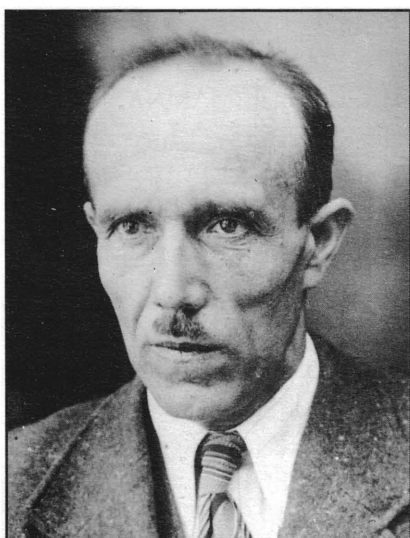

Tone Stele (1888-1915)

hovem študiju. Za Kamničane je njegov »Sodni okraj Kamnik« vzorno dokumentirano delo, v katerem so podrobno zapisani opisi cerkva, njih poslikava in pomembnost v preteklih obdobjih. Birtov France se je v času študija redno ustavljal pri Lectarjevih, ko je šel od doma v Tunjicah na kamniško železniško postajo in obratno. Z mojo staro mamijo Marijo Stele je izmenjal nekaj vljudnostnih besed in če mu je čas dopuščal, je prebiral svoje knjige, ki jih je nosil v svoji zajetni torbi. Janko Stele se ga je spominjal kot redko-besednega, »pustega« bratranca. Meni so kasnejši obiski dr. Franceta Steleta ostali v prijetnem spominu, bili so živahni in prijetni. Z njim so bili mnogokrat njegovi prijatelji, npr. Božidar Jakac z ženo Tatjano, kipar Drago Tršar in še mnogo drugih. Dr. France Stele se je v svojih pripovedovanjih večkrat spominjal prve svetovne vojne, ruske fronte, ujetništva in številnih težav pri povratku. France Stele se je poročil z Melito, roj. Pivec. Imela sta dva otroka: Melito in Franceta. Dedek France bi bil zelo ponosen, ko bi doživel rojstvo svojega pravnuka Franceta petega (Franc V.), ki je hkrati vnuk uglednega novinarja Franceta Steleta. Izredno zanimiv bi bil tudi rodovnik omenjene gospe Melite, roj. Pivec, ki je bila rojena na Dunaju; njen oče je bil general v avstro-ogrski monarhiji. Ni čudno, da se Birtov Peter, sedanji gospodar spominja, da so taščo Franceta Steleta pri Birtovih imenovali »gospa generalica«. Fotografija je bila posneta pred Birtovo domačijo. Hči dr. Franceta Steleta, Melita, se je poročila z dr. Stanetom Možino. Rodil se jima je sin Andrej. Melita je bila tudi umetnostna zgodovinarica, a je žal zelo kmalu umrla.

Jožef Stele, Birtov (1893-1954)

Matevž Stele, Mlinarjev (1889-1966)

Janez Stele, Frač (1891-1962)

Pri raziskovanju rodovnika družine Stele sem se večkrat spomnila nanjo, saj bi mi lahko veliko pomagala pri zapletenem in zahtevnem delu, ki sem se ga lotila. Sin Franceta Steleta, novinar časopisa Ljubljanski dnevnik, se je poročil z Alenko, roj. Kokalj. Zanimiva je fotografija Antona, mlajšega brata dr. Franceta Steleta, ki je padel v prvi svetovni vojni. Fotografijo iz leta 1908 je napravil neznan fotograf v Leobnu. Matevž Stele se je pri Mlinarjevih izučil za mlinarja. Po poroki s sestrično Marijo, roj. Brešar, vdovo Homar (prvi mož je padel v I. svetovni vojni) je na Perovem nadaljeval hišno obrt in obdeloval kmetijo. Z ženo sta imela štiri otroke: Angelo, Heleno, Zefko in sina Niko. Umrl je na Perovem in je pokopan na kamniških Žalah. V hiši živita sedaj le Helena in Angelca, Zefka in Niko sta že pokojna in sta pokopana na kamniških Žalah. Niko je bil samski in z njim je Steletov rod na Perovem ugasnil. Janez Stele se je poročil z Marijo Hlade k Fračevim v Mlako pri Komendi. Imela sta štiri sinove, ki še sedaj živijo v komendski fa-

ri. Najstarejši sin Janez je podedoval Fračev dom in kmetijo. France in Stane sta si sezidala vsak svojo hišo v Gori pri Komendi, najmlajši Maks pa je poročen v Mengšu. Vsi bratje so imeli kar nekaj otrok, tako da se ni bati, da bi Steletov rod Fračevih izumrl. Jožef Stele je prevzel Birtovo domačijo v Tunjicah. Poročil se je z Julijano Grkman, po domače Mlakarjevo. Rodilo se jima je pet sinov. Dva sinova – Jožef in Anton – sta padla v drugi svetovni vojni. Sin Štefan je končal teologijo in je sedaj župnik na Vranji Peči nad Kamnikom, sinova Peter in Janez sta poročena in živita z družinama v Tunjiški Mlaki. Sin Anton (Tone) je bil zelo nadarjen fant. Gimnazijo je obiskoval v Škofovih zavodih v Šentvidu pri Ljubljani. Po končani gimnaziji je hotel nadaljevati študij teologije, vendar so ga vpoklicali v nemško vojsko. Poslali so ga na vzhodno fronto v Rusijo, od koder se ni vrnil. Za njim sta brata in ostali sorodniki poizvedovali več let vendar žal brez uspeha. Še vedno je na spisku pogrešanih vojakov. Toneta se še zelo dobro spominjam, ko je hodil v našo hišo inštruirat moja starejša brata,

Nejca in Janeza, ter njune prijatelje in sošolce. Mojo sestro Adi je imel zelo rad, ji pisal s fronte in poslal celo svojo fotografijo v SS uniformi, na kateri je pisalo: »Tak sem, čeprav ne rad«. Sin Peter Stele, sedanjí gospodar Birtove domačije, se je po tragični smrti svoje mame poročil zelo mlad. Pri hiši so ostali brez gospodinje štiri leta, le občasno sta hodili iz Ljubljane teti Rozi in Olga. Tudi njegova nevesta je bila mlada, ko se je poročila s svojim postavnim, pridnim in poštenim fantom. Mevžarjeva Marija, roj. Koželj, je v zakonu s Petrom rodila devet otrok. Sedem njunih otrok se je poročilo in imajo številčne družine in kar pet jih sedaj živi v Tunjicah. Sin Milan z ženo Barbaro in štirimi otroki je ostal v hiši, kjer tudi ni skrbi, da se Steletov rod pri Birtovih ne bi nadaljeval.

Mija Majcenovič, roj. Stele, Lectarjeva

Pripis: Poleg kar obširnega teksta mi je gospa Mija Majcenovič izročila tudi izrisano rodbinsko drevo, ki se začne okrog leta 1600. Zaradi velikosti ga ne moremo objaviti v Tunškem glasu. Izro-

čila mi je tudi nekaj prepisov krstnih listov otrok, ki so se rodili pri Škletu po letu 1600. Posebno zanimiva se mi zdijo imena botrov. Vsi krsti so opravljeni na isti dan, ko se je otrok rodil v tedanji fari v Komendi.

1.11.1627 je krščena v zakonu rojena CATHARINA, oče STULLE JACOBUS, mati SPELLA, botri STREHO-UZ THOMAS, IRAUSIZHA HELENA.

6.1.1667 je krščen v zakonu rojen WELCHIOR, oče STULE MATTHAEUS, mati MARINA, botri VINO-GRESHEGK MATTHAEUS, KOSERNEZA LUCIA.

12.2.1674 je krščena v zakonu rojena GERTRUDIS, oče STULLE MATTHAEUS, mati MARINA, botri VINO-GRESHEKH MATTHAEUS, KOSERNIZA LUCIA.

5.4.1682 je krščena v zakonu rojena HELENA, oče STELE MATTHAEUS, mati MARINA, botri NAUM MELCHIOR, KOSERNIZA LUCIA.

V zgornjih primerih vidimo, kako je krstitelj v knjigo zapisal priimke tako kot jih je slišal od prisotnih, tudi po domačih hišnih imenih.

Pripis pripravil Ivan Nograšek

Tunjiški cerkveni pevci: Janez Grkman, Terezija Romšak, Peregrina Traven, Mici Koželj, Tomaž Koželj, Jernej Grkman, Matija Romšak, Maks Vrhovnik, Jakob Koželj pred letom 1930.

Rodoslovje, zanimiva tema

V zadnjem času sem spoznal kar nekaj ljudi, ki raziskujejo veje v svojem rodovniku in ki so našli korenine v tunjški fari. Naj omenim posebno aktivni v teh prizadevanjih: upokojeno profesorico Ireno Koželj Levičnik iz Ljubljane in Alenko Pečnikar iz Škofje Loke. Obe vztrajno raziskujeta podatke v knjigah in na mikrofilmih nadškofijskega arhiva v Ljubljani. V njihovih izpiskih sem zasledil podatke, ki skoraj zagotovo zanikajo pripoved v ustnem izročilu, da so štirje bratje Francozi, s priimkom Sedušak, ostali v Tunjicah po dograditvi cerkve. Že prvo leto gradnje cerkve v Tunjicah zasledimo podatke, da je bilo novorojenki Marii Koschel krstna botra Maria (Paolo) Sedushak. Lahko, da so bratje Sedušak ali Sedushag res prišli iz Francije, vendar se je to moralo zgoditi že pred gradnjo cerkve v Tunjicah, ki so jo pričeli graditi leta 1763. Mogoče pa bomo kdaj našli še kakšne druge podatke, ki bodo zgodovino še bolje pojasnili.

Izpisek iz knjige rojstev:

Novorojenka: Maria Koschel, rojena 3. novembra 1764

Starši: oče Mathias Koschel, mati Agnetis, rojena Mrakin (Mrazin?)

Botra: Luca Jerovshek in Maria (Paolo) **Sedushak**

Kraj: Tainitz

Novorojenka: Margaritha Koschel, rojena 27. aprila 1776

Starši: oče Mathia Koschel, mati Agnetis, rojena (Antony) Smeti

Botra: Gregorio **Sedushag** in Maria (Luca) Verovshek

Kraj: Tainitz na Mlakah 7

Novorojenka: Maria Koschel, rojena 19. avgusta 1776

Starši: oče Mathias Koschel, mati Agnetis, rojena Sucuschin ?

Botra: Luca Jerovshek in Maria (Pauli) **Seduschak**

Kraj: Tainitz

Novorojenec: Jacobus Koschel, rojen 24. julija 1773

Starši: oče Mathia Koschel, mati Agnetis, rojena (Andrea) Mrak (Hrak?)

Botra: Paulo **Sedushak** in Maria (Luca) Veroushek

Kraj: Tainitz

Novorojenec: Gregorius Koschel, rojen 9. januarja 1779

Starši: oče Mathia Koschel, mati Agneta, rojena Mrak

Botra: Paulo **Sedushag** in Maria (Luca) Verousheg

Kraj: Tainitz na Mlakah

Novorojenec: Joanes Koschel, rojen 24. junija 1781

Starši: oče Mathia Koschel, mati Ursula (Josephi) Virovshek

Botra: Gregorio **Sedushak** in Ursula (Josephi) Viroushek

Kraj: Tainitz na Mlakah

Ivan Nograšek

MLADOSTNI SPOMINI NA TUNJICE IN TAKRATNEGA ŽUPNIKA JAKOBA RAZBORŠKA

Moji spomini segajo v Tunjice, ko sem bil star 9 let. Gospod župnik Jakob Razboršek je bil kot mlad kaplan prvo leto na Šutni v Kamniku, ko je bil dekan v Kamniku kanonik Ivan Lavrenčič. Leta 1912 je g. Razboršek dobil župnišče Tunjice in tam je bil vse do 1938 leta, ko je bil upokojen. V pokoju je živel najprej v Lahovčah, potem pa na Britofu pri Kranju

do svoje smrti 1967 in je pokopan v vasi Predoslje. Grob je ob zidu za apsidno cerkve. To vem, ker mi je povedal moj sošolec iz gimnazije, g. Bogo Škerlavaj, upokojeni župnik, ki je bil kot župnik v Šmartnem pod Šmarno goro. Danes je že 91 let star in kot upokojeni župnik še vedno mašuje vsak dan ob 10. uri v Uršulinski cerki v Ljubljani. Ko je umrl g. Razbor-

šek v Britofu, je bil g. Škerlavaj župnik v Predosljah in ta mi je povedal vse o g. Razboršku. Vrnimo se nazaj v Kamnik. Moja mama je po starem očetu Martinu Novaku, nadpoštarjem v Kamniku, prevzela čebele in čebelnjak na Šutni 33. Oče je poznal g. Razborška že takrat, ko je bil aktivni živinozdravnik in je hodil k župniku v Tunjice zaradi živine. Vem, da je bil g. Razboršek rojen na Čemšeniku 1876. leta. Gimnazijo je končal na klasični gimnaziji v Ljubljani. Njegovi sošolci so bili potem znani javni intelektualci, med njimi sta bila najbolj znana prim.

dr. Franc Derganc, šef kirurgije Deželne bolnišnice v Ljubljani in profesor medicinske fakultete dr. Alfred Šerko. Ko so praznovali 30-letnico mature, je tunjški župnik povabil vse sošolce v Tunjice na kosilo, potem pa jih je pripeljal k mojemu očetu na ogled Zbirke. V spominski knjigi sem našel podpise teh maturantov. Župnik pa je bil odličen sadjar in čebelar. Moja mama ga je prosila, da ji pomaga pri negi čebel in župnik je hodil leta in leta urejevati panje. Spominjam se, ko so »vrčali« med. Takrat je bila na polju v Podgorju še sejana ajda in eno leto je bilo toliko medu, da sem kot mladenič moral dvakrat oditi v trgovino Klemenčič, da so ves med podeli v steklene posode. Ker pa je bil čebelnjak velik, je župnik pripeljal vsako leto vsaj 10 panjev Znidaršičev na pašo v mamin čebelnjak. To so tako lepi spomini, da jih človek še v visoki starosti ne pozabi. Večkrat sem kot fant šel v čebelnjak in gledal, kako g. župnik urejuje satovje, lovi matice in čisti panje. Čebele so ga pikale, ampak on je takoj prijel za želo, ki se je videlo v koži in ga izruval in ni dobil nobenih oteklin. Bil je izredno delaven, opravljal je kmečka dela kot pravi poljedelec. Moj oče in mama pa sta se župnika spomnila vsako leto za njegov god, ki je 25. julija (sv. Jakob). Takrat smo vsi odšli peš skozi zaprške in tunjške gozdove do župnišča v Tunjicah, kjer je sestra Mica Razboršek pripravila izredno okusno pojedino. Drugi dan so Tunjice praznovale sv. Ano. Naše pohode k župniku Razboršku imam prvič fotografirane pred župniščem že leta 1925. Potem so slike iz leta 1936 in 1937. Drugo leto pa je župnik že odšel iz Tunjic. Vem pa, da je bil Razboršek v šoli zelo strog in da je še uporabljal vzgoj-

Pred cerkvijo v Tunjicah 25. julija 1925. Stoje: Tilka Sadnikar, Jaki Božič, pater Hadrijan, Stanko Hočever, apotekar, župnik Jakob Razboršek, sede: Josip N. Sadnikar, Mito, stara mama Štefka, Anica Hočever in Niko.

no palico in če je učenec grdo pisal, mu jih je s palico naložil tako, da si je vsak dobro zapomnil. Kot izvrsten sadjar je svetoval domačinom, na kateri zemlji morajo saditi jabolka, češnje in češplje. Kar sam je hodil po domačijah in cepil sadje. Par let za tem so imeli Tunjičani že prvovrstno sadje, ki so ga ženske nosile prodajat v Kamnik in Ljubljano. V Ljubljani so Ljubljančani tako dobro poznali tunjško sadje, da so vedno spraševali, kje so Tunjičani z odličnimi sortami sadja. G. Razboršek pa je bil po karakterju konzervativen. V Tunjice so prišle učiteljice, ki so hotele, da se učenci udeležujejo tudi z uprizoritvami iger na prostem. Spominjam se, kako so uprizorili igro »Miklova Zala«. Župniku ni bilo všeč in vedno je rekel, kmetje se morajo prvo brigati za zemljo, potem šele za igre in ostale prireditve. Obisk Tunjic mi je ostal še od mladih nog v spominu in tako tudi v moji visoki starosti vsako leto grem na dan sv. Ane k maši v ta kraj, po maši pa

na dobro kosilo k »Slanovcu«. Gospod Razboršek je že davno umrl, v Tunjicah pa je še ostal znan tudi pri sedanji generaciji kot strog fajmošter in odličen gospodar, sadjar in čebelar, ki je za farane napravil veliko dobrega. Naj bo ta zapis spomin na njega kot velikega župnika, sadjarja, čebelarja in svetovalca faranov za boljše življenje v lepih Tunjicah z baročno cerkvijo sv. Ane in prelepo okolico pod kamniškimi planinami.

Dr. Niko Sadnikar

Dan pred Sv. Ano, 1937.

NEKDANJI DOLINCI

Stojijo: Lanišek Cilka, Zg. Dolenčev Joža, Zg. Laniškov Janez, Cerjev Tone, Sp. Laniškov Jernej; sedimo: Zg. Dolenčeva Neža s hčerko Marico, Sp. Laniškova Nežka, Cerjeva Mici, Zg. Laniškova Rozka, Cerjeva Anica in Zg. Laniškova Angela.

Ta slika je nastala že kar davnega leta 1942 čisto po naključju. V tem letu se je ženil oz. poročil Janez Kočar, sp. Dolenčev s Senčevno Tončko iz Oševce. Bilo je vse pripravljeno za poroko in ohcet kot se je takrat spodobilo. Tudi fotografa so imeli naprošenega, to

je bil gospod Aparnik iz Kamnika. Zapletlo pa se je ravno konec tedna, bilo je po Veliki noči, datuma se pa ne spomnim. Bili smo že eno leto v drugi svetovni vojni, ko so Nemci zaprli ali odselili izobražene ljudi, duhovnike, učitelje. Takrat so odpeljali tudi župnika iz

Tunjic, zato se Dolenčeva to soboto nista mogla poročiti. Fotograf pa je prišel, kot so se zmenili. Ker takrat še ni bilo telefona in ne avtomobilov, ni bilo mogoče hitro obvestiti. Gospod Aparnik je prišel s kolesom v Laniše. Ker z ohcetjo ni bilo nič, je prišel k spodnjemu Lanišku, saj so se z mamo poznali. Da ni prišel čisto zastonj, smo se dolinci, kar nas je bilo doma hitro zbrali. Zbrali smo se pri Cerju. Namestil nas je pri gospodarskem poslopu.

Jernej Lanišek in Cerjev Tone sta padla še istega leta meseca avgusta v partizanih. Od vseh ostalih smo živi še trije: Dolenčev Jože, Cilka Lanišek in Nežka Lanišek. Tudi Marica v maminem naročju še živi v Kokri. Na sliki pa manjka Janez Pregled, Zg. Dolenčev, bil je vedno med nami, saj je rad zaigral harmoniko, čeprav se je šele učil. Ostali smo se učili plesati in tako so nam minevali nedeljski popoldnevi, ki so bili vedno prekratki. Da je dolincem prav fletno, so nam zmeraj govorili favšarji.

Nežka

Matijevi kelnerji: Strehova Micka, Matijeva Pepa, Petkova, Malezjeva, Matijev Stanko, Gmajnarjev Fortunat, Sitarjev Peter, Pucinov Andrej, Matijev Lojze.

Umor v Tunjicah pred sodiščem: Vomberger 20 let, Hafner 10 let

Ljubljana, 26. maja

Vsa širša kamniška okolica se je močno zanimala za kazensko razpravo, ki se je danes opoldne pričela pred velikim senatom proti 32-letnemu, oženjenemu posestniku Antonu Vombergerju iz Tunjic in proti 28-letnemu čevljar-skemu mojstru Avgustu Hafnerju, doma iz Podboršta. V dvorani je bilo mnogo domačinov iz krajev obeh obtožencev. Pač jim je deževen dan nudil priliko, da so prišli v Ljubljano, ker so poljska dela otežkočena zaradi nalivov.

Državni tožilec dr. Hinko Lučovnik je oba obtožil, da sta 28. aprila lani ponoči skupno z Ivanom Košnikom po zrelem preudarku in iz koristoljublja zadušila 73-letno gospodinjno in posestnico Ivano Rakefovo v Tunjiški Mlaki, tako da sta ji tiščala nos in usta.

Obtožnica navaja:

Dne 29. aprila 1932, so našli Ivano Rakefovo mrtvo na njenem ležišču v gostilni. Ker je bila že 73 let stara in bolehnna, so prvotno smatrali, da je Rakefova umrla naravne smrti ter je bila nato po mrliškem ogledu pokopana. Kmalu pa so se začele širiti govorice, da Rakefova ni umrla naravne smrti, temveč da je bila zahrbtno umorjena.

Preklici v časopisih

Obtoženi Anton Vomberger je prijel razširjevalce teh vesti in jih celo prisilil, da so podali preklicno izjavo v dnevnikih časopisih.

Umor v Tunjicah pred sodiščem: ...

Vomberger 20 let, Hafner 10 let

Ljubljana, 26. maja.

Vsa širša kamniška okolica se je močno zanimala za kazensko razpravo, ki se je danes opoldne pričela pred velikim senatom proti 32-letnemu, oženjenemu posestniku Antonu Vombergerju iz Tunjic in proti 28-letnemu oženjenemu čevljar-skemu mojstru Avgustu Hafnerju, doma iz Podboršta. V dvorani je mnogo domačinov iz krajev obeh obtožencev. Pač jim je deževen dan nudil priliko, da so prišli v Ljubljano, ker so poljska dela otežkočena zaradi nalivov.

Državni tožilec dr. Hinko Lučovnik je oba obtožil, da sta 28. aprila lani ponoči skupno z Ivanom Košnikom po zrelem preudarku in iz koristoljublja zadušila 73-letno gostilničarko in posestnico Ivano Rakefovo v Tunjiški Mlaki, tako da sta ji tiščala nos in usta.

Obtožnica navaja:

Dne 29. aprila 1932 so našli Ivano Rakefovo mrtvo na njenem ležišču v gostilni. Ker je bila že 73 let stara in bolehnna, so prvotno smatrali, da je Rakefova umrla naravne smrti ter je bila nato po mrliškem ogledu pokopana. Kmalu pa so se začele

zapisnik, ki je bil sestavljen pred preiskovalnim sodnikom in v katerem je podal Vomberger vse podrobne podatke o priložnosti umora Rakefove. Vomberger je namreč tudi izjavil, da je bil umor pri umoru Rakefove, ki je bil umor dogovorjen. Pozneje je dobil od sodišča tudi knjižico za 13.000 Din. Hafner je obtoženi odgovoril, da bo z njim prav tako naredil, kar bo obtoženo mišle gledat, kaj sta Hafner in Vomberger opravila. »Res je odprli vrata, potem pa ...«

mirno zaspal.

Drugo jutro je bil na dvorišču. Zena in neki vaščan sta šele opazila, da je teta mrtva.

Predsednik: »Ali vas ni nič skrbelo, če bo vse pravilno urejeno, da vas ne bi mogli sumiti?«

Obtoženec: »Košnik mi je rekel, da bosta že sama vse dobro opravila.«

Hafnerjev zagovor:

Drugi obtoženec je prav tako obirno in mirno pripovedoval, kako ga je prvi nagovarjal, da bi teta spravil s sveta. Obljuboval mu je lepo nagra-

Stroške je kril obtoženec. Kljub temu govorice niso ponehale. Splošen sum je zbudilo zlasti dejstvo, da je drugi obtoženec, Avgust Hafner, prejel od prvega večje denarne vsote in da se je Hafner sam bahal po gostilnah, koliko lahko dobi denarja od prvega.

Aretacija in priznanje

Te govorice so naposled orožnikom dale povod, da so aretirali oba obtoženca. Po daljšem oklepanju sta priznala sodelovanje pri umoru Rakefove. Ivana Košnika, ki je znan kriminalen tip, orožniki niso mogli izslediti, ker je najbrž pobegnil čez mejo.

Obtožnica nato pripoveduje, da je bil prvi obtoženec nečak pokojne Ivane Rakefove, ki ga je pred sedmimi leti vzela za svojega. Namenila mu je po smrti zapustiti vso svojo imovino. Obtoženec, očitno pohlepen po denarju, je znal pripraviti svojo teto, da je napravila oporoko, s katero je njega postavila za glavnega dediča. Zadnji čas je prišlo med teto in nečakom do prepira.

Rakefova je izjavljala, da zato obtoženi Vomberger ne bo glavni in edini dedič. To je bil povod, da je sklenil se na vsak način iznebiti svoje tete. Stopil je v stike z Avgustom Hafnerjem in mu obljubil visoko nagrado, če sam odstrani teto ali pa dobi kako drugo osebo. Drugi obtoženec je kasneje našel Ivana Košnika, starega znanca iz ljubljanskih zaporov in tihotapca. Obtožnica omenja nato, da je bil umor ponoči izvršen.

Zavaroval za 20.000 din

Obtožnica končuje: Značilno za skrajno propadlo mentaliteto prvega obdolženca je zlasti dejstvo, da je v svojem nenasitnem pohlepu po denarju zavaroval svojo teto za večjo vsoto, pri čemer mu je bil vesten posredovalec drugi obtoženec.

Na današnji razpravi je senatni predsednik v. sodni svetnik g. Anton Mladič iz zapisnikov navajal, da je bila Ivana Rakefova zavarovana pri Vzajemni pomoči za 20.000 din na ime Avgusta Hafnerja.

Vombergerjev zagovor

Prvi obtoženec, Anton Vomberger, je visoke postave, močno bledega obraza in črno oblečen. Drugi, Avgust Hafner, je prav tako blede, a nizke postave in oblečen v svetlo-črtano obleko. Oba gledata brezizrazno pred se.

Oba se danes zagovarjata prav tako kot pred preiskovalnim sodnikom.

»No, Vomberger, kako se zagovarjate?« je povzel predsednik in nadaljeval: »Vstanite! Povejte vse po resnici, kakor je bilo!«

»Stvar je bila taka!« je vstal prvi obtoženec in pristopil k mizi nadaljujoč: »Jaz nisem bil s Košnikom v nobeni zvezi. Tisto noč sem šel res doli, odprl njima vrata. Košnik je čevlje sezul. Oba sama sta vse opravila pri teti, jaz nisem bil zraven.«

Predsednik: »Sami ste tudi opravili!«

Obtoženec: »Hafner vse dobro ve. Jaz tega ne pripoznam.«

Predsednik: »Kdo si je izmislil? Hafner ali vi?«

Obtoženec: »Najprej Hafner. Večkrat sva govorila o njej, ker je bil na njo jezen zaradi enega ponarejenega bankovca. Tega je hotel pri njej zamenjati, pa ga je ovadila in je dobil osem mesecev. Potem mi je Hafner dejal, da ve za enega, ki bo vse lepo napravil. Košnika nisem poznal. Jaz sploh nisem bil zraven!«

Mudilo se mu je

Predsednik: »Zakaj se je vam, za božjo voljo, tako mudilo spraviti teto s sveta? Teta je napravila za vas ugodno oporoko in je vam zdravnik dr. Polec sam rekel, da bo tetina živela samo še dva do tri mesece.«

Obtoženec: »Sem mehkega srca in me lahko vsak zapelje. Meni je sedaj žal in obžalujem.«

Državni tožilec: »Tako mehkega srca, da ste še strup iskali!«

Senatni predsednik je nato začel čitati obširen zapisnik, ki je bil sestavljen pred preiskovalnim sodnikom in v katerem je podal Vomberger vse podrobnosti, kako je prišlo do umora Rakefove. Vomberger odklanja vsako dejansko udeležbo pri umoru, prizna pa, da je bil umor dogovorjen. Pozneje je dal Hafnerju hranilno knjižico za 13.000 din. Hafner mu je grozil, da bo z njim prav tako naredil kot s teto. Obtoženec ni šel gledat, kaj sta Hafner in Košnik napravila. Res je odprl vrata, potem pa šel v sobo in mirno zaspal.

Drugo jutro je bil na dvorišču. Žena in neki vaščan sta šele opazila, da je tetina mrtva.

Predsednik: »Ali vas ni nič skrbelo, če bo vse pravilno urejeno, da vas ne bi mogli sumiti?«

Obtoženec: »Košnik mi je rekel, da bosta že sama vse dobro opravila.«

Hafnerjev zagovor:

Drugi obtoženec je prav tako obširno in mirno pripovedoval, kako ga je prvi nagovarjal, da bi teto spravil s sveta. Obljubljal mu je lepo nagrado. Omenil mu je, da ve za nekoga, ki bo to delo naglo izvršil in ne bo nihče njegova sumil. Nadaljeval je: »Sestali smo se in se seznanili. Košnik je pristavil: »Za nekaj denarja naredim vse.« Vomberger je bil tega vesel, toda odklonil je vsako odgovornost. Jaz sem mu branil, pa je Vomberger odgovoril: »Hudiča! Sem bil žandarm in se bom znal dobro zagovarjati.«

Hafner je nato na dolgo opisal dogodek usodne noči. Vomberger se je tudi bahal okrog: »Teta ima denarja kot čepin!«

ger se je tudi bahal okrog: »Teta ima denarja kot čepin!«

Točna napoved smrti

Zasliševanje obtožencev je trajalo dve uri. Pozvane so bile nato v dvorano štiri prič, ki so izpovedale le nebstvene okoliščine. Župan Jože Stele je povedal, kako je napravila Rakefova oporoko in da se je zadnja leta večkrat jezila nad nečakom, ker je pijančeval. Predsednik g. Anton Mladič je nato čital izpovedbe mnogih prič, zaslišanih v preiskavi.

Zdravnik v Kamniku dr. Julij Polec je bil domači zdravnik Rakefove, ki je bolehal za vodenico. Povedal je nečaku, da utegne tetina umreti v dveh ali treh mesecih. Pozneje ob priliki zapuščinske razprave v Kamniku ga je vprašal: »Ali je tetina težko umrla? Ali je imela smrtne boje?« Odvrnil je: »Ne vem. Zjutraj sem jo našel mrtvo.« Vomberger je še pristavil: »Točno ste napovedali smrt tete. Samo za par dni ste se zmotili.« Rakefova je bila tako slaba, treba je bilo samo malo suniti in je bilo po njej.

Na podlagi oporoke je sprva kamniško sodišče prisodilo glavni del premoženja Rakefove prvemu obtožencu. Ko je bil pa aretiran, so njegovi bratje zahtevali obnovo zapuščinskega postopanja in so se pogojno prijaviли za dediče. Premoženje je cenjeno za 74.000 din.

Državni tožilec dr. Lučovnik je poudarjal, da je pri nas prav redko sličen kriminalni primer, da je treba take izrastke v našem narodu odpraviti s strogimi in ostrašilnimi kaznimi.

Branilca dr. Suyer za prvega in dr. Milan Lemež za drugega sta navajala vse razbremenilne okoliščine v prilogi svojih branjenec

in pledirala za milo sodbo.

Sodba

Po daljšem posvetovanju je predsednik ob 4.15 uri objavil sodbo:

Anton Vomberger in Avgust Hafner sta kriva, da sta zavedla Ivana Košnika k umoru Ivane Rakefove in sta pri umoru indirektno sodelovala, v prvi vrsti Vomberger ter se obsodita Anton Vomberger na 20 let robije in Avgust Hafner na 10 let robije, oba

v trajno izgubo častnih državljan-
skih pravic.

Sodba je na oba močno vplivala in so jima pritekale solze. Razprava je trajala štiri ure in pol. Obsojenca sta si pridržala rok za priziv.

PREKLETSTVO NAD KRTOVIMI

Če pogledamo kroniko Krtove rodbine ugotovimo, da so tragedije in nesreče nenehno udarjale to hišo, dokler rod s priimkom Krt ni dokončno izginil. Prvič zasledimo podatek, da se je Anton Krt, rojen 10. julija 1851, kasneje neznan kje izgubil. Druga nesreča se je zgodila 14. avgusta 1907, ko je Marija Krt, rojena 1873, padla v prepad na planini v Jerasovih grabnih in se ubila. To je bila teta od Franceta, zadnjega gospodarja. Tretjič je prišla nenadna smrt po starega očeta od Franceta, le mesec dni zatem, 15. septembra 1907. Zapisano je, da je od kapi zadet umrl na planini. Francetova mati Marjeta Krt, rojena Goltez 8. julija 1885, se je zbodla v nogo s češpljevo vejo, zaradi zastrupitve krvi je umrla 24. junija 1915, stara še ne 30 let. France je tedaj imel 8 mesecev, zato je moral v rejo k teti na Vrhpolje. Francetov oče Janez Krt, rojen 27. oktobra 1866, je umrl skrivnostne nasilne smrti. Ker je živel sam, so ga našli 27. januarja 1921. Domnevno naj bi bil umorjen že na božični večer. Pred tem naj bi prodal par volov in nekdo naj bi se polakomnil izkupička. Njegovo truplo je bilo ob najdbi že močno obžrto od sesradanih mačkov. Leta 1938 pa je požar uničil gospodarsko poslopje. Vzrok požara ni bil ugotovljen, sumilo pa se je, da je bil podtaknjen. France, ki je bil te-

daj gospodar, je posekal gozd in obnovil poslopje, več lesa je menda tudi prodal in kupil kamion. Med drugo svetovno vojno pa je bil po pripovedovanju starejših

ljudi France strahotno mučen do smrti na Prgozdnikovi in Pehkaževi kmetiji pod sv. Ambrožem. Šestdeset let je bil pokopan za plotom na pašniku. Letos pa so bili posmrtni ostanki preneseni na tunjiško pokopališče.

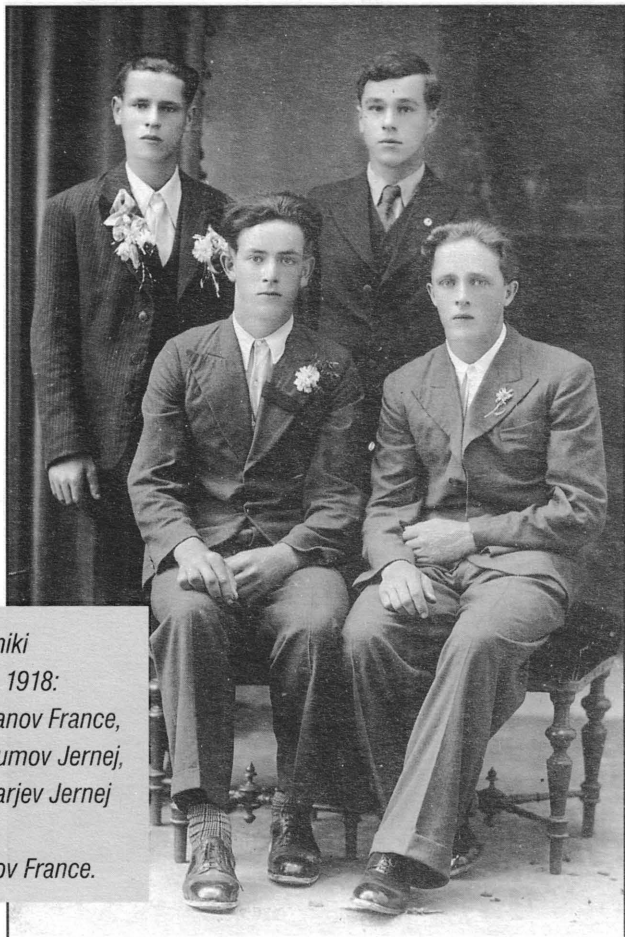
Ivan Nograšek

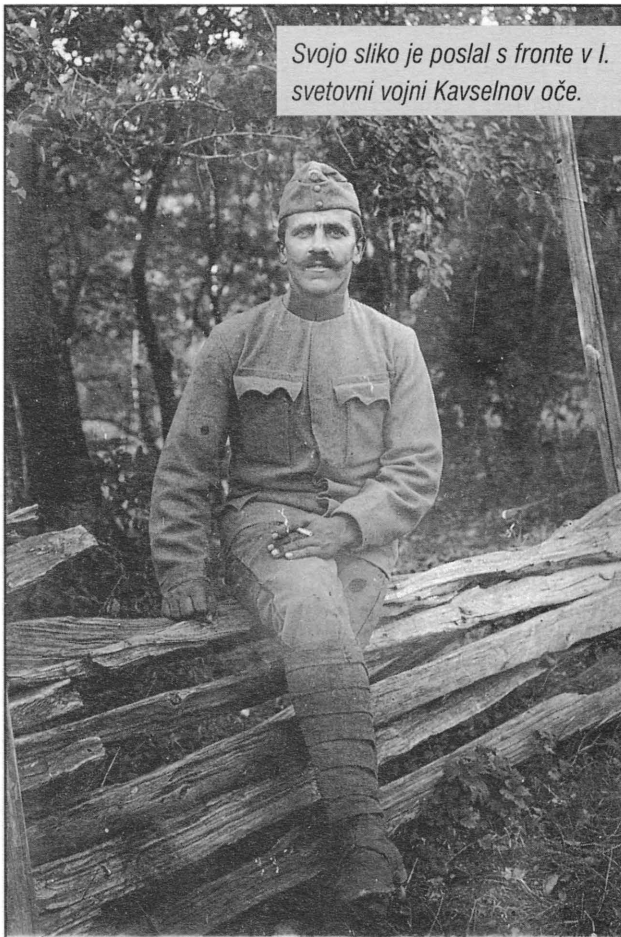
Kavseljnov Ciril in Krtov France

STARE FOTOGRAFIJE

Tunški igralci igre Domen

*Naborniki
letnika 1918:
sp. Žganov France,
zg. Naumov Jernej,
zg. Sitarjev Jernej
in
Žerjavov France.*

*Svojo sliko je poslal s fronte v I.
svetovni vojni Kavselnov oče.*

91 let Ivane Zobavnik – Zoklarjeve Johance

Nekoliko pozno, saj je že lansko leto praznovala svojo 90-letnico, predstavljamo Ivano Zobavnik, ki živi na Žalah v Kamniku. Sama je takole nanizala svojo življenjsko zgodbo.

»Izhajam iz poznane Zoklarjeve družine v Tunjicah. Bilo nas je enajst otrok, jaz sem bila druga po vrsti. Sedaj živimo še štirje, dve sestri in dva brata.

Že kot otroci smo morali pridno delati: pleti, okopavati, pobirati sadje, delati butare, grabiti listje, pa tudi drugam smo morali hoditi v »tabrh«. Posebno pletiti po košnji in mlačvi smo se hodi kopat v Tunjščico, v »tonf«, kjer je bilo zelo toplo.

Sestra Micka, ki je bila najstarejša, ni hotela hoditi sama v šolo, zato sem morala jaz z njo. Nekoč, pred poukom, nas je učil župnik Razboršek, sem pogledala nazaj, pa me je videl in mi zavil glavo naprej, da naj gledam naprej in poslušam, saj takrat še nisem vedela, kako je v šoli. Bevšekovo Ano pa je nekoč tako tepel, ker ni znala, da smo vsi otroci v šoli jokali. Do nas otrok je bil zelo hudoben.

Na otroška leta imam lepe spomine na rodni kraj. Spominjam se, da nam je otrokom Uborhov Nace naredil leseno kolo, da smo se lahko vozili po ravnem. Naredil nam je tudi lesene keglje, da smo se ob nedeljah igrali. Seveda smo vedno šli k nedeljski maši in ko smo prišli domov, smo morali obnoviti pridigo, da nismo »zizjali« naokoli, kot je imel navado povedat oče. Nismo ga smeli tako klicati, ampak »Mirček«. Spominjam se, da mu je eden od otrok tako rekel, pa ga je posadil na omaro in ga pustil tako dolgo tam gori, da mu je rekel Mirček. Sicer

pa je bil dober do nas. Veliko je delal, da smo otroci vedno imeli kruh.

Božja volja je bila, da niso po vsem Kamniku pobrali zvonov za topovske krogle. Naj povem, da so pred nesrečo prišli Nemci in grozili očetu in družini, da bodo vse pobili, če oče ne bo snel zvonov z zvonika. Tako so se zvonovi ohranili še do danes.

V začetku vojne se je oče vračal s kolesom domov, ker pa ga

Mama praznuje devetdeset let. Ob njej hči Marinka in sestra Marjana.

Mama Ivana in hči Ivanka, ki skrbi zanjo.

dolgo časa ni bilo, ga je šla mama čakati v Škripavc. Takrat pa je nekaj zaropotalo in smo šli gledat, kaj je. Oče je ležal na tleh z veliko rano na glavi. Odpeljali so ga na Golnik, kjer je ostal 30 dni. Hodila sem ga hraniti na Golnik. Bil je vseskozi v nezavesti in po 17 dneh je bil še vedno takšen. Po enem mesecu se je oče prebudil iz nezavesti in sam prišel peš domov v Tunjice.

Poročila sem se na Žale, kjer sva z možem imela pet otrok. Tudi tu je bilo življenje težko, saj sem morala veliko delat. Spominjam se, da sem nekoč pokosila skoraj cele Poljane, ker je bil mož takrat vpoklican na orožne vaje v Bosno za dva meseca. Prav tako sem morala drugim odslužiti z delom, da so mi zorali njivo ali pa kaj pripeljali s konji, ker drugega

prevoza takrat ni bilo, denarja pa tudi ne.

Sedaj živim skupaj s hčerko Ivo, ki skrbi zame, saj po zlomu kolka nikakor ne morem več skrbeti sama zase.«

Ivani želimo, da bi kmalu okrevala in da bi še dolgo živela med svojimi na prelepem gričku nad Kamnikom.

BABIŠTVO NA LOŠKEM

Iz knjige Toneta Koširja povzemamo odlomek, ki opisuje našo rojakinjo Zoklarjevo Cilko. Bila je babica.

Prvo leto je vpisana s priimkom Režun. Rojena je bila v Tunjicah pri Kamniku leta 1914. Tudi njena mama je bila babica, tri sestre pa medicinske sestre. Še mlada je šla od doma in se zaposlila v tovarni v Kranju. Proti koncu druge svetovne vojne je šla v babiško šolo, po diplomi pa se je zaposlila v jeseniški bolnišnici, tam je delala tudi na terenu. Nekaj let je bila zaposlena v ptujski bolnišnici, leta 1951 pa se je javila na razpis za babico v Gorenji vasi. Stanovala je pri Anškovem Lojzu. Prva leta se je na obiske vozila s kolesom, sredi petdesetih pa je dobila službeni moped, s katerim se je vozila vse do upokojitve. Ob nesreči, ko je padla pri prenosu porodnice v rešilni avto, si je poškodovala hrbtenico in se dolgo zdravila; ostale so ji posledice, zaradi katerih se je morala konec leta 1968 invalidsko upokojiti. V Gorenji vasi je zgradila hišo, v kateri je živela s sinom in sestro. Zgodilo se je, da se nosečnica v sili zatekla k babici domov in je rodila kar tam. Bila je zelo energična in rada je povedala kaj zanimivega. Po upokojitvi se je preselila domov v Tunjice,

kjer je skrbela za ostarelega očeta. S sinom sta zgradila hišo v Mekinjah pri Kamniku, kjer je živele še blizu dvajset let. Nekaj let je kot medicinska sestra honorarno delala v kamniškem domu upokojencev. Rada je pomagala sestri na bližnji kmetiji. Zadnje dve leti je bila v domžalskem domu upokojencev, kjer je leta 1992 umrla. Delala je tudi v posvetovalnici za nosečnice. Govorila je na fanta in bila zelo močna. Če se je nosečnica obotavljala splezati na preiskovalno mizo, jo je vzdignila in položila nanjo. Rada je videla, da so ženske rojevale doma, saj so kmetice morale v porodnišnici plačati. Čeprav se je nosečnico v šestdesetih letih v posvetovalnici že nagovarjalo, naj rodi v bolnici in je dobila napotnico ter nalog za prevoz, je šla Cilka za njo v čakalnico in ji predlagala, naj kar njo pokličejo, ko bo treba in bo prišla ter pomagala doma, da bo vse v redu. Babiško šolo je končala leta 1945. Njen teren je obsegal celotno območje zdravstvene postaje Gorenja vas razen vasi, ki so spadale pod Novo in Staro Oselico ter Leskovo, kjer so imeli svojo

babico, na Fužine pa so klicali žirovsko. Občasno so jo klicali tudi v ta del Poljanske doline. S prihodom Milke Čeferin, kasneje Ferlan, sta teren razdelili tako, da je Cilka zadržala večji del Gorenje vasi, Lučine, Poljane in Javorje.

Letos umrli župnik Vinko Klemenc.

Praznovali so:

90 let, 1913-2003

Ivana Zobavnik (Praznovala je že lansko leto, pa smo jo žal zgrešili.)

80 let, 1924-2004

Ana Goltez
Marija Zobavnik
Zofija Vrhovnik
Jožef Sedušak

70 let, 1934-2004

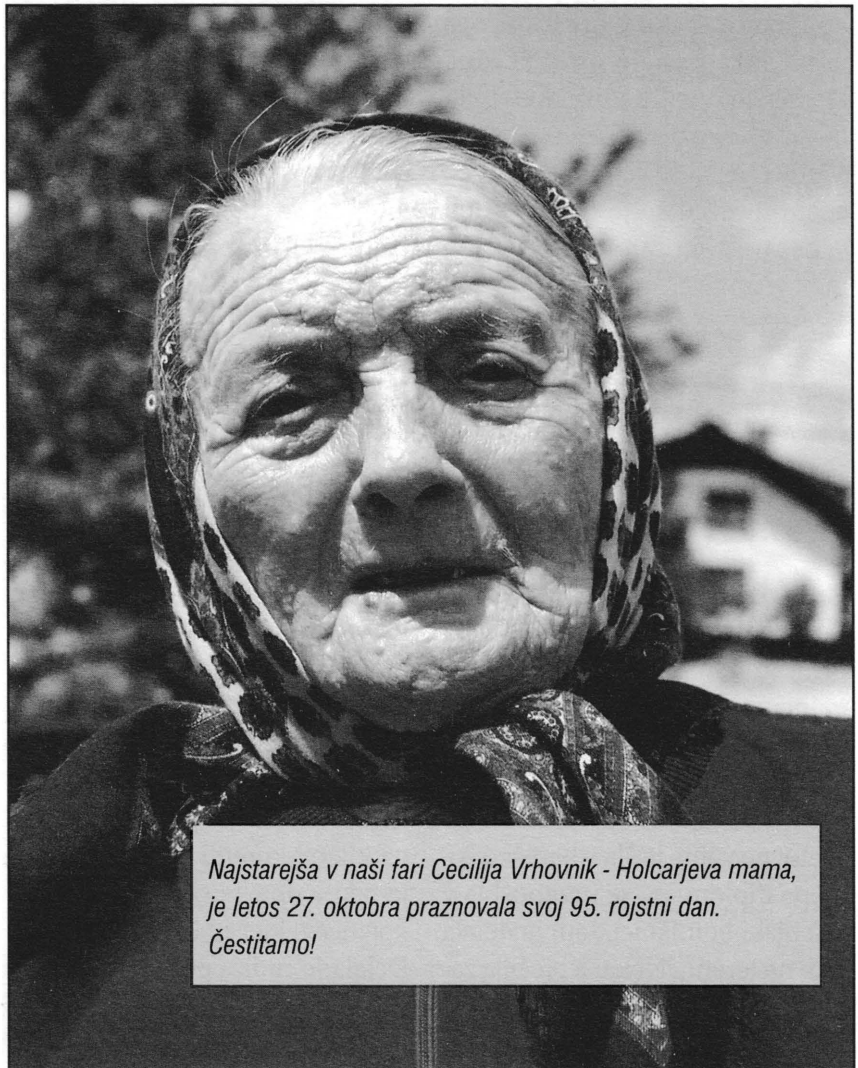
Marija Treven
Terezija Slanovec
Franciška Vrhovnik
Janez Vinšek
Stanislava Potočnik
Marija Koželj
Jernej Šmidovnik
Jožefa Železnikar
Ludvik Lanišek
Jože Vrhovnik

60 let, 1944-2004

Jože Grkman
Franc Kosirnik
Friderika Kosirnik
Ciril Vinšek
Ivana Vrhovnik
Danica Blaž
Marija Klemenc
Marija Šuštar
Terezija Mali
Franciška Berlic
Ana Trobevšek

50 let, 1954-2004

Irena Zabavnik
Štefanija Štupar
Franc Tomšič
Marija Vrhovnik
Rudolf Magajna
Branko Sedušak

Najstarejša v naši fari Cecilija Vrhovnik - Holcarjeva mama, je letos 27. oktobra praznovala svoj 95. rojstni dan. Čestitamo!

Kaj se je zgodilo

Pred 100 leti – 1904

- * 17. februarja 1904 je umrl Andrej Nograšek, Zg. Noumov, star 23 let, zaradi udarca v glavo, ki ga je dobil pri fantovskem pretepu, ki se je zgodil dva dni prej v Tunjicah, pri hiši št. 21.
- * Leta 1904 je bilo obnovljeno župnišče v Tunjicah, kar nam dokazuje tudi vklesana letnica na portalu pri vhodu v stavbo.
- * Dograjena je bila transibirska železniška proga.
- * Japonci in Rusi se spopadejo

za pristanišče Port Arthur. Obe strani imata velike izgube, Japonci kar 50.000 vojakov.

- * V Rodeziji odkrijejo velika nahajališča zlata.
- * V New Yorku zgradijo podzemno železnico.
- * To leto se zgodi zelo veliko pomorskih nesreč.

Pred 70 leti – 1934

- * Končno je dobil epilog dogodek okrog smrti Ivane Rakef, Jamovke.
- * Tega leta uvedejo obvezne šo-

ferske izpite.

- * Italija napade Albanijo.
- * Hitler pride na oblast.
- * Stalin da pobiti na milijone kmetov, ki nočejo v kolektivizacijo.
- * V Franciji izvedejo atentat na jugoslovanskega kralja Aleksandra I.

Pred 50 leti – 1954

- * Prvič so neuspešno poizkusili znižati tunjski klanec.
- * Francozi doživijo hud poraz v Vietnamu.
- * Američani preizkusijo vodikovo bombo, ki je 500 krat močnejša od atomske, ki so jo odvrgli na Hirošimo.

Letos pa se je zgodilo

- 03.01. V Egiptu se zruši potniško letalo v Rdeče morje. Vseh 148 potnikov umre.
- 04.01. Vesoljski robot po sedmih mesecih uspešno pristane na Marsu.
- 10.01. V Jadranu utone 21 albanških prebežnikov, ki hočejo v Italijo. Enajst jih rešijo Italijani.
- 17.01. Umorijo mekinjskega župnika.
- 18.01. Na Kokrskem sedlu plaz odnese dva Hrvata, dva pa preživita.
- 29.01. V Ljubljani vlak povozi dva fanta iz Suhadol.
- 01.02. Na trajektu v Kongu zgori več kot 300 ljudi.
- 02.02. Muslimani v Meki med romanjem pomendrajajo do smrti 250 ljudi.
- 06.02. 40 potnikov umre ob podtaknjeni eksploziji v moskovski podzemni železnici, 200 m globoko.
- 14.02. V Moskvi se zruši skoraj nova streha nad kopalščem. Okrog 50 ljudi je mrtvih, ostali pa mokri in

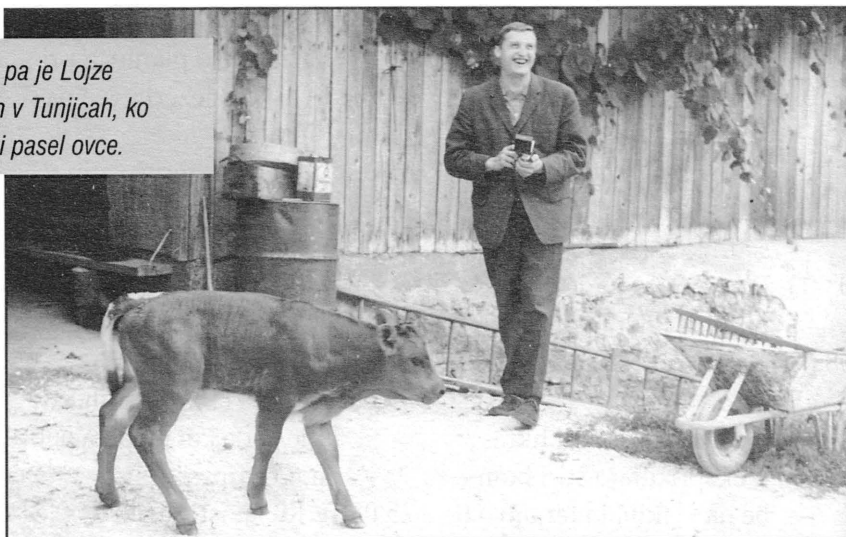
zasuti v kopalkah čakajo, da jih pri -20 °C rešijo.

- 26.02. Pri Mostarju se zruši makedonsko vladno letalo. Vseh devet potnikov je mrtvih, med njimi tudi predsednik Boris Trajkovski.
- 03.03. Pri Lenartu pade vojaški pilatus. Pilot je mrtev.
- 08.03. Naleti kar pol metra snega.
- 11.03. V Madridu skoraj hkra ti eksplodirajo štiri bombe na vlakih, ki terjajo najmanj 200 žrtev in 1.500 ranjenih.
- 10.04. V Sibiriji ob eksploziji metana v premogovniku umre 44 rudarjev.
- 21.04. Pri trčenju vlakov v Severni Koreji je eno mesto zravnilo z zemljo. Vlak je prevažal eksplozivno snov.
- 01.05. Slovenija in še devet držav slovesno vstopijo v Evropsko unijo.
- 04.05. Vložili smo zahtevek Telekomu za vračilo preveč vplačanih sredstev za telefonsko omrežje.
- 18.05. Na Kureščku zaradi ljubezenskega trikotnika mož ustrelil svojo bivšo, ljubčka in še sebe.
- 23.05. V Parizu se na letališču poruši streha; šest mrtvih, veliko ranjenih.
- 27.05. Več kot 200 mrtvih v poplavah na Haitiju.
- 29.05. V Saudovi Arabiji pokopljejo 22 tujih delavcev.
- 31.05. V Avstriji se v podzemnem jezeru, kjer je imel Hitler tovarno letal, prevrne ladja z upokojenci. Uto- ne jih pet.
- 11.07. Zelo se ohladi, po hribih zapade sneg. Vrščič zaradi snega zaprejo.
- 12.07. Spet močan potres pri Ko-

baridu. Valeče se kameni- ne zasujejo planinca pri Krnskem jezeru, več pa jih ranijo.

- 16.07. V Indiji pogori šola in v njej 100 učencev.
- 01.08. Pri Logatcu avtobus z izletniki zapelje z avtoceste v skale. Dve potnici umreta, več pa je ranjenih.
- 09.08. V okolici Slovenskih Konjic pada kot jabolka debela toča in vse uniči.
- 25.08. V Rusiji istočasno dve letalski nesreči. Obe letali sta poleteli z letališča Domodedovo, nihče ni preživel. Vzrok nesreče teroristi.
- V Atenah potekajo olimpijske igre. Slovenija osvoji štiri medalje.
- 04.09. Tragični razplet ugrabitve otrok v šoli v Osetijskem mestu Beslam. Skoraj 400 mrtvih.
- 10.09. Smrtno se ponesreči traktorist iz Stolnika, ki je šel po živino na Planino. Iz neznanega vzroka je zapeljal v prepad.
- 19.09. Avtokros dirka v Tunjicah.
- 20.09. Že tretji orkan zaporedoma pustoši po otokih pred Ameriko in Florido. Ogromno človeških žrtev.
- 21.09. V Iraku kar množično ugrabljajo in obglavljajo talce.
- 02.10. Manjši avstrijski avion se zaleti v Nanos. V nesreči so bili mrtvi vsi trije potniki.
- 09.11. Janez Janša postane mandatar in s tem predsednik vlade.
- 11.11. Umre palestinski voditelj Jaser Arafat.
- 05.12. Službo nastopi novi ljubljanski nadškof Lojze Uran.

Tole pa je Lojze Uran v Tunjicah, ko še ni pasel ovce.

Štefan Stele in Lojze Uran.

*Šmidova družina okrog leta 1915.
Oče Anton, mati Ana, otroci Milka, Manca, Micka in Jože.*

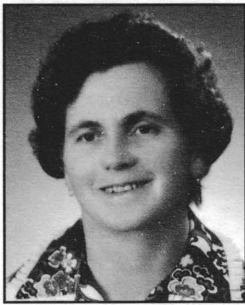

Hribarjeva družina iz Velike Lašne leta 1943 v nemškem taborišču brez očeta, ki so ga malo prej kot talca ustrelili v Begunjah in najmlajšega sina, ki se je rodil malo kasneje. Srednji spredaj je današnji Bitenc.

Cerjev Tone, Brodarjev France in Matijev Janez.

Od zadnje izdaje Tunškega glasa so umrli sledeči farani:

30. decembra 2003,
je v 74. letu umrla

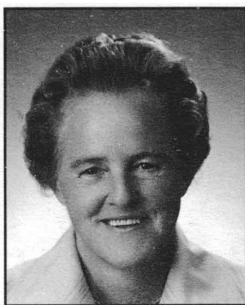
Ana Smolnikar.

Rodila se je pri Kaplanu, umrla je tik pred novoletnimi prazniki, zato je bila pokopana 6. januarja 2004.

12. januarja 2004,
je umrla
Marija Vrhovnik,
Znamenškova mama

Rodila se je leta 1932 na Šmidovi domačiji. Po poroki sta z možem Francetom zgradila novo hišo. Zadnjih nekaj mesecev jo je hudo mučila neozdravljiva bolezen. Nekaj zadnjih dni je preživela v Domu starejših občanov v Kamniku.

28. januarja 2004,
je umrla

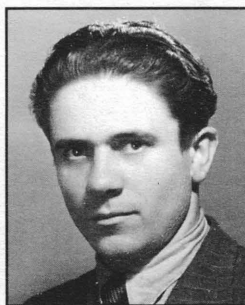
Angela Pregled

Rodila se je leta 1927 pri Zg. Hribarju. Z možem sta zgradila novo hišo na začetku naše vasi. Zaradi hude bolezn je zadnje dni življenja prebila v Domu starostnikov v Gornjem Gradu.

3. februarja 2004, je
umrl
Tone Koželj,
Jerušekov

Rodil se je leta 1927. Vse življenje je kmetoval na domači kmetiji. V zimskih mesecih pa je bil dolga leta vaški klavec. Zadnja leta pa je bil kar precej prizadet od hude bolezn.

17. septembra 2004,
je po 60. letih dobil
dostojen pokop

France Krt

Med drugo svetovno vojno je bil usmrčen in pokopan brez obeležja, pri Sv. Ambrožu pod Krvavcem.

Od lanske izdaje Tunškega glasa so umrli naslednji Tunjičani, ki so živeli drugod.

18. decembra 2003, je v Šmartnem pri Litiji umrl **Vinko Klemenc**, župnik, ki je v letih 1957-1958 služboval v Tunjicah.

27. decembra 2003, je umrla
Ivana Prašnikar.

Rojena je bila 1914 pri Sušaku v Košišah. Živela je v Trbovljah.

24. januarja 2004, je umrla
Marija Zabavnik, Rezmanova.
Živela je v Kamniku.

7. aprila 2004, je umrla
Peregrina Krivec, Bobnarjeva.
Živela je na Visokem, pokopana pa je v Šenčurju.

27. julija 2004, je umrl
Tomaž Podjed, Žvabov.
Živel in pokopan je v Kamniku.

3. avgusta 2004, je umrl
Tine Trobevšek, Bunderčev.
Rojen je bil leta 1944 v Sidražu, šolo pa je obiskoval v Tunjicah. Nazadnje je živel v Suhadolah, pokopan pa je v Komendi.

19. oktobra 2004, je umrl
Ivan Sedušak, Štancar.
Rojen je bil leta 1919 pri Sušaku v Košišah. Živel je v Stahovici.

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO 2005 VAM ŽELJO VAŠI OBRTNIKI IN PODJETNIKI:

OKREPČEVALNICA SLANOVEC s.p.
 KROVSTVO FRANC ZOBAVNIK s.p.
 TESARSTVO BITENC s.p.
 ŽAGARSTVO BOŠTJAN VRHOVNIK s.p.
 MIZARSTVO TONE VRHOVNIK s.p.
 KLJUČAVNIČARSTVO EMIL GRZINČIČ s.p.
 ELEKTROINSTALACIJE BRANE SEDUŠAK s.p.
 GRADBENA MEHANIZACIJA JANKO ROMŠAK s.p.
 GOSTILNA ZA TUNCO
 COP d.o.o.
 SAMSON - KAMNIK d.o.o.
 LEVČEK d.o.o.
 AVTOKLEPARSTVO FRANC VINŠEK s.p.
 TESARSTVO JUSTIN KLANŠEK s.p.
 KROVSTVO KOSIRNIK - KOŽELJ d.n.o.
 PETER ŽELEZNIKAR s.p.
 MEDICAL LINE d.o.o.
 UNIMOBIL d.o.o.
 ENERKON d.o.o.
 MILAX d.o.o.
 BRODAR DUŠAN s.p.
 V.D. d.o.o. KAMNIK - DRAGO VRHOVNIK
 INSTALACIJE LEOPOLD KOPŠE s.p.
 AVTOSERVIS JANEZ SMOLNIKAR s.p.
 CVETLIČARNA KATJA V.D. d.o.o.
 LIVARSTVO MIRO KAPLJA s.p.
 CIRIL SEDUŠAK s.p.
 KROVSTVO MILAN SEDUŠAK s.p.
 GRAVERSTVO MIROSLAV VRHOVNIK s.p.
 T & L URŠIČ k.d. - PE Potrošnik
 SIMONA BRLOGAR
 JANEZ ČIMŽAR
 ORKA PLAST d.o.o.
 VERANDA & OBRAT 91 d.o.o.
 SILVATICA MENGEŠ d.o.o.

KI SO OMOGOČILI, DA JE TUNŠKI GLAS IZŠEL.

